

حهتا تو ببيه

مروّقه كي دلشاد

حه تا تو ببیه مروّقه کی دلشاد

نقیسین
د. عائض القرني

وه رگیّران
ته حسین ئیبراهیم دۆسکی

نهرى دلشادى چيه ؟

- نهرى دلشادى (سه عاده ت) چيه ؟

ئهفه پسياره كه گه لهك جار ان دئته هليخستن ،
وخه لك د بهرسقا وى دا گه لهك و گه لهك ژيك جودا
دبن ، چونكى ههر ئيك ژ وان ب رهنگه كى تايهت
د دلشادى يى دگه هت ، و ل قيرى مه نه ل بهره ئهم
بوچوونين خه لكى يين ژيك جودا د دهر حقا دانه نياسينا
سه عاده تى دا فه گيرين ، بهلى ب تنى مه دقيت
پسياره كى بهليخن و هندهك هزران د قى دهليفه يى دا
بيژين ..

وپسيار ئهفه يه : نهرى دلشادى تشته كه ژ دهرقه ي
نهفسا مه ئهم لى دگه رپييين و چى گاڤا مه ئهو
ب دهست خو فه ئينا دى دلخوش بين ؟ يان ژى ئهو
تشته كه د نهفسا مه ب خو دا ئهم ژى غافل دبين و رپكا
وى بهرزه دكهين و دچين دوير لى دگه رپييين ؟

وبهري ئەم بهرسقى ل سەر قى پسيارى بدهين و بچين
ل دهليان بگهريين ، بيرا خو ل فان نموونهيان
بينهفه يين ئەم هه مى د ژينا خو دا دينين :

- دو بارين هندى ئيك دگران ب دانه سەر مى دو
مروّقان ، ئيك ژوان يى دهف ب گازندهيه ، ئوف ئوفا
وى دى چته بهر عهسمانى ، وحهتا وى بارى دگههينته
بنهجهى ، ئەو بار ل بهر وى دو جاران هند گرانتر لى
دئيت ، يى دى بى گازنده بارى خو رادكهت ، و د گهل
وى وهستيانا ئەو دينت ژى دى بينى ئەو يى ب كهيفه
وسترانان دلورينت ، دى بيژى چو بار وى
نههلگرتينه .

- دو مروّف دى نساخ بن ، ئيك ئيش دى ئيى ، يى
ئيكى مروّقه كى بى تهحه مموله ، بيتتهنگى و ترسا وى
ژ مرنى ئيشا وى د چاقان دا دوقات لى دكهت ، يى دى
دى صهبرى كيشت و ب قهناعهت دى تهعامولى د گهل
قهدهرا خو كهت ، ئيشا وى د چاقان دا دى ل بهر سفك
بت .

- بسمارك زهلامی شهري وتهناهی یی .. دیـژن :
مروّقه کی گهله کی جگار کیش بوو ، نه گهر ههر چهند
دهقیقهیه کان جگارهك نه کیشابا عهقلی وی تیك دچوو
و نه دشیا باش هزرا خو بکته ، جاره کی گفته شهره کی
گران بهری خو دای جگاره کا ب تنی وی یا مای ، وی
گوټ : جاری نه ز فی جگاری ناکیشم بلا بو گافه کا دی
بمینت ، پشتی دهمه کی دهست دا جگاری و گوټ :
نه گهر من نه ف جگاره کیشا من چو جگاره نامین ..
جاری دی هیلم ، و حفتهیه کا دورست نهو ب فی رهنگی
ما هتا شهر خلاص بووی ، گاڤا زقرییه مال و بهری خو
دای هیشتا نهو جگاره یا د بهریکا وی دا ، جگاره هاقیت
و گوټ : نه تشته کی هیژایه نهز سه عاده تا خو
ب جگاره کی فه گریدهم !

- ئیك ژ مه نه خوشی یهك دی گه هتی ، ددانه کی
وی دی ئیشت دنیا ب ههمی خوشی یین خو فه د چاقان دا
دی تاری بت .. تا دی ئیتی نهو خوارنا دوهی هندل بهر
وی خوش دی بی تام بت .. بوچی ؟

گه لهك كهس هزر دكه ن سه عاده ت نه وه مروّ ف يـ
زهنگين بت ، وزهنگيني نه وه مروّ ف ي گه لهك مال هه بت ،
پسيارا وي كه سي بكه يـ گه لهك مال هه ي دى بينى
هيقي يا وي نه وه جاره كي پاريه كي ناني ب دله كي رحه ت
فه ب ئاقي بخۆ ت !

وهندهك ديژن : سه عاده ت نه وه مه نصبه كي مه زن
مروّ ف ي هه بت و خه لك خوّ بوّ مروّ ف ي بچه مينن ، پسيارا
ئيكى ب ف ي رهنگي بكه دى بينى خوزى يا وي يا مه زن
نه وه جاره كي بشي ت ب تنى وه كي خه لكى بيت و بچت
بيى ژ سي به را خوّ بترست !!

سه عاده ت و دلشادى يا د ده ستى ته دا نه گهر تو پى
بحه سيى ، فيجا بوّ چى دى دوير چى ؟

نه گهر ته بقي ت ب دورستى تاما سه عاده تى بزاني
بهريّ خوّ بده وي كه سي يى د بن ته دا ، و نه گهر ته
كه سه كي د سه ر خوّ دا ديت ژى بزانه سه عاده تا وي ژى
يا تمام نينه .. نه گهر مالى قاروونى هه مى يى ته بت ،
و دختور قائيمه كي ب نافي ن خوارني ن بوّ ته نه دورست

بدنه ته ، فایدی وی مالی هه می یی چیه ؟ ئه گهر
قه سرین عاد و شه موودی یین ته بن به لی خودی تو
ژ نعمه تا عیالی بی بار کربی ، چ تام دی د وی قه سری دا
هه بت ل بهر ته ؟

(ئه بوو زهر) د هه دیسه کا دریژ دا دبیزت : من
گوته پیغه مبهری - سلاف لی بن - : شیر هته کی ل من
بکه ، گوټ : وی گوته من : ﴿ أنظر إلى من هو دونك
ولا تنظر إلى من هو فوقك فإنه أجدر أن لا تزدري نعمة الله
عندك - بهری خوّ بده وی کهسی د بن خوّ دا و بهری خوّ
نه ده وی کهسی د سهر خوّ دا ، دا نعمه تا خودی ئه و
ل نک ته هه ی د چاقین ته دا کیم نه بت ﴾ وه کی
طه به رانی ژی قه د گو هیژت .

و پشته قی .. ئه قه هنده ک بهر په رپین کورتن ، هنده ک
په یف و شیر هتین ب له زن ، ب سهر بوړ و ب سهر هاتی
هاتینه بنه جه کړن ، ژ لای زانایه کی بسپور قه یین هاتینه
نقیسین ، ئه و ژی دکتور (عائض القرني) یه ، وی
ئه و وه ک پاشگو تن بو کتیا خو (لا تحزن) دانایه ،

و ژ بهر گرنگی یا وان و قالاتی یا په‌رتو کخانه‌یا مه ژ څان
ره‌نگه نفیسینا ، و ل سهر داخوازی یا خودانی
په‌رتو کخانه‌یا (جزیری) ل دهوکی مه فیاهم وی
وهر گیرینه سهر زمانی کوردی هیفی یا مه نه‌وه مفاژی بیته
وهر گرتن . (۱)

ته‌حسین ئیبراهیم دۆسکی

۲۰۰۶ / ۱ / ۱۰

---

(۱) پشکه‌کا مه‌زن ژ په‌رتو‌کا (لا تحزن) ب خوژی مه وهر گیرایه سهر
زمانی کوردی ب هیفی یا هندی کو کتیبی هه‌می یی وهر گیرین ،
و ل روژه‌کا نیریک بدهینه چاپی .

نهف پەرتووکه^(۱)

قه کۆلینه کا جددی و بهرپرسانه یه ، پویتەیی
دده ته لایّ تراژیدی یی ژینا مروّقی نی یی : لایّ هژموک
و دودل ، و ژ دهست دانا باوهری یی ، لایّ حییه تی ،
وره شینی ، وغهم و کوّقان ، وبی ئومیدی ، ونه مانا
هیقی یان .

وئه و چاره سه ری یه که بو گرفتاری یی هه قچاخ ل بهر
رۆناهی یا وه حی یی ، ورینیشادانا په یاما ئیسلامی ،
ورپکه که فتنا د گهل خوړستی یا مروّقی ، و سه ربوړین
سه رراست ، وغوونه یی زیندی ، و سه رهاتی یی بالکیش ،
وئه ده بی بریسقه دار ، و گه له ک ده قین قه گوهاستی
ژ سه حابی یی قه نج و دو یکه فتی یی وان یی چاک تی دا

---

(۱) مەبەست بێ پەرتووکا (لا تحزن - ب خەم نە کە قە) یه یا نفیسەری ، کو
نهف بابەتێ ل بهر دهست وه کی کورتکرنه کی یه بو وی .

هه نه ، هژماره كا شعرين مه زنه شاعران وشيره تين
نوژدارين دهسته ل وړينو ماين زانايان ژي تيدا هه نه .

و د ناف پهره پرېن قې كتيبي دا ديتن و بوچووني
روژه هلتي وروژنافي يان يين كه فن و يين نوي
هه نه ، نه هه همي ب رهنگه كي وه سا كو د گهل
حه قې يي درېكه هفتي بن ژ وي تشتي ده زگه هين
راگه هاندني ژ كو فار وروژنامه وبه لاقوكان پيكيش
كري .

نه ف پهرتو كه تيكه لي يه كا ليكدايي يه ، وخو
وه ستاندنه كا هه وزارت و بزاره يه ، و ب كورتي نه و
دبيژته ته : « كه ي ف خوش به ، و پشت راست به ،
و بگرېزه ، وي ب هيفي به ، و ب خه م نه كه هه » .

پیشگوئنا په رتوؤکا (لا تحزن)

حمد وسو پاسی بۆ خودایی بن ، وصه لات وسلاف
ل پیغه مبه ریّ خودیّ بن ، ول صه حابی و بنه مال و
دویکه فتی یین وی ، وپاشی :

ئه قه یه کتیبّا (ب خه م نه که قه) به لکی ب خواندن و
مفا ژی وهر گرتنیّ تو که یفخوش بی ، و بۆ ته هه یه به ری
تو قیّ کتیییّ بخوینی کو بۆ هه لسه نگاندنا ویّ تو
حوکمییّ خو ببیه نک گوئنا راست وعه قلیّ دورست
و د سهر ویّ چه ندیّ را ده قا بیّ خه له تی و گونه ه (کو
کیتاب وسونه ته) .

ژ زۆرداریییّ یه حوکه کی بهر وهخت ل سهر تشتی
بیته دانان به ری ئه و بیته دیتن وتامکرن و بینکرن ،
و ژ زۆرداری یا زانیییّ یه فه توایه کا بهروهخت بیّ دان

بهری بهریخودان و هزر کرن و گوهدانا دهعه داری و دیتنا
هیجه تی .

ئهف نقیسینه من بو وی نقیسیه یی کهفت بیته
تهنگافییه کی یان خهم ونه خوشییه ب سهر دا هات
بت ، یان موصیه ته کی ب سهر دا گرت بت ، یان
کوفانه کی خهو ژ چافان ره قاند بت ، و ما کی ژ مه
هدهیه ژ فی چهن دی یی قالا بت ؟!

ل فی ری ئایه تی قورئانی و مالکین شعری ، دیمه ن
وعیره ت ، مفا و مه ته ل ، و چیرۆک و سهرهاتی هه نه ، ئهو
نیفشکی مروّقین نافدار گه هشتینی ژ ده رمانی دلی
که سهردار ، و رحا و هستیایی ، و نه فسا خه مگین و بی
ئیغبال ، من پیدا کریه .

ئهف کتیبه دبیره ته : کهیفخوش و گه شبین و
تهنا بیه ، بهلکی ئهو دبیره ته : ژینی وه کی وی خوش و
گهش و جوان بیه سهری .

ئهف کتیبه وان خه له تی یین ته دورست دکه ت
یین دژی خورستی یی د سهره ده ری و تیکه لی یا د گهل

مروّف ، و تشت ، و دهم و جهی دا . ئەو ب مجدی
ته ژ هندی دده ته پاش کو تو رژدی یی ل سەر
هه فرکی یا د گهل ژینی بکهی ، یان بهر هنگاری یا
قه ده ری بکهی ، یان دژاتی یا مهنه جی بکهی و ده لیلی
لادهی ، بهلکی ئەو ژ جهه کی نیژیکی نه فسا ته
و ب ره خ رها ته فه گازی ته دکهت کو تو ژ باشی یا
پاشه رۆژی پشت راست بی ، و ته باوهری ب شیان
ودان و پیقه هاتین خو هه بت و دا تو وان ب کار بینی
ژی ، و وان تشتان ژ بیر بکهی یین ژینی تیك ددهن و
عه مری بی تام دکهن و کاروانی دوهستین .

و ل ده سپیكا فی کتیبی من دقیت هندهك مه سه لین
گرنگ بهرچاف بکهم :

یا ئیکی : مه خسه د ب فی کتیبی ئەوه که یفخووشی و
ته ناهی و رحه تی و دفره هی ب ده ست بکهفت ، و
دهر گه ههك بو هیفی و ئومید و پاشه رۆژا گهش
فه بیت . و ئەو بیرئینانه که ب دلوفانی یا خودی و
گونه هژیرنا وی ، و خو هیلانا ب هیفی یا و یقه ، و

هزر کرنا باش ژوی ، و باوهری یا ب قهدهری ، و
ژینا د توخویی نه قرو دا ، و هیلا ترس و دودلی یا
ل سهر پاشه روژی و بیرئینانا قهنجی یین خودی .
یا دووی : وئو بهر گهر پانه که بو دهر کرنا خهم و کوّان
و کول و که سهر ، و دودلی و بیتهنگی ، و بی
هیقی و بی ئومیدی یی .

یا سییی : ههر تشته کی د خهله کا بابه تی دا بزقرت
ژ قورئانی و گوئین پیغه مبهری مه عصورم - سلاف
لی بن - ، و مه ته لیّن به لاف ، و سه رهاتی یین
ب وج ، و مالکین شعرین کارتیکهر ، و گوئین
حه کیم و نوژدار و توره فانان من د قی کتییی
دا کو مکرینه ، و چریسکه ک ژ سه ربورین بهر چاف و
دلیلین گهش و په یقا ژ دل تیدا ههیه ، و ئو نه
ب تنی وه عزه که یان هزره کا زیدهیه ، یان بوچوونه کا
سیاسیه ، بهلکی ئو گازییه کا جددییه پیخه مهت
که یفخوشی یا ته .

یا چاری : ئەف کتیبە بۆ موسلمانى ونه موسلمانى ژىیه ،
له و من ههست وشعوور وریکین نهفسا مروّقی
ل بهر چاف وهرگرتینه ، د گهل ل بهرچافگرتنا
مه نهه جی خودایی یی دورست ، کو دینی خوړستی یی
یه .

یا پینجی : د قى کتیبى دا گه له ك گۆتین قه گوهاستی
ژ روژه هلاتی روژ ئافاییان تو دی یینی ، و بۆ قى
چه ندى چو لۆمه ل من نائینه کرن ، چونكى گۆتنا
بنه جه داخوازی یا خودان باوهرییه ، چى جهی وی
ئەو لی دیت ئەو بۆ وی فەرتره .

یا شهشی : من چو دههمەن بۆ کتیبى نه داناینه دا ئەو
ل بهر خوانده قانی گران نهبت ، و دا خواندنا وی یا
بهردهوام و پیکفه گریدایی بت ، وناقى ژیدهری
د بناخه یی کتیبى دا گهل تشتی ژى هاتییه
قه گوهاستن من ئینایه .

یا حهفتی : وه کی یین بهری خو هژمارا بهرپهری و پشکی
من نه ئینایه ، چونکی من دیت ئەو ب سانا هیترو

ب مفاتره ، و هندهك جاران ئەز ب دەسكاری
قه دگوهیزم و هندهك جاران دهق ودهق ، و هندهك
جاران ژى ب وى رهنگى ئەز د پەرتووکی یان
كوّفاری گههشتیم .

یا ههشتى : ئەف كتيه ل سەر دەرگهه وناقبران من
ليکفه نه کرىيه ، بهلکی من ب گهلهك رهنگان
گوّتن پيشکيش کرىيه ، و دبت هندهك جاران من
بابهت تیکهلی ئیک کربن ، و ئەز ژ گوّته کی
چووبمه ئیکا دی و پشتی چهند بهرپه ره کان
جاره کا دی ئەز لی زقریمه قه ، دا بو خواندهقانی
ب تامتر و خوشتر بت ، و ل بهر چاقین وى
جوانتر بت .

یا نهه ی : من گوّتن ب ئینانا هژمارین ئایهت و تهخریجا
حه دیسان دریز نه کرىيه ، وئه گهر هه دیس یا لاواز
بت من ئەو چهنده ئاشکهره کرىيه ، و ئە گهر یا
دورست بت یان یا باش بت من ئیشاره تا دایه وى
چهندی و دبت من خو بی دهنگ کربت ، ئەفه هه می

پيخه مهت کورتکرنی ، و دا گوتن دوباره و بی تام
نه بت ، « وئەوی خوۆ ب وی تشتی بینته دەر یی
بوۆ نه هاتی یه دان وه کی وی یه یی دو کراسین ژ درهو
کرینه به رخوۆ » .

یا ده هی : دبت خوانده فان دوباره کرنا هنده ک رامانان
د پتر ژ قالبه کی دا بینت ، و ئەو ب خوۆ ئەو چه ند
من ژ قه ستا نه کری یه ، به لکی من هزر د گه له ک
شیوه یین جودا جودا دا ئینایه دا ئەو پتر بنه جه
ببت ، و دا ئەو زانین ب گه له ک قه گوهاستنی
د سه ری دا بیته چاندن ، و هه چی که سی قورئانی
بخوینت دی قی چه ندی بینت .

ئه قه ده ه مه سه لین دورست بوون ، من د قیت
پیشکیشی وی که سی بکه م یی ب قیت قی کتییی بخوینت ،
و هی قی یا من ئەوه قی کتییی راستی د گوتنی دا ، و دادی
د حوکمی دا ، و وژدان و نصاب د ئاخفتنی دا و باوه ری یا
باوه ری د زانینی دا ، و سه ر راستی د بوۆچوونی دا ،
و روّناهی د دیتنی دا د ناف خوۆ دا هلگرت بت .

ئەز ب قى كىيى ھەمىيان دئاخىڧم ، و گازىبى
ئاراستەبى ھەمىيان دكەم ، و مەخسەدا من پى
دەستەكە كا تايبەت ، و جىلەكى دەسنىشانكرى ، و
كۆمە كا توخووبدايى ، و باژىرەكى ب تنى نەبوويە ،
بەلكى ئەو بۆ ھەر كەسەكى يە بى بڧىت بڧىت ژىنە كا
ب خوۆشى .

ورصعت فيہ الدر حتى تركته

يضيء بلا شمس ويسري بلا قمر

فعيناہ سحر والجبن مھند

وللہ در الرمش والجيد والخور^(۱)

---

(۱) يەعنى : من دور و مرارى تيدا فەھاندینە ھەتا من ھەلىكرى ئەو بى رۆژ
گەش بکەت ، و بى ھەيڧ تاڧى بدەت ، فېجا چاڧىن وى سىرەبەندى يە
وئەنى ھەكى شىرى سېى دكەت ، و ھەى بۆ موژىلانك و گەردەن و چاڧىن
وى يىن رەش !

حه تا ببیه

دلشادترین مرۆف

• باوهری خه مان دبه ت ، وکۆفانان دبرینت ، وئهو
رۆناهی یا چاقین خودیناسانه ، و سه بر وئارامی یا
عیباده تکه رانه (فیجا ئه گهر ته بقیث خه مین ته کیم بن ،
باوهری یا خوۆ زیده بکه) .

• تشتی بۆری چوو ، و تشتی چووی مر و نه ما ، فیجا
هزرا خوۆ د تشتی بۆری دا نه که ماده م چوویه و نه مایه
(ئه گهر ته بقیث که سه ران ل خوۆ کۆم نه که ی) .

• ب قه ده را خودی یی رازی به ، و ب قسمه تا خوۆ
یی قانع به ، ههر تشه ک خودی ب قه ده ره کی یی دای ،
فیجا خوۆ ته نگاف نه که (دا دلر حه ت بژی) .

• ب زکری خودی دل ته نا دبن ، و گونه ه دوه ریین ،
و خودی رازی دبت ، و ته نگافی دهر باس دبن (فیجا
خودی ژ بیرا خوۆ نه به ، ئه گهر ته بقیث خوۆ ژ بیر
نه که ی) .

● چاقه ریی شوکر وسوپاسی یا که سی نه به ، تیرا ته هدهیه خودی ژ ته رازی بت ، وخو عیجز نه که نه گهر ئیکی قه دری ته نه زانی ، یان هه سویدی ب ته بر (چونکی دیمی روژی ب بیژنگی نائیه قه شارتن) .

● نه گهر ل ته بوو سپیده ل هیفی یا ئیقاری نه به ، د روژا خو دا بژی ، وهزرا خو ههمیی بو هندی کوم که کو روژا ته پی چاک بت (چونکی دوهی یا چووی ، وسوباهی تو نرانی کانی دی گه هییی یان نه) .

● پاشه روژی بهیله هتا نهو ب خو بیت ، وخه ما سوباهی نه خو ، چونکی نه گهر ته نه فرویا خو چیکر سوباهی یا ته ب خو دی چی بت (وتشتی نه فرو بچینی سوباهی دی هه لینی) .

● دلی خو ژ هه سویدی پی پاقر بکه ، ووی ژ که ربی داقوته ، ونه فیانی تیدا نه هیله ، وکینی ژی بینه دهر (نه گهر ته قیا باری ته سقک بت ، وته نا رحهت بنقی) .

- بۆ کرنا باشی وخیری نه بت تیکه لی یا مروّقان نه که ،
بلا جهی ته مالا ته بت ، خه می ژ کاری خو بخو ، وخو
ژ خه لکی قه دهر که (دا خه مین ته د کیم بن) .
- کتیب باشتیرین هه قاله ، د گهل کتیبان بژی ،
وهه قالینی یا زانیی بکه ، و د گهل مه عرفه تی به (دا
خوشی و مفای هه قالینی بی بینی ووه رگری) .
- گهر دوون هه می ب ته رتیف یا هاتی به ئا فاکرن ،
و ب ریک وپیکی یا هاتی به دانان ، فیجا توژی د جلک
ومال وکار وباری خو دا یی ب ریک وپیک به (دا تو
نه ببیه تشته کی نه ساز د فی گهر دوونی دا) .
- دهر که قه بهر روژی ، و بهری خو بده باغچه بین
ب خه مل ، و هزرا خو د چیکری بین خودی دا بکه (دا تو
بزانی ژیان یا به رفره هه) .
- وهره و ههره وراوه ستای نه مینه ، وخو ژ سستی
وکسلانی بی بده پاش ، وخو ژ به طال و بی کاری بی دویر
بکه (دا مهژی بی ته به سستی نه گرت) .

• دیرو کی بخوینه ، وهزرا خو د عه جیی یین زهمانی دا بکه ، ومفای بو خو ژ غه رییی یین وی وهربگره ، وخو شیی ژ چیرۆك وسهرهاتی یین وی ببینه (دا بزانی زهمان نه بو كهسی دمینت ، نه خو ل كهسی دگرت ، نه روّندكان ل سهر كهسی دبارینت) .

• ههردهم ژيانا خو نوی بکه ، وشیه یین ژینا خو گهلهك رهنگ بکه ، وئهو رووتینی تو د ناف دا دژی بگوهوره (چونکی ههر گوهورینه کی تاما خو ههیه) .

• ئهو تشتی دیژنی : " مونه ببه " ، وه کی چایی وقه هوی گهلهك ب کار نه ئینه ، وهشیاری جگاری به (دا سهر به ست بژی) .

• خه می ژ پاقری یا جلکی خو بخو ، وهه می گاقان بلا بینا خو ش ژ ته بیت ، وسهر وهه ری ته بلا یی لیکدای بت ، ودهقی ته یی پاقر بت (دا خه لك ژ ته نه رهقت) .

• ئهو کتییین رهشیینی وسستی و بی هیقی یی ل نك ته پهیدا دکه ن نه خوینه (ما تو چ مه جهوری ب دهستین خو خو دهرمان بدهی ؟!) .

• بينه بيرا خو کو رحىم و دلؤفانى يا خودايى ته گهلهك يا بهر فرههه ، تۆبى قه بويل دكهت ، و ل بهنى بين خو دبورت ، و خرابى يان ب باشى يان دگوهورت (دا بى ئوميدى ريكا خو ل نك ته نهبيت) .

• شو كرا خودايى خو بكه ل سهر نعمهتا دينى وعه قلى و سلامهتى و ستارهى و چاف و گاقان بكه (چونكى گهلهك كهس هه نه ل نيزيكى ته دژين و خودى نهو ژ فان نعمهتان بى بار كرينه) .

• ما تو نزانى د ناف مرؤفان دا گهلهك هه نه عه قلى وان نه مايه ، يان ساخله مى يا وان يا تيك چووى ، يان بين هاتينه گرتن ، يان شهلهلى نهو بين ئيخستينه سهر قانا پشتى دموبته لا ؟ (نه گهر تو ژى وه كى وان يى موبته لا باى دا چ كهى ؟) .

• د گهل قورئانى بژى ، ژ بهر بكه و بخوينه و گوهدارى يا وى بكه و هزرين خو تيدا بكه ، باشترين چاره سهرى بو خهم و كو فانان نهوه .

• خو بهیله ب هیقی یا خودی څه ، و ب حو کمی وی
رازی به ، وهه وارین خو بگه هینه وی ، نهو تیرا ته هه یه
(ته ژ خه م وکوڅانان پیاریزت) .

• ل وی ببوره یی زوړداری ل ته کری ، و ب سه ر
وی څه هه ره یی پشت دایه ته ، و بده وی یی تو بی بار
کری ، ویی بینفره به د گهل وی یی نه خو شی گه هاندیه
ته ، تو دی دلخو شی و ته ناهی یی بیی .

• گو ټنا (لا حول ولا قوه إلا بالله) گه له ک جاران
دوباره بکه چونکی نهو دلی فره دکه ت ، و حال خو ش
دکه ت ، و بارین گران سفک دکه ت ، و خودی رازی
دکه ت .

• گه له ک ئستغفران بکیشه ، چونکی رزق
وبه رفره می و دوونده و علمی ب مفا و ب ساناهی که فتنا
کاری و ژیرنا گونه هان د گهل دایه .

• یی قانع به ب ب شکلی خو ، و ب بارا خو ، مال
و حال ی خو دا تو رحه تی یی و که یفخو شی یی بیی .

• تو بزانه كو تهنگافىيى به‌رفره‌ه‌ي د گهل دايه ،
وخوشى د گهل نه‌خوشىيى يه ، و چو حال به‌رده‌وام
نامين ، رۆژ دۆر وده‌وران .

• يى گه‌شين و ب هيفى به ، وهزرا باش ژ خودايى
خو بكه ، وچاقه‌رپى همى خير و جوانىيى به ژ وى
(چونكى نه‌و دبيرت : نه‌ز دى ل دويش وى هزرى بم يا
عه‌بدى من ژ من دكه‌ت) .

• كه‌يفا خو ب وى تشتى بينه يى خودى بو ته‌هل
دبيرت ، چونكى تو مه‌صلحه‌تا خو نزانى ، وبه‌لكى
ته‌نگافى بو ته ژ به‌رفره‌ه‌ي يى چيتر بت (ما ته نه‌ديتى يه
چه‌ند مروّف د سه‌رداچووينه ده‌مى كه‌فتينه د به‌رفره‌ه‌ي يى
دا ؟) .

• به‌لا وموصيه‌ت ته نيژيكى خودى دكه‌ن ، وته
فيرى دوعاكرنى دكه‌ن ، وخومه‌زنكرن ودفن بلندى
وته‌عه‌ججوبى ل نك ته ناهيلىت (قيجا خو ژى بيهن ته‌نگ
نه‌كه‌ه !) .

● ته کو مین نعمت وقه نجی یان هه نه ، و خزینین خیران
خودی یین داینه ته (ل دور و ره خین خو بزقره دی
راستی یا فی گو تنی زانی) .

● قه نجی بی د گهل مروّقان بکه ، و خیر خوازی بی
پیشکیشی خه لکی بکه ، دا تو دلخویشی بی ژ سه ره دانا
نساخی ودانا هه ژاری وره حم برنا ب ئیتمی بینی .

● خو دویر بکه ژ هزرا خه له ت ، و گومان وخه یالین
خراب و هزرین نساخ بها فی ژه (دا خویشی بی ب نه فسه کا
ساخله م بیه ی) .

● ده می تو دکه قیه به لایی ل بیرا خو بینه قه کو به لا
ب سه ری ته ب تنی نه هاتی یه ، و کهس نینه ژ خه مان یی
قالا ، و چو مروّف ژ نه خویشی یان خلاس نه بوویه (فیجا
خونه ته دقیت تو ژ خه لکی هه می یی جو دا بی ؟) .

● تو باش بزانه کو دنیا واری جه ربانندن و موصیبه تانه
جهی شیلیکرنه خویشی یانه ، فیجا کانئ ئه و یا چاوانه
وه سا وی قه بویل بکه ، و خو بهیل ب هیقی یا خودی قه
(دلی ته دی یی ته نا بت) .

• هزرا خو د وان كهسان دا بكه ئهوين بهري ته
د كارواني ژيني دا بوړين ژ وان يين هاتينه عزلكرن ،
گرتن ، كوشتن ، وئووين بهلا هاتينه سهري ، وهاتينه
جهرباندن ، ونه خوښي ديتين (باري ته دي ل بهر ته سقك
بت) .

• هر موصيه ته كا دگه هته ته ژ خد م وكوفان و برس
وفه قيري ونساخي ودهين ونه خوښي يان ، خودي خيرئ
دي ژي ده ته ته (وخيرا خودي ددهت بو ته چيتره) .
• تو بزانه كو دژواري وتهنگافي گوه وچاقان
قه دكهن ، ودلان زيږدي دكهن ، ونه فسي پاشقه دبهن ،
وخودي ل بيرا عهبدي دئينه فقه ، وخيران زيده دكهن .

• ل هيفي يا رويدان و كاره ساتان نه به ، وچاقه پرې
خرابي يي ژي نه به ، وباوه ژ گوتگوتكان نه كه ، وخو
ب دهست دره وان فقه بهرنه ده (دا نه بيه مروّقه كي سلبي
وره شين) .

• بارا پتر ژ وان تشين مروّف خو ژي دترسينت
چي نابن ، وبارا پتر ژ وان نه خوښي يين مروّفي گوه لي

دبن ژى چى نابن ، و خودى تيرا مروّقى ههيه
(نه خوشى يى لادەت) و چاقدىرى ژوىيه ، وئەو
هارىكار .

• ل نك دلرەش و دارگران و حەسويدان نەروينە ،
ئەون تايى دئينە رحى ، وئەون قاصدين تيكدانى ،
وہلگرين خەمان .

• بلا بەرى تە ل ھندى بت ھەر جار
بگەھىيە (الله أكبر) ائىكى ل مزگەفتى بۆ كرنا نقيژا
ب جماعت ، و بلا مانا تە گەلەك ل مزگەفتان بت ، و خو
فيري ھندى بكە زوى قەستا نقيژى بكەى دا
دلخوشى يى ببينى .

• ھشيارى گونەھان بە ، چونكى ئەون ژيدەرى خەم
و كۆفانان ، وئەون ئەگەرا ئاتافان ، و دەرگەھى موصيبت
وقەيرانان .

• گەلەك فى زكرى بيژە : ﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴾ چونكى سرره كا عەجيب بۆ

نه هیلا نا ته نگافی یان ، وخه به ره کی مه زن بو لادانا
نه خوشی یان ، تیدا ههیه .

● گوتنا کریت وئاخفتنن نه خوش نهوین د دهر حهقا
ته دا دئینه گوتن بلا کاری ل ته نه کهن ، چونکی نهو
خودانی خو دئیشینن نه کو ته (نه گهر تو ب چو فیه
نه گری) .

● کانی بهایی ته چهنده دوژمنین ته هند گوتنن
سه قهت وحه سویدین ته هند خه به ران دی بیژنه ته ،
(قیجا نه گهر ته نهو چهنده ژ وان گوھ لی بوو تو
ب خه نه که فیه ، مه عنا وی نه وه) تو یی بوویه تشته کی
به رچاڤ ، وزه لامه کی گرنګ .

● تو بزانه نهوی غه یبه تا ته دکهت خیرین خو
ب دیاری دده ته ته ، وگونه هین ته بو خو دبهت ، وناڤ
وده نگین ته به لاف دکهت ، وئه فیه نعمه ته که (قیجا بوچی
تو دی خو بیهن ته نگ که ی ؟ !) .

● د کرنا عیاده تی دال سهر خو نه شدینه ،
ویگیری یی ب سونه تی بکه ، وئابوری د طاعه تی دا

بکه ، ورپکا نافنجی بگره ، وهشیاری توندی یی به (دا
د سهر رپکا راست دا نه چی) .

• ته وحید ویه کتا په ریسی یا ته بلا بو خودایی ته یا
خوری بت ، دا یی بیهن فره بی ، ودلخویشی یا ته دی
هندی زه لالی یا ته وحیدا ته وپاقری یا ئخلاصا ته بت .

• مروّقه کی زیره ک ودل موکم ونه فس بنه جه به ، بلا
ته بزاف وهممه ته کا مه زن هه بت ، وه ره با وگو تگوتک بلا
ته نه هژینن .

• یی مهرد به چونکی مروّقی مهرد یی سنگ فره
ودل رحه ته ، ومروّقی به خیل سنگی وی یی ته نگه ،
ودلی وی یی تاری یه ، وهزرا وی یا شیلی یه (فیجا کی
ژ ههردووان چیره ؟) .

• د گهل خه لکی یی نافچاف فه کری به تو دی وان
ب لایی خوّ فه کیشی ، و ب گوته کا نه رم وان باخپه
ئهو دی هه ز ژ ته کهن ، وخول سهر سه ری وان مه زن
نه که ئه و دی قه دری ته گرن .

● ب باشي يي خرابي يي پالده ، و د گدل خه لکي يي نهرم به ، و دوژ منکاري يي بقه مرينه ، و ناشتي يي د گدل نه ياران ب جه بينه ، وه فالين خو زیده بکه .

● دو عايين ده يابان مه زنترين دهر گه هين دلخو شيينه ، ژ ده ست خو نه که (وهند قه نجی يي د گدل ده يابين خو بکه هتا ئه و دو عايان بو ته بکه ن) دا دو عايين وان ته ژ هه می نه خوشي يان پياريزن .

● خه لکي وه سا قه بويل بکه وه کی خودی ئه و دايين ، و ل خه له تي يين وان ببوره ، و تو بزانه کو ئه قه يه سونده تا خودی د مروّف وژيني دا (که س نه شيت خه لکي هه می يي وه لی بکه ت وه کی وی دقيّت) .

● د مثالياتان دا نه ژي ، به لکي د واقعي خو دا به ، چونکي ته ئه و ژ خه لکي دقيّت يي تو نه شي يي بکه ی ، قيّجا مروّقه كي عادل به .

● بلا ژيانا ته يا به سيّط بت ، و خو ژ ئيسراف ي وژينا به رفره ه بده پاش ، چونکي چهند له ش پتر د به رفره هي يي دا بت هند رح تويشي گريکان دبت

(و مروّقی ب عقل خوْشی یا روو حی ناده ته ب یا له شی) .

• وان زکران پیاریزه ئه وین ل ده مین جودا جودا دئینه گوتن ، چونکی ئه و پاراستن بو ته ، وهند سهر راستی تیدا ههیه روژا ته بی چاک بیت .

• کارین خو ل سهر ده می به لاف بکه ، وهه می یان کو م نه که سهر ئیک ، دا تو بشی د ناف را بیهنا خو بده ی بو هندی دا به رهه می ته یی باش بت .

• بهری خو بده وی یی د بن ته دا بت و ژ ته کی متر بت ژ لایی له شی ورهنگی و مالی و خانی و کاری و عه یالی ، دا تو بزانی کو ب هزاران مروّف هه نه تو ژ وان بلندتری .

• تو باش بزانه کو ئه و هه می که سین تو تیکه لی وان دب ی ژ برا و کور و ژن وهه قال و نیاسان د بی عه یب نین (و بهس خودی یه یی بی عه یب) قیجا خو فیّری هندی بکه کو تو خه لکی هه می یی (ب عه یب و ان قه) قه بویل بکه ی .

• وی به هری بگره یا بو ته هاتی به دان ، ووی علمی
یی تو پی رحهت ، ووی رزقی یی ل بهر ته هاتی به
قه کرن ، ووی کاری یی ب کیژ ته بیت (دا خه ما تشتی
تو نه گه هی یی ته نه ئیخت) .

• هشیار بی چو کهس وده زگه هان نه شکینه ، ویی
ئه زمان پاقر و دل ساخ به ، بلا په یقین ته دشرین بن ،
وخه لك ژ ته یی ئه مین بت (دا بزانی چهند خو شه ده می
خه لك یی ژ مروّقی رازی) .

• تو بزانه کو ته حه ممول عه بیان قه د شیرت ، ونه رم
وحه لیمی گونه هان ستاره دکهت ، ومه ردینی کراسه کی
شوره کیماسی یان قه د شیرت .

• ده مه کی ب تنی د گه ل خو بمینه به ری خو بده
کاری خو ، وموراجه عا نه فسا خو بکه ، وهزری
د ئاخره تا خو دا بکه ، ودنیایا خو پی چاک بکه .

• کتیبخانه یا ته ل مال بیستانی ته یی ب خه مله ،
وباغچی ته یی گه شه ، قیجا هه رده م تو د ناف دا
هه قالینی یا زانا وتوره قان وشاعران بکه .

• رزقی حه لال ب دهست خو بیخه ، وهشیاری
رزقی حه رام به ، وخو ژ خواستی بده پاش ، وبازرگانی
ژ وهظیفه ی باشته ره ، ومالی خو بده کاری و د ژینا خو
دا یی ب ئابور به .

• جلکه کی نافتجی بکه بهر خو ، نه جلکی مروّقی
به طران ونه یی هه ژاران ، وجلکه کی وهسا نه که بهر خو
د ناف خه لکی دا یی بهرچاف بی ، ومروّقه کی عامی
به .

• که ربین خو فنه که چونکی که رب تیعه تی خراب
دکته ، وئه خلاق تیّک ددهت ، وخه لکی ژ مروّقی
دره قینت ، وقیان ی پویچ دکته ، وهه قالینی یی ناهیلت .
• هندهک جارن سه فهری بکه دا ژینا خو نوی
که یه فه ، وعاله مه کا دی وهندهک ری نیشان وباژیرین نوی
بینی ، چونکی سه فهر خوشی یه .

• بلا ده فتهر که کا بهریکی یا بچویک ته هه بت کاری
ته ته رتیب بکهت ودهمی ته ریّک بیخت ویرا ته ل ژفانین
ته بینته فه ، ودا تیبینی یین خو ل سه ر بنقیسی .

• تو به‌ری سلاف که مروّقان ، و ب گرڼږین فه
پیشوازی بی‌ل وان بکه ، وپوږته ب وان بکه ، دال بهر
دلین وان بی شریڼ بی ویی نیژیکي وان بی .

• بلا ته باوهری ب خو ههبت وخو نه‌هیله ب هیقی یا
خه‌لکی فه ، وتو وهسا حسیب بکه کوئه وهاری ته
ناکهن ، و ژ خودی پیښه‌تر کهس د گهل ته نینه ، و
ب هه‌قال وبراښ به‌رفره‌هی بی نه‌ئی خاپاندن .

• هشیاری په‌یقا (پاشی) به ، وکاری خو گیرو نه‌که
ونه‌بیژه : هیشتا زوی په‌پاشی دی کهم ، چونکی نه‌ف
چه‌نده نیشانا شکه‌ستن وفاشلبوونی په .

• یی دودل نه‌به د وهرگرنا برپاران دا ، و
د ههلویستین خو ژی دا یی هژهرژوک نه‌به ، خو ئیک دل
که وبو پیښه هه‌ره .

• ژی یی خو د هندی دا نه‌بورینه کو ژ فی کاری
بچه یی دی وخو ژ فی (ته‌خه‌صوصی) فه‌گوهریزه یا
دی ، چونکی مه‌عنا وی ئه‌وه تو د چو تشتان دا یی
سه‌رکه‌فتی نینی .

● بلا که یفا ته ب وان کاران بیّت یّن گونه هان ژى
دبهن ، وه کی کارین چاک ، وبه لا وموصیهت ،
وتوبه کرن ، ودوعایین موسلمانان ، وره ها خودی ،
ومه هده را پیغه مبه ری - سلاف لی بن - .

● خو ژ دانا خیران نه ده پاش ئه گهر خو تشته کی کیم
ژی بدهی ، چونکی ئه و گونه هی ژى دبهن ، ودلی
که یفخوش دکهن ، وخه می فهدره فین ، ورزقی زیده
دکهن .

● تو پیشه وایی خو موحه مده دی - سلاف لی بن - بو
خو بکه جهی چاقلی کرنی ، چونکی ئه وه به ری ته دده ته
سه عاده تی ، وسهر که فتنی نیشا ته دده ت ، وریکا
رزگار بوون وئیفله حی ل به را ته ددانت .

● سه را خهسته خانان بده دا تو نعمه تا ساخله می بی
بزانی ، وه ره گرتی خانان دا نعمه تا ئازادی بی بزانی ،
وبه ری خو بده شه مماعی بی دا نعمه تا عقلی بزانی ،
چونکی تو بین هنده ک نعمه تان دا ته ئاگه ه ژى نینه .

• تشتین بی بها بلا ته نه ئیخن ، ومه سه لی
ژ حه جمی وی مه زنتر لی نه که ، وهشیار بی
موباله غی د تشتی دا نه که ، ورویدانان د چاقین خو دا
ئیکجار ب سه هم نه ئیخه .

• دیتنا ته بلا یا به رفره بت ، وهیجه تان بو وان ببینه
یین نه خو شی گه هاندی یه ته دا تو رحه ت وته نا بژی ،
وهشیار بی بلا به ری ته ل تۆلستاندن ی نه بت .

• ب که رب قه بوون وعیجزی یا خو که یفا دوژمنین
خو ب خو نه ئینه ، چونکی وان نه و دقیت ، قیجا تو
ب تیکدانا ژینا خو فی مرادا وان یا مه زن بو وان ب جه
نه ئینه .

• تو ته نویره کی ژ که رب و دوژمنی ونه فیانا مرؤقان
د سنگی خو دا هل نه کی چونکی نه وه عه زابا به رده وام .
• روینشتنا ته بلا یا تازه بت ، وگوئنا خیری نه بت
نه بیژه ، دیمی ته بلا یی گهش بت ، وریزی ل وان بگره
یین ل نک ته دروینشتی ، گوهی خو بده گوئنا وان ،
وده می نه و دئاخفن گوئنا وان نه بره .

• وه کی میشی نه به بهس دادهیه سهر جهی برینی ،
وهشیاری ئه زمانی خو به دهر حه قا نامویسا خه لکی
وکیماسی بین وان دا ب کار نه ئینه ، وبلا که یفا ته
ب خه له تی بین وان نه ئیت و ل دویف ته حسین و که فتنین
وان نه گهری .

• خودان باوهر ب خه م ناکه قه ده می دنیا نه گه هتی
وپو یته بی ناکه ت ، و ژ ته نگافی بین وی ژ ی ناترست ،
چونکی وی چو بهایی خو نینه ، وههر دی چت
ونامینت .

• نیزیکی عشق و غه رام و فیانا حه رام نه به ، چونکی
ئهو بوّ رحی عه زابه ، و بوّ دلی نساخی یه ، وقه ستا خودی
بکه وزکر و طاعه تی وی بکه .

• به ریخو دانا تشتی حرام خه م و کوّ قان و برینان د دلی
دا دهیلت ، و مروّقی دلشاد ئه وه یی چاقی خو
ژ حه رامی بی بگرت و ژ خودایی خو بترست .

• دانین خوّ یین خوارنی ته رتیب بکه ، وتشتی
ب مفا بخوّ ، وخوّ ژ گهلهك خوارنی بده پاش ، ونه نقه
دهمی زکی ته یی تژی .

• دهمی ترسا ژ رویدانه کی ب سهر ته دا بیست
ئحتمالا ژ ههمی یان نه خوشتی بدانه ، پاشی نه فسا خو
ل سهر قه بویلکرنای وی ئحتمالی پهروه رده بکه ، هنگی
تو دی رحه تی وسناهی یی بیی .

• وه ریس ئه گهر زیده هاته شداندن دی قه تییت ،
وشه ف ئه گهر گهلهك تارای بوو دی قهرهقت ، و حال
ئه گهر تهنگ بوو دی فرهه بت ، وتهنگا قییهك نه شیتته دو
به رفرههی یان .

• هنرا خوّ د رهجا خودی دا بکه ، وی گونه ها
ژنه کا دههمه ن پیس بوّ ژبیر چونکی وی صهیدهك ئافدا ،
وگونه ها وی کهسی ژی ژبیری سهد مروّف کوشتین ،
ودهستی خوّ بوّ تۆبه کهران قه کر ، وفهله بوّ تۆبه کرنی
داخواز کرن .

• پشتی برسی تیراتی یه ، و د دویف تیناتی یی دا
ئافادنه ، و پشتی نساخی یی سلامه تی یه ، وزه نگینی
د دویف فه قیری دا دئیت ، و پشتی خه مگینی یی
که یفخو شی یه .. ئه فه ریبازه کا مو کم ونه لقه .

• هزرا خو د سووره تا ﴿ اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴾ دا
بکه ، و ل ده می ته نگافی یان زی ل بیرا خو بینه ، و تو
بزانه کو بو نه خو شی یان ئه و باشتیرین ده رمانه .

• دوعایا ته نگافی یان تو دزانی : « لا لَإِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ، لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ » ؟
• که ربین خو قه نه که ، و ئه گهر که ربین ته
قه بوون نه ئاخقه ، خو ب خودی بیاریزه ژ شهیتانی وجهی
خو بگوهوره ، و ئه گهر تویی ژ بیان قه بی روینه
خواری ، و ده سنقیزی بشو ، و گه له ک زکری خودی
بکه .

• ژ نه خو شی یین دژوار ته نگاف نه به چونکی ئه و دی
دلی ته ب هیز ئیخن ، و تاما سلامه تی یی نیشا ته ددهن ،

وېشتا ته موکم دکهن ، وبهائی ته بلند دکهن ، وصبهرا
ته ناشکهرا دکهن .

● هنر کرنا د ده می بوړی دا نه حمه قی و دیناتی یه ،
وئهو وه کی هیرانا ئاری هیرای وهویر کرنا هویر کی
وده ریخستنا مری یان ژ گورانه .

● بهری خوّ بده لایي گهش ژ موصیبه تی ، وخیرا
ژ وی دگه هته ته ل بیرا خوّ بینه قه ، وتو بزانه کو
موصیبه تین ژ وی ب زه حمه تر ژ ی هه نه ، وبیها خو
ب وان بینه بین ئاتاف ب سهر دا هاتین .

● ئهوا هاتی یه سهری ته نه دبوو نه گه هته ته ، وئهوا
نه گه هشتی یه ته ژ ی نه دبوو بگه هته ته ، وقه له م ب وی
هشک بوویه یا دگه هته ته ، وته چو ده ست د قهزا
وقه ده ری دا نینه .

● خوساره تی بین خوّ بکه فایده ، و ژ له یوونی
قه خوار نه کا شرین چیکه ، ومسته کا شه کری بکه ناف ئافا
موصیبه تی ، وخو د گهل کاودانین خو ریک بیخه .

• ژ ره‌ما خودی بی هیفی نه‌به ، وپشته‌فانی یا خودی
ژ بیر نه‌که ، وپشته‌فانی ب قه‌ده‌ر هه‌وجه‌یی دیئته
خواری .

• خیر د وی تشتی دا یی ته نه‌فیت پتره ژ وی تشتی
ته د‌فیت ، وتو نرانی کان‌ی دویماهی چیه ، وچه‌ند نعمه‌ت
هه‌نه د ناف موصیبه‌تی دا دیچاینه ، وچه‌ند خیر د ناف
کراسی خرابی‌یی دا هه‌نه !؟

• خیالا خو گریده دا ئه‌و ته نه‌ها‌فیته د نهالین خه‌مان
دا ، و به‌ر گه‌ریانی بکه کو تو هزرا خو د وان نعمه‌ت
و به‌هره وقه‌نجی‌یان دا بکه ئه‌وین ل نک ته هه‌ین .
• نه‌هیله قه‌ره‌بالغ ل مال ونقیسینگه‌ها ته په‌یدا بت ،
چونکی بی ده‌نگی و ته‌نایی و ته‌رتیب ژ نیشانین
سه‌عاده‌تینه .

• نفیژ باشت‌رین هاریکاره بو مروّقی دژی
نه‌خو‌شی‌یان ، وئو نه‌فسا مروّقی به‌ر ب ئاسو‌یین بلند قه
دبه‌ت ، ورحا مروّقی دبه‌ته بلند‌ی یا رو‌نا‌هی
وئیفله‌حی .

• کاری ب مجدی و خودان بهرهم بت نه فسا مروّقی
ژ دلچوونین خراب ، و هزرین پیس و گونه هکار ،
ومه یلداری بین حهرام نازاد دکهت ، (قیجا تو ههردهم
خوّ ب کاره کی ب مفاقه موژیل بکه) .

• دلخوّشی و سه عادهت داره که خوارن و فقه خوارن و با
ورؤناهی یا وی باوهری یا ب خودی ورؤژا قیامهتی یه ،
(قیجا قی باوهری بی تو ژ دهست خوّ نه که نه گهر ته قیا
دارا ته یا سه عادهتی هشک نه بت) .

• ههچی بی تورهیه کی مهزن ، وزه و قه کی ساخلهم ،
وئه خلاقه کی بلند ل نک ههبت ، دی خوّ دلخوّش
کهت و دی خه لکی ژی دلخوّش کهت ، و چاکی یا حال
وئه حوالان دی ب دهست خوّ فقه ئینت .

• بیهنا دلی خوّ فقه ده ، چونکی دل ژی
دوهستییت ، و گهلهک شیوهیان د گهل ب کار بینه ،
وبؤ وی ل گهلهک رهنگین زانین و حکمهتی بگهری .

• زانین سنگی فرهه دکهت ، و مروّقی
دویربین دکهت ، وئاسوئیان ل بهراهی یا نه فسی

قه دکهت ، ځیجا ئه و ژ خه م و کوځان و که سه ران
دهر دکهفت .

• ژ دلخوښی یی یه مروّف بشیته ئاسته نگان وزه هه تان
لادهت ، چونکی چو خوښی وه کی خوښی یا سه رکهفتنی
نینه ، وچو کهیف وه کی کهیفا ناجحی یی نینه .

• ئه گهر ته بځیت د گهل خه لکی یی دلخوښ بی وه سا
سه ره ده ری یی د گهل وان بکه وه کی ته دځیت ئه و
سه ره ده ری یی د گهل ته بکه ن ، وتشتین وان بی بها
نه که ، و قه دری وان نه شکینه .

• ئه گهر مروّقی خو نیاسی ، وزانی چ علم ب کیر
وی دئیت ، ودورستی پی رابوو ، تاما ناجحی یی و خوښی یا
سه رکهفتنی دی سه ح کهت .

• مه عریفهت و سه ربور و شاره زایی ژ کو مکرنا
سه رمالی مه زنتره ، چونکی کهیف هاتنا ب مالی کاره کی
حه یوانی یه و کهیف هاتنا ب مه عرفه تی کاره کی ئنسانی یه .
• ئه گهر که ربین ئیکی ژ ژن و میران قه بوون بلا یی
دی خو بی دهنگ بکهت ، وهه ر ئیک ژ وان هه ردووان

بلا یی دی قه بویل که ت د گهل وان کیماسی بین وی
ههین ، چونکی که سه کی بی عهیب و کیماسی نینه .

● هه قالی چاک و گه شبین نه خوْشی یان دی ل بهر ته
سفک که ت ، ودهر گه هی هیقی بی دی ل بهر ته فه که ت ،
ومروّقی ره شبین دنیایی د چاقین ته دا دی رهش
که ت (فیجا وی بوّ خوْ هلبژیره بی ته بقیت) .

● هه چی بی ژنکه کا چاک و خانی و ساخله می و تیرا خوْ
مال هه بت نه و ژیارا خوْش و ته نا وی ب دهست خوْ
ئیخست ، فیجا بلا حه مدا خودی بکه ت وقانع بیت ،
چونکی ژ وی پتر خه مه و چو ددی نه .

● « من أصبح منكم آمنًا في سربه ، معافي في
جسده ، عنده قوت يومه فكأنما حيزت له الدنيا -
هه چی بی ژ هه وه د جهی خوْ دا بی ته نا بت ، و د له شی
خوْ دا بی ساخله م بت ، وقویتی روژا خوْ هه بت ، هه ر
وه کی دنیا هه می یا وی » .

● « من رضي بالله ربا ، وبالإسلام دينا ، وبمحمد ﷺ
رسولا ، كان حقا على الله أن يرضيه - هه چی بی

ب ئەللاهی رازی خودا ، و ب ئیسلامی دین ، و
ب موحه مەدی سلاف لی بن پیغمبەر ، حەققە ل سەر
خودی وی رازی بکەت ، و ئەقەنە ستوینین رازیوونی .

● بناخەیی سەرکەفتنی ئەوێ خودی ژ تە رازی بیت ،
و ئەو کەس ژێ ژ تە رازی بێن ئەوین ل دۆر ورەخین تە ،
و کونەفسا تە یا رازی بت ، و تو کارەکی ب بەرهم
پیشکیش بکە .

● خوارن خوشی یا رۆژەکی یە ، و سەفەر خوشی یا
حەفتی یە کی یە ، و ژنێنان خوشی یا هەیفە کی یە ، و مال
خوشی یا سالە کی یە ، و باوهری خوشی یا عەمری
هەمی یی یە ، (قیجا وی خوشی یی بو خو پیش بیخە یا تە
دقیّت) .

● نە ب خەوی و ب خوارن و قەخوارنی و نە
ب ژنێنانی تو سەعادەتی ب دەست خو قە نائینی ،
ب تنی سەعادەت ب کاری دی ب دەست تە قە ئیت ،
و کارە جەهەك بو مروّقین ل بەر رۆژی دیتی .

● هه‌چی‌ییّ خواندن ب ده‌ست بکه‌فت ئه‌و‌ییّ
دلشاده ، چونکی ئه‌و ژ باغچین جیهانیّ چینیّ دکه‌ت ،
ول‌عه‌جییّ بین دنیاییّ دگه‌رییّت ، وزه‌مانی وجهی
دیپّچت .

● سوحبه‌تا د گه‌ل براده‌ران خه‌مان فه‌دره‌فینت ،
وترانه‌یین ساده رحه‌تی‌یه ، وگوه‌دانا شعریّ دلی خوش
دکه‌ت (فیّجا تو فان هه‌ر سیان ژ ده‌ست خو
نه‌که) .

● تویی ب ره‌نگیّ دیتنا خو بو ژینیّ ژینا خو
ره‌نگ دده‌ی ، و ژینا ته ژ هزرین دورست دبت ، فیّجا
(بو به‌ریخو‌دانا ژینیّ) تو به‌رچا‌فکه‌کا ره‌ش نه‌ده به‌ر
چاقین خو .

● هزرا خو د وان دا بکه‌یین ته دقین ، وئه‌وین ته
نه‌قین ده‌مه‌کیّ خو‌ییّ ب تنیّ ژی نه‌دی ، چونکی وان
های ژ ته وخه‌مین ته نینه .

• ئە گەر تە دەست دا کاری ب بەرھەم ئەعصابین تە
دی سار بن ، ونەفسا تە دی تەنا بت ، ودلر حەتی یە کا
مەزن دی ب سەر تە دا ئیت .

• سە عادات ودلخۆشی دحەسەب ونەسەب وزیر
وزینەتی دا نینە ، بەلکی ئەو د دین وزانین وتۆرە
وگە هشتنا ئارمانجی دایە .

• عەبدین خودی یین ژ ھەمی یان دلخۆشتر ل نک
خودی ئەون یین دەستین وان بو خیری دقە کری ، وپتر
قەنجی یی ل برا یین خو دکەن ، و ژ ھەمی یان باشتەر شوکرا
قەنجی یی دکەن .

• ئە گەر تو ب دەمی خو یی نوکە دلخۆش نەبی ،
ل ھیقی یی نەبە دلخۆشی ژ عەردی بو تە دەر کەفت ،
یان ژ عەسمانی ب سەر تە دا بیارت .

• ھەزرا خو د سەر کەفتنا خو دا بکە ، و د بەرھەمی
کاری خو ژی دا ، و د وی خیری دا یا تە پیشکیش
کری ، وبلا کە یفا تە پی بیت ، و حەمدا خودی سەرا وی
چەندی بکە ، چونکی ئەقە سنگی مروّقی فرەھ دکەت .

• نه وي خه ما دوهي ژ ته فه كري ، خه ما نه قرو
وسوباهي ژي دي ژ ته فه كهت ، فيجا خو بهيله
ب هيقي يا وي فه ، ونه گهر نهو د گهل ته بت تو دي
ژ كي ترسي ؟ ونه گهر نهو د ژي ته بت دي ته هيقي
ب كي هه بت ؟

• د ناقبه را ته و مروّقين دهوله مهند دا روژه كا ب تني
يه ، هندي دوهي يه خوشي يا وي يا چووي نهو تاما وي
نايين ، وسوباهي نه يا منه ونه يا وانه ، وهه ما روژه كا
ب تني يا وانه .. چهند زه مانه كي كيّمه !

• كه يفخوشي نه فسي سڅك دكهت ، ودلي ب كه يف
ديخت ، وهه فسه نكي يي ديخته د ناقبه را نه ندامين له شي
دا ، وهيزي دده ته مروّقي ، وژيني ب بها ديخت ،
ومفای دده ته عه مري .

• مالداري وته ناهي وساخله مي ودينداري ستوينين
دخوشي يي نه ، وي چو رحه تي نابت يي دهست قالا بت
يان بترست يان يي نساخ بت يان يي بي باوهر بت ،
بهلكي نهو د شه قاني دا دژين .

● هه چیی ئعتدال نیاسی ئه وی دلخووشی نیاسی ،
وهه چیی ریځا نافنجی گرت ئه و ب سه رکه فت ،
وهه چیی دویکه فتنه سانه یی کر وی ئفله ح دیت
و ب مراد که فت .

● د سه عه تا زهمانی دا په یقه کا ب تنی هه یه
ئه و ژی : نوکه یه ، و د فدره هنگا سه عاده تی دا په یقه کا
ب تنی هه یه ئه و ژی : رازیوونه .

● ئه گهر مو صیبه ته ک ب سه ر ته دا هات هزرا ئیځا
ژ وی مه زنتر بکه ئه و دی ل سه ر ته سفک بت ، وهزرا
خو د چوونا وی یا ب له ز دا بکه ، وئه گهر ته نگافی یا
نه خووشی یی نه بایه ، به ری مروّقی نه دمال که یفا
رحه تی یی .

● ئه گهر تو که فتی یه د ته نگافی یه کی دال بیرا خو
بینه فقه کو تو که فتیوویه گه له ک ته نگافی یان و خودی تو
ژی خلاص کربووی ، هنگی تو دی زانی کو ئه وی تو
ب سلامه تی ژ یا ئیځی دهرباس کری دی ته ب سلامه تی
ژ یا دی ژی دهرباس که ت .

● ئه وی خراب د گهل رږڅا خو ئه وه یی رږڅا خو
بوراندی بیی حه قه کی ب جه بینت ، یان کاره کی فهر
بکته ، یان مه جده کی بو خو ئا فاکته ، یان
سو پاسی یه کی ب ده ست خو بیخت ، یان زانینه کی فیرو
بت ، یان مروّقایینی یه کی ب جه بینت ، یان خیرو کی
بکته .

● پیّتی یه ههردهم کتیه ک د ده ستین ته دا بت یان
ل نیژیکی ته بت ، چونکی هنده ک دهم هه نه ژ قه ستا زه عی
دبن ، وکتیب باشتیرین تشته دهم پی بیته پاراستن ،
وزه مان پی بیته ئا فاکرن .

● ئه وی قورئان ژ بهر ، و ب شف وړوژ دخوینت ،
هه ست ب مه له لی و به تالی یی و شربوونی ناکته ،
چونکی قورئان ژ یانا وی تژی دلخو شی دکته .

● بریاره کی نه ده حه تا تو ژ هه می لایان قه قه کولینی
ل سهر نه که ی ، پاشی داخوازا هیدایه تی ژ خودی بکه
وپسیارا خو ب مروّقیّن باوه ری بکه ، نه گهر تو

ب سهر كه فتی نهو مرادا ته بوو ب جه هات ، نه گهر نه
تو په شیمان نابی .

• مروّقی عاقل هه قالین خو زیده دكهت ودوژمنین
خو کیم دكهت ، چونکی هه قال د ساله کی دا چی دبت
ودوژمن د روژه کی دا ، قیجا خوزی یا وی كه سی یی
خودی نهو ل بهر خه لکی شرین کری .

• حه دده کی بو داخوازین خو یین دنیا یی بدانه تو لی
بزقړی ، نه گهر نه دلی ته دی بژاله بت ، وسنگی ته
دی بهرته نگ بت ، وژیارا ته دی نه خوش بت ، وتو دی
بی حال بی .

• پیټقی یه ل سهر وی كه سی یی خودی گه له ك
نعمه ت د گهل کرین نهو وان نعمه تان ب خودی گری
دهت ، و ب طاعه تی پاریرت ، و ب خوشكاندن
چاقدانی لی بكهت دا دبه ردهوام بن .

• هه چی یی نه فسا وی ب ته قوایی صافی بوو ، وهزرا
وی ب باوهری یی پاقر بوو ، و نه خلاق وی ب خیری

زه لال بوو ، ئەو ڤیانا خودی و ڤیانا خەلکی ژى دى
ب دەست کهفت .

• ئەو یی کهسی خاف و کسلانە ئەوی ب دورستی
وەستیای و غەمگین ، بەلی ئەوی ب مجدی کاری دکەت
ئەو یی زانی دى چاوا ژیت ، ودی چاوا خو دلوّش
کەت .

• کهیف و خوّشی یی ژینی گەلەك و گەلەك
ژ خەم و موصیبه‌تین وی پترن ، بەلی گرفتاری ئەو
دی چاوا شیین ب زیرەکی گەهینه ڤی خوّشی یی .

• ئەگەر دنیا هەمی یا ژنکی بت ، وشەهادین جیهانی
هەمی یی بو بیئەدان ، و هەر نیشانه‌کا هەبت ب دەست ڤە
بیّت ، بەلی وی چو زەلام نەبن ، ئەو دى یا ژار بت .

• ژینا پیکهاتی ئەو تو جحیلینی یا خو د طمووحي دا
ببۆرینی ، وزەلامینی یا خو د خەباتی دا ، و پیراتی یا خو
د هزر کرنی دا .

• سەرا تەخسیری یی تو لۆمەى خو ب تنی بکه
ولۆمەى کهسی دى نەکه ، و بزانه تە هند عەیب هەنە

چاکرنا وان دی هه می وهختی تژی کهت ، فیجا خه لکی بهیله .

• یا ژ قه سر وقوسویران جوانتر ئه و کتییه یا تیگه هشتنا مروّقی تیژ دکهت ، ودلی وی خوش دکهت ، وهه دارا وی دئیت ، وسنگی وی فرهه دکهت ، وهزرا ب خودان دکهت .

• داخو ازا لیبۆرین وسلامه تی یی ژ خودی بکه ، چونکی ئه گهر ئه و هه ردو بو ته هاتنه دان ئه و خیر هه می گه هشته ته ، وتو ژ هه می خرابی یی هاتی یه پاراستن ، وهه می سه عادهت ب دهست ته قه هات .

• پرته کا نانی ، وحهفت قه سپ ، وتراه کی ئافی ، وحیسیلکه کا د مه زه له کی قه د گهل قورئانه کی ، وسلاقی بده سهر دنیا یی !

• دلشادی د خو گۆریکرنی دایه ، وکو مروّف پی ئه زنه زی یا خو بدانت ، وقه نجی یی بکهت ، ونه خوشی یی نه گه هینته خه لکی ، وخو ژ ئه نانییه تی وحه ژ خو کرنی بده ته پاش .

• کهنی یا ژ قایده سنگی فره دکهت ، ودلی
ب هیژ دئیخت ، ومهله لی ژ مروّقی دویر دکهت ،
ومروّقی بو کار کرنی زیرهك دکهت .

• عیادهت دلشادیه ، وچاکی سه رکه فتنه ،
وهه چی بیّ بهرده وام زکری بکهت وئستغفار ان بکیشت ،
وخو هه وجهی خودی بکهت نه و ئیک ژ مروّقین قه نجه .

• هه قالی ژ هه می یان باشت ر نه وه بیّ ته باوهری پیّ
هه بت وتول نك وی رحهت بیی ، وخه مین خو بو بیژی ،
وپشکداری یا ته د کوّقانین ته دا بکهت ، وسررا ته به لاف
نه کهت .

• هزرا خوّشی یه کا مه زنت ر ژ ویّ یا تو تیّدا نه که دا
نه واد ده ستین ته دا هه ی ژ ی بیّ تام نه بت ، وچاقه رپی
هندهك موصیه تین نه هاتی ژ ی نه که دا له زیّ ل خه م
وکوّقانان نه که ی .

• هزر نه که دیّ شیّ هه می تشتان دهی ، تو دشیی
خیّره کا مه زن بدهی ، به لیّ کو تو هه ر تشته کیّ هه ی
بدهی نهّقه کاره کیّ دویره .

• ژنکه کا باش و ته قوادار ، و مالہ کا به رفرهه ،
ورزقه کی تیّرا مروّقی بکعت ، وجیرانه کیّ باش .. نهّقه
ژ وان نعمه تانه ییّن گهلهك كهس ژ بیرا خوّ دبهن .
• هوّنه ریّ ژ بیر کرنا نه خوّشی ییّ نعمه ته ،
وژ بیرنه کرنا نعمه تیّ قهنجی یه ، و غافل بوونا ژ عه ییّن
خه لکی باشی یه .

• لیوّرین ژ تولستاندن یّ ب تامتره ، و کار ژ به تالی ییّ
خوّشتره ، وقه ناعه ت ژ مالی مه زنتره ، و ساخله می
ژ ده وله مه ندی ییّ چیتّره .

• مروّقیّ ب تنیّ بت چیتّره ژ هندیّ کو مروّف
د گهلهك هه قاله کیّ خراب روینت ، وهه قالیّ چاك چیتّره
ژ هندیّ مروّقیّ ب تنیّ بت ، و خوّقه ده ر کرن عیاده ته ،
وهزر کرن طاعه ته .

• خوّقه ده ر کرن هزران ب ده ست مروّقیّ قه دئیت ،
و گهلهك تیّکه لیّ نه حمه قی یه ، و کو مروّف باوهری یا خوّ
ب خه لکی بینت عه قل سفکی یه ، و کو مروّف هزر
دکعت نه و دوژمنیّن مروّقیّ نه ره شبینی یه .

• ئەخلاقى خراب عەزابە ، و دلپەشى ژەهرە ،
وغەیبەت رەزىلىيە ، و گەريانا ل دويڤ تەحسینین
خەلکی شەرمزارییە .

• شوکرا نەمەتیی بەلایى ددەتە پاش ، و هیلانا گونەهیی
دلى زیندى دکەت ، سەرکەفتنا ل سەر نەفسى خووشى یا
مروّقين مەزنە .

• نانئى رەق د گەل تەناهیى شىرینترە ژ هنگڤینى
د گەل ترسى ، و خیفەتەك د گەل ستارەى چيترە
ژ قەسرەکا چو ستارە تیدا نەبت .

• کەیف هاتنا ب زانینى یا بەردەوامە ، و مەجدا وئ
یا هەروەهرە ، و ناف و دەنگى وئ دمینت ، و کەیف هاتنا
ب مالى دچت ، و مەجدا وئ نامینت ، و ناف و دەنگى وئ
ب دویماهی دئیت .

• کەیف هاتنا ب دنیاى کارى زاروکانە ، و کەیف
هاتنا ب ئیمانى کارى چاکانە ، و خزمەتکرنا مالى
رەزىلىيە ، و کارى بو خودى بت شەرەف
وبلندىیە .

- نه خوشی د ریکا هممه تی دا یا شرینه ، ووهستیانا ب جهئینانا کاری رحه تی یه ، وخواها کاری مسکه ، وناف ودهنگین باش خوشترین بیهنا خوشه .
- دلشادی ئه وه قورئانا ته صه برا ته بت ، وکاری ته ئاره زویا ته بت ، ومالا ته جهی عیاده تی بت بو ته ، وقه ناعه ت خزینا ته بت .
- کهیف هاتنا ب خوارنی وپاره ی کاری بچویکانه ، وکهیف هاتنا ب ناف ودهنگین باش کهیف هاتنا مه زانانه ، وکرنا باشی یی مه جده که دویماهی بو نینه .
- کرنا نقیژان ب شه فی هه یبه تا خودانی یه ل روژی ، وحه ژیکرنا خیری بو مروّقان ژ پاقری یا وژدانی یه ، وبه نده واری یا به رفره هی یی عیاده ته .
- چار رهنگه هونهر د به لایی دا هه نه : حسیر کرنا خیری ، وهه قالینی یا صه بری ، وزکر کرنا باش ، وچافه ریی یا ره می .

● نغیژا ب جماعت ، و ب جهئینانا واجبی ، و فیانا
موسلمانان ، وهیلانا گونه هان ، و خوارنا حه لالی ، چاکی یا
دنیا یی وئاخره تی یه .

● نه به سهر ، چونکی سهر ژ هه می عه ردین دی پتر
دئیشیت ، و بلا بهری ته ل شوهره تی نه بت ، چونکی وی
ضه ریا خو هه یه ، و قه تاندنا د گه ل نه مه شهووری بی
سه عاده ته .

● ژ نیشانین ئه هه قی یی زه عیکرنا وهختی یه ،
و گیرۆ کرنا تو بی یه ، و کو مروّ ف خه لکی ل خو بکه ته
دوژمن ، و قه دری ده یابان نه گرت ، ونهینی یین خو به لاف
که ت .

● مرنا دلی ب هیلانا طاعه تی ، و کرنا گونه هی یا
به رده وام دئیه زانین ، هه ر وه سا ب هندی ژ ی دئیه زانین
کو مروّ ف پویته ب هندی نه که ت کو ناف وده نگین
مروّ قی ب خرابی د ناف خه لکی دا به لاف بن ، و کو
ژ غه زه با خودی بی منه ت بت ، و مروّ قین چا ک کیم
بکه ت .

• ئەوی د مالا خو دا دلخۆش نه بت ل چو جهین دی
دلخۆش نابت ، و ئەوی مروّقین وی هه ز ژ ی نه کهن
که سه ک هه ز ژ ی ناکهت ، و ئەوی ئەفرۆیا خو بهرزه
بکهت سوباهی یا وی ژ ی دی یا بهرزه بت .

• چار تشت هه نه دلخۆشی بپه دئیت : کتیه کا
ب مفا ، و کوره کی چاک ، وژنکه کا ئەقیندار ،
وهه قاله کی باش ، و خودی به ده لی وان هه می یانه .

• باوه ری و ساخله می و دهوله مهندی و ئازادی
وته ناهی و جحیلینی وزانین ئەو ب کورتی ئەو تشتن یین
عه قلدار دخوازن ، به لی کیم جار ان ئەو هه می پیکه
کۆم دبن .

• فی کافی دلی خو خوش بکه چونکی ته چو
په یمان نه ستان دینه کو تو دی مینی ، و که سی ئەمان
ژ دربین زهمانی نه دایه ته ، تو خه می بو خو نه که تشته کی
حازر و که یفی تشته کی ب دهین .

• تشتی ژ هه می یی باشتر ل دنیایی باوه ری یا
ب دورستی یه ، و ئەخلاق ی راسته ، و عه قلی دورسته ،

ولهشی ساخله مه ، ورزقی خوّشه ، وهه ر تشته کی دی یی
ههبت موژیلاهی یه .

• دو نعمه تین قه شار تی هه نه : ساخله می یا له شان ،
وته ناهی یا وه لاتان ، ودو نعمه تین ئاشکه را هه نه : ناف
وده نگین باش ، ودو ونده ها چاك .

• دلی فرهه میکرویین که ربی دکوژت ، ونه فسا
رازی میش وموړین نه قیانی دهر دئیخت .

• ته ناهی نه رمترین رائیخه ، وسلامه تی به رفره هترین
لحیفه ، وزانین خوشتترین خوارنه ، وقیان ب مفاترین
دهرمانه ، وستاره باشتترین کراسه .

• مروّقی دلشاد ئه وه یی فاسق ونساق ودهیندار
وغه رب و غه مگین وگرتی ومه کرووهه .

• دلشادی : نه هیلانا ته نگافی یی ، ورا کرنا
دوژمناتی یی ، وکرنا چاکی یی ، و ب سه رکه فتنال سه ر
شه هوه تی یه .

• ریکا ژ هه می یان بی خه طه رتر ریکا ته یه بوّ مالا
ته ، ورؤژا ژ هه می یان ب به ره که تتر ئه ورؤژه یا تو

چاکی یه کی تیدا دکه ی ، و خرابترین دهم ئەوه یی تو
نه خوشی یی تیدا دگه هینی یه مروّقه کی .

● ئە گەر مروّقه کی خه بهر گوته ته بزانه وان خه بهر
بین گوته نه خودایی خوژی ، وی ئەو ژ نه بوونی دان ئینا
ئەو د هه بوونا وی دا که فتنه گومانی ، ووی ئەو ژ برسی
تیر کرن وان شوکرا ئیکی دی کر ، ووی ئەو ژ ترسی ته نا
کرن وان دوژمناتی یا وی کر .

● عه ردی ل سهر سهری خو رانه که ، وهزر نه که
خه ما خه لکی ئەمین ، په رسیف بیه ئیک ژ وان مرنا من
ومرنا ته دی ژ بیر کهن .

● که یفخوژی تیرا مروّقی هه یه ووه لاته ، و سلامه تی
وئاکنجی بوونه ، و ئەوه مروّقی ژ فتنی دپاریزت ،
وته نگافی یی رزگار دکه ت ، و ئەوه شوکرا نعمه تان
وعیاده تی بهرده وام .

● « کن فی الدنيا كأنک غریب أو عابر سبیل -
د دنیایی دا یی و هسا به هه ر وه کی تو مروّقه کی غه ریب
یان ریشنگ » ، « وصل صلاة مودع - وده می تو نفیژی

دکه ی وه سا بکه هه ر وه کی پشتی هنگی تو دی خاترا خو
ژ دنیایی خوازی ، « ولا تتکلم بکلام تعتذر منه - گوّتا
وه سا نه بیژه تو پشتی هنگی داخوازا لیوړینی ژ ی
بکه ی ، « واجمع الیأس عما فی أیدی الناس - وتو بی
هیڅیوونا ژ وی تشتی د دهستی خه لکی دا هه ی ل نک
خو کوّم بکه . » .

• دلی خو نه به دنیایی خودی دی هه ز ژ ته که ت ،
ودلی خو نه به وی تشتی ل نک خه لکی هه ی خه لک دی
هه ز ژ ته که ن ، وکیمی یی قانع به ، وکاری ب قورئانی
بکه ، وخو بو وه غه ری ئاماده بکه ، و ژ خودی بترسه .
• چو ژیار وی که سی نابت یی ل بهر خه لکی ره ش
بت ، وچو رحه تی وی نابت یی نه یار بت ، وچو ته ناهی یی
نابینت نه وی گونه هکار بت ، وچو هه قال نابن یی بی
نه خلاق بت ، وچو مه دحه بو وی نائینه کرن یی دره وین
بت ، وکه سی باوه ری ب وی نابت یی غه دری بکه ت .

• ((عجباً لأمر المؤمن ، إن أمره كله خير ، وليس
ذلك لأحد إلا للمؤمن ، إن أصابته سراء شكر فكان خيراً

له ، و ان اصابته ضراء صبر فکان خیرا له - وهی بوّ کاری
خودان باوهری ، کاری وی ههمی خیره ، و ژبلی خودان
باوهری ئەفه بوّ کهسی دی نینه ، ئەگەر خوشی یه ک
گه هشتی وشوه کرا خودی کر دی بوّ وی خیر بت ،
و ئەگەر نه خوشی یه ک گه هشتی ووی صبر کیشا دی بوّ
وی خیر بت)) .

• گر نژین کلیلا دلشادی یی یه ، و فیان دهر گه هی وی
یه ، و که یفخووشی باغچه یی وی یه ، و باوهری روّناهی یا
وی یه ، و ته ناهی دیواری وی یه .

• رویگه شی روی یه کی جوانه ، و گولزاره کا
که سکه ، و کتیه کا مفایه د گهل دلّه کی بهایی
قهنجی یی بزانت و گونیهی بهیلت ، و حه ز ژ خیری
بکەت .

• مروّقی ساخله م ل سهر که قره کی بنفت دی هزر
کهت یی ل سهر پهری ئافر میشی ، و نانی جه هی وه کی
گوشتی دخوت ، و د زنجه کی قه بت دی هزر کهت
یی ل کوچکا کیسرای .

• مروّقی به خیل دژیت فه قیر دا بمرت زهنگین ،
خولامی دوونده ها خوّیه ، حهره سییی بو وان ل مالی خو
دکەت ، وئەو ل نک خەلکی یی ره شه ، ویی دویره
ژ خودی ، وناف ودهنگین وی د نـاـف خەلکی دا
ب خرابی دبه لاقن .

• عه یال ژ سامانی چیتـره ، وساخـله می ژ زهنگینییی
باشـتـره ، وتهـناهی ژ ئانه هییی خوشتـره ، وسه ربور ژ مالی
گرانـتـره .

• که یفا خوّ بکه شوکر ، وخه ما خوّ بکه صهبر ، ویی
دهنگی یا خوّ بکه هزر ، وبه ریخوّدانا خوّ بکه عیبرت ،
وئاخفتنا خوّ بکه زکر ، وژینا خوّ بکه طاعت ، و مرنا خو
بکه هیقی .

• وه کی طهیری به سپیده وئیقاری رزقی وی
دگه هتی ، وخه ما سوباهی ناخوت ، وباوه ری یا خو
ب که سی نائینت ، وکه سی نائیشینت ، یی ههستی سقک
وهاتن وچون نه رمه .

● ئەوی گەلەك تیکەلمی یا خەلکی بکەت خەلك دی
وی بی قەدر کەت ، وەهچیی بەخیلییی د گەل وان
بکەت وان ئەو نەفیت ، وەهچیی د گەل وان یی حەلیم
بت ئەو دی قەدری وی گرن ، وەهچیی د گەل وان یی
مەرد بت ئەو دی حەز ژێ کەن ، وەهچیی خو
هەوجەیی وان بکەت کەربین وان دی ژێ قەبت .

● چەرخابەلەکی دزقەرت ، وشەف دگرانن ،
ورۆژ دەورانن ، وموستەحیلە حالەك وەکی خو
بمێنت ، وخودی هەرۆ کارەکی دکەت .. قیجا
غەمگینی بوّ چیه ؟

● چاوا تو دی ل بەر دەری سولتانان راوەستی
وەهفشاری وان د دەستی خودی دایه ؟ تو پسارای مالی
ژ فەقیرەکی دکەیی ، وداخوای ژ بەخیلەکی ، وتو
گازندەیا خو دگەهینی یە بریندارەکی ؟!

● ل بەری سپیدی وان کاغەزان بەنیرە یین خویری
وان رۆندك بن ، وکاغەزین وان روی بن ، وپۆستی وان

قه بویلکرن بت ، وجهی هنارتنی عهersh بت ..
ول هیقی یا بهرسقی به .

● ئە گەر تو چووێه سو جدی ب نهینی قه کاری خو
بیژی ، چونکی ئەو نهینی یی وتشتی قه شار تیتزر دزانت ،
ودهنگی خو نه گه هینه وی یی ب رهخ ته قه ، چونکی
ئەقینی نهینی یین خو هه نه ، و د ناف خه لکی دا حه سوید
ومه هه رچی ژ ی هه نه .

● یی پاک و بلند بت ئەو خودا یی خو ره زیلکرنه مه بو
خو کری یه سه فه رازی بو مه ، وهه ژاری یا مه بو خو
کری یه دهوله مه ندی ، و داخواز کرنا مه ژ وی کری یه
سه ر بلندی ، وخۆشکاندنا مه بو خو کری یه بلندی ،
وخۆهیلا نا مه ب هیقی یا وی قه کری یه بو مه کری یه
کفایهت .

● ئە گەر خه مهك ب سه ر ته دا هات ، و حال ی ته
ژ که سه ران دا رهش وتاری بوو ، وموصیبه تا ته د مروّف
ومالی ته دا بوو ، بی هیقی نه به ، به لکی خودی پشتی
هنگی حالی بگوهورت .

• ﴿حسبنا الله ونعم الوكيل﴾ ژ بیر نه که ،
چونکی ئەوه ئاگری قه دمرینت ، ومروّقی دخه ندقیت
رژگار دکهت ، ومروّف ب وی ریکا خو دزانت ، وئەوه
په یمانا موکم .

• خوزیکین ته طهیرۆ ! تو دچیه سهر رپباری ، ومالا
خۆل سهر چهقی داری ددانی ، و ژ بهری داری دخوی ،
وترسل سهر هزرا ته نینه ، وتو د سهر ئاگری دا
نابۆری ، لهو حالێ ته ژیی مروّقان خوشتره !

• که یفخووشی ده مه که دئیته قهر کرن ، وخهم گونه ه
ژێرنه ، وکه رب چریسکه ، وبه طالێ زیانه ، وعیادهت
بازرگانی یه .

• دوهمی یا مری ، وئەفرۆ یا د ریزی دا ، وسوباهی
هیشتا نه بوویه ، وتو کوری قی سه عه تی یی ، قیجا تو وی
بکه طاعهت ، دا ئەو باشتترین په رتالی بگه هینته ته .

• ئە گهر هه قده می ته قه له م بت ، وبرکا ته حوبر
بت ، وهه قالێ ته کتیب بت ، ومهمله که تا ته مالا ته بت
وخزینه یا ته هیژا ته بت ، تو خه ما تشتی بۆری نه خو .

• دبت به راهی یا هندهك کاران ب دلیّ ته نهبت ،
به لیّ دویماهی یا وان ته پیّ خوش بت ، وه کی عهوری
ل ده سپیّ کیّ توپ و برویسی یه و ل دویماهی ییّ بارانه کا
ب خیر و بیّره .

• ئستغفار قفلان قه دکهت ، وسنگان فرهه دکهت ،
وده غه لیّ ناهیلّت ، وئوه ئابونه یا رزقی ، وده رازینکا
ته و فیقیّ یه .

• شهش تشت تیّرا مروّقی هه نه : دین وزانین
وده وله مهندی و مروهت و لیبۆرین و سلامه تی .

• ئه و کی یه د به رسقا که سیّ بیّ ریّ دئیّت ده میّ
دوعایان ژیّ دکهت ، و وی که سیّ دخه ندقت
ژ خه ندقاندنیّ رزگار دکهت ده میّ ئه و هه وارین خو
دگه هینتیّ ، و ته نگافی ییّ ژ سه ر مه راد کهت ؟ ئه و کی یه ؟
بیّره : (یا الله) ئه و خودیّ یه .

• خو ژ قائیش کیّشانیّ ، و ژ ویّ دیوانا گوّتیّن زیّده
لیّ دئیّنه کرن ، وهه قالیّ عه قل سقك بده پاش ، چونکی

هه قال دده ته ب هه قالی فه ، وتبعه ت دزه ، وچاف
دزیکه ره .

• تازه گوهدان بو وی که سیّ دئاخفت ،
ونه برینا گوتنا وی ، ونه رمی یا دئاخفتنی دا ، وئه خلاقنی
جوان .. هنده ک نیشانن ب سنگی مروّقین ئازا فه .

• ته دو چاف ودو گوه ودو پی وئه زمان وئیمان
وقورئان وتدناهی هه نه ، فیجا کاننی شوکرا ته ئدی مروّف
﴿ فَبَايَ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴾ .

• تو یی ل سهر بی یین خو دچی وپی یین هنده کان
دبرینه ، وتو یی رادییه سهر خو وهنده ک هه نه نه شین
رانه سهر خو ، وتو تیر یی دنقی وهنده ک هه نه ئیشی خه و
یا ژ چاقان ره فاندی ، وتو یی تیری وهنده ک هه نه دبرسی
(فیجا تو فان نعمه تان ژ بیرا خو نه به) .

• تو ژ که راتی ولالاتی وکوراتی یی یی هاتییه
پاراستن ، وتو ژ گورپاتی ودیناتی یی یی رزگار بووی ، ونه
سل ونه سهره تان ل ته نینه ، ئه ری ته شوکرا خودی سهر
فی چهندی کرییه ؟

● گرفتاری یا مه نهوه ئهم ژ نه فرۆيا خو د بيزارين
فيجا ئهم رادبين خو ب دوهي يا خو قه موژيل
دكهن ، وخه مي ژ سوباهي يا خو دخوين ، فيجا
عه قلداري و كاربنه جهي كاني ؟

● ده مي خهلك ره خنه يي ل ته دگرن مه عنا وي نهوه
ته تشته كي هه ژي به حس ژي كرن يي كرى ، ومه عنا وي
نهوه ته ژ لايي علمي يان تيگه هشتني يان مالي يان جه
ومه نصبي ژ وان بوړاندي يه (فيجا بلا ره خنه يا وان
غمگين نه كهت) .

● ل بهر خو كرنا كه سيني يا ئيكي دي ، وخو حه لاندا
د شه خصيه تا كه سين دي دا ، وچاقليرنا مرو فان
خو كوشتن و ژ ده ستدانا شه خصيه تا خوادني يه .

● ﴿ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ - هەر ئيكي جهي
قه خوارنا خو زاني يه ﴾ ﴿ وَلِكُلِّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيَهَا - هەر
ئيكي كناره كه هه يه دي بهري وي بو ئيته دان ﴾ ، ((لا
تكونوا إمعة - دويقه لارك نه بن)) ، ﴿ صِنَوَانِ يُسْقَى بِمَاءٍ

وَاحِدٍ - ب رەخ ئێك قەنە و ب ئێك ئاقى دئێنە
ئافدان .

• د گەل ھەر رۆندكە كى گرنژینەك ھەيە ، و د گەل
ھەر خەمە كى كەیفەك ھەيە ، و د گەل ھەر بەلایە كى
خەلاتەك ھەيە ، و د گەل ھەر گرفتاریە كى دانەك ھەيە
، ئەقە ریبازە كا نەلقە وقاعدەيە كى بنەجھە .

• ل دۆر خوۆ بزقەرە و بەرى خوۆ بدى ژ مروّقين موبتەلا
وموصيبت ب سەر دا ھاتى پيّقەتر كەسە كى دى تو
دى بينى ، ل ھەر مالە كى بەھیدارەك ھەيە ، و ل سەر ھەر
رۆيە كى رۆندكەك ھەيە ، و د ھەر نەھالە كى دا ھندەك
(بەنى سەعد) ھەنە !

• دەنگى وى يى سوپاسى يا قەنجى يا تە دكەت
خۆشترە ژ خواندنا بلبان ، و دەنگى بايى سحران ،
وبەلگين داران ، و ژەنينا تيلان .

• ئەگەر ئاڤا گەرم تو قەخۆى ب كوتە كى دى
بيژى : (الحمد لله) ، و ئەگەر تو ئاڤا سار قەخۆى ھەمى
ئەندامين لەشى تە دى بيژن : (الحمد لله) .

• دلشادى يا ژ ھەمىي ئەرزانتر ل بازارا مروّفين
عهققدار دئيتە فروتن ئەو ە تو مايي خو د وى تشتي
نەكەي يي تە پەيوەندى پيّفە نەبت ، وپەرتالى
ژ ھەمىيان گرانتر ل نك خەلكى ئەو ە تو وخەلك جوان
پيّفە بژين .

• ھشيارى خەمىي بە ئەو ژەھرە ، ھشيارى بيّزارىي
بە ئەو مرنە ، ھشيارى كسلانىي بە ئەو شەرمزارىيە ،
ھشيارى دودلىياد دانا رەئى وبوچوونان دا بە ئەو
رپّفەبرنە كا خرابە .

• مروّف يي ب تنى بت چيترە ژ ھندى جيرانەكى
خراب ھەبت ، وكرنا چاكىي بلندترە ژ قەسرين بلند ،
وناف و دەنگين باشن مەجد وسەربلندى .

• ھەچىي دىنەك ھەبت بەرى وى بدەتە رپكا باش ،
وعهققلەك وى سەرراست بکەت ، وناقەكى وى
پياريزت ، وشەرمەك وى جوان بکەت ، ئەو وى باشى
ل نك خو كۆم كر .

● هه چي يّ خيلافيّ بهيّلّت ، وخو ژ شانازی ب خو
برنيّ بدهته پاش ، و ژ درهويّ بيته پاراستن ، و ب قهدهريّ
رازی بت ، و پشت بدهته هه سويدي يّ ، خوديّ دليّن
عهبدین خو ديّ ل وي کوم کهت .

● هه چي يّ ترانهيان ب سولتانی بکهت دنيايا وي ديّ
چت ، وهه چي يّ ترانهيان ب زانايی بکهت دينی وي ديّ
چت ، وهه چي يّ ترانهيان ب هه قالی بکهت مروهتا وي
نامينت ، وهه چي يّ ترانهيان ب خوديّ بکهت دنيايا وي
وئاخرهتا وي ديّ چت .

● هه وجهي يّ خه لکی بو ته نعمه ته قيّجا تو وي نه که
موصيهت ، وتو بزانه باشترين روژا ته ئه وه خه لک
هه وجهي ته بت نه تو هه وجهي وان بی .

● بهري تو بنقي خه لکی هه مي يّ عه في که ، وهه
روژ ههفت جاران دليّ خو ب ليّورينيّ بشو ، وجارا
هه شتی وي ب پيهيلانيّ ژاراڤ بکه ، دا تو شريني يا
باوهريّ بيّني .

• زانين هه داره ل دهى مروّف يى ب تنى ،
وهه قاله دهى ئه و يى غه ريب ، وزيره قانه دهى كهس وى
نه بينت ، وده ليله بو رپكا راست ، وهاريكاره ل دهى
تهنگافى يى ، وزه خيريه پشتى مرنى .

• خه م ناكهت مروّقى كراسه كى درپاي وپيلاقه كا
قه دكرى هه بت هندى وى دله كى ژ خودى ترس
وچاقه كى ب روّندك ، ونه فسه كا تير هه بت .

• ئه گه را خه م و كو قانان ئه وه مروّف روى يى خو
ژ خودى وه رگيرت ، وبه رى خو بده ته دنيا يى ، وئه قيه
يى هه ر وهه ر گرتى ، نه مرييه مروّف ژى بى هيقي بت ،
ونه يى ساخه مروّف ژى ب هيقي بت .

• باشتريه مال ئه و كانى يه يا ئاف ژى دزيّت
ل عه رده كى ب ساناهى ^(۱) ، بمينته هشير دهى تو دنقى ،
وحازر بت دهى تو دچى ، وپشتى ته بمينت دهى تو
دمرى .

---

(۱) مه خسه د بى خيرا به رده وهامه ئه و ب عه ره بى ديژنى : (الصدقة الجارية)

• بارا خو ب نه ئاخفتنی ب دهست خو څه بینه ،
چونکی نه وی بی دهنګ بت یی ب هه بیه ته ، و نه وی
ګوهدار بت یی خو شتی یه ، وبه لا ب نه زمانی څه یا
ګریدایه .

• ژیان هه ما نه څه یه : تو کاری بو ژقانی ئاخړه تی
بکه ی ، یان کاری نه ورو ب ریڅه ببه ی ، یان خوشی یه کا
حلال ب دهست خو بیخی ، یان عه قلی خو دهوله مند
بکه ی ، یان نه فسا خو زه لال بکه ی .. وژبلی قی هر
تشته کی دی یی هه بت یی به طاله .

• خو څه ده رګرنا ژ خه لکی دی ته ژ حه سویدی ،
ولومه کهری ، ومروقی دارګران ، ویی خو مه زن دکه ت ،
ویی غه بیه تی دکه ت ، ویی ب خو موعجب پاریزت ،
وهه ما نه ف مفایه ب تنی به سه .

• نه ګهر خه ما ته د ګل ته بت تو ژ وه لاته کی بچیه
ئیکی دی دلی ته خوش نابت ، وحه تا دلی ته خوش
بت خو ژ شعوره کی څه ګوهیږه ئیکا دی .

● ئە گەر نەفس یا جوان بت سپیڤده دی ل بەر بته
میڤرگ ، وشەف دی بته مەرەجان ، ومروّف دی بته
خۆشتفی ، وزنج دی بته قەسرەکا بلند .

● ژ ره‌حما خودی یه وی زه‌نگینی یا مروّقی طاعه‌تی
وی بکهت یا کری یه د دلی دا ، لهو ئە گەر وی پاریکه‌کی
بچویک ب تنی ژ ی هه‌بت ئەو دی هزر کهت یی بوویه
مه‌لکی دنیایی .

● دنیا سلامه‌تی یه ، وجحیلینی ساخله‌می یه ،
ومروه‌ت سه‌بره ، وکه‌ره‌م ته‌قوايه ، وحه‌سه‌ب ماله .
● مروّقی ژ هه‌می یان به‌خت ره‌شتر ئەوه یی هه‌ز
بکهت ئیکی دی بت ژبلی خو ، ویی رازی نه‌بت
ب قه‌ده‌را خو ، ویی قانع نه‌بت ب رزقی خو ، ویی
ئه‌خلاق یی وی یی خو ش نه‌بت .

● هه‌چی یی بمینته ل مزگه‌فتی فایدی وی دی بته زانینا
ئایه‌ته‌کی ، یان دیتنا برایه‌کی راستگو ، یان فیروبونا
زانینه‌کا چاک ، یان ب ده‌ستقه ئینانا ره‌حمی وپه‌یفه‌کا
ب مفا وتۆبه‌یه‌کا ژ راستا .

• هه چیی روژی یی بگرت خوارنا وی دی پاقر
بت ، وهه چیی ب شهقی عباده تی بکته نفستنا وی دی
پاقر بت ، وهه چیی مهرد بت مه دحه کارین وی دی زیده
بن ، وهه چیی بپته مه زن هه سویدین وی دی زیده بن .

• دلخووشی یی تو نابینی هه تا تو ژ هه می
ده سهه لاتان ل سهر لهش وعه قل ووژدان وخه یالا خو نازاد
نه بی ، دا بی یه عه بد بو خودی ب تنی .

• مروّقی دلشاد نه وه یی وی تشتی ژ بیرا خو دبه ت
یی چوری بو چیوونا وی نه بن ، ونه وه یی قه نجی یا
خه لکی ل بیرا خو دئینت ونه خووشی یا وان ژ بیرا خو
دبه ت .

• تو هند ب جهی رزقی خو ناکه فی هندی رزقی ته
ب جهی ته دکه فت ، ونه وه کی سیبه را ته ل دویف ته
دگه ربیت ، وتو نامری هه تا رزقی خو خلاص نه که ی .

• مروّقی چوننه نه وه یی هه وجهی مروّقه کی چوننه
بت ، وکه سی فه قیر نه وه یی گه له کی کیم ببینت ، ویی
کو ره نه وه یی عه ببین خو نه ببینت .

● هه‌چی‌یی گه‌هسته دویماهی‌یا وی تشتی ئه‌و هه‌ز
ژی دکه‌ت ، بلا ته‌وه‌قوعا هندی بکه‌ت ئه‌و بگه‌هته
دویماهی‌یا وی تشتی ئه‌و هه‌ز ژی نه‌که‌ت ، عیاده‌تی
خودی تی نه‌بت دویماهی‌یا وی رازیوونا خودی وچوونا
به‌حه‌شتی یه .

● مروّقی ژ هه‌می‌یان هه‌ژیتەر نهمه‌ت ل سه‌ر زیده بن
ئه‌وه‌یی ژ هه‌می‌یان پتر شوکرا وان نهمه‌تان دکه‌ت ،
ویی ژ هه‌می‌یا هه‌ژیتەر خه‌لک هه‌ز ژی بکه‌ن ئه‌وه‌یی
ده‌ستی وی ب دانی فه‌کری بت وگه‌هاندنا نه‌خۆشی‌یی
گرتی بت ، ونا‌فچاقین وی دفه‌کری بن .

● دلخۆشی‌یی هه‌وجه‌یی ب ته‌ناهی‌یی هه‌یه ،
ومالی هه‌وجه‌یی ب دانا خیری هه‌یه ، ومه‌ن‌صبداری‌یی
هه‌وجه‌یی ب مه‌هده‌ری هه‌یه ، وسه‌روه‌ری‌یی هه‌وجه‌یی
ب ته‌واضوعی هه‌یه .

● ب وه‌ستیانی نه‌بت مروّف ناگه‌هته رحه‌تی‌یی ،
و ب کارکرنی نه‌بت مروّف ناگه‌هته خۆشی‌یی ،
و ب ئه‌ده‌ب وتۆره‌ی نه‌بت مروّف ناگه‌هته ڤیانی .

● عه یال گرنګترین مال وسامانه ، وئه خلاق
مه زنترین مه نصبه ، وهممه ت بلندترین شاره زایی به ،
وته قوا ژ مه جدی بلندتره .

● دلی خو نه به هه ر تشته کی ته گوه لی دبت ،
وباوهری یا خو ب هه می هه قالان نه ئینه ، وسررا خو بو
چو ژنګان نه بیژه ، و ب دویف هه می هیقی یان نه که فیه .

● من نه دیتی به رحه تی بیت نه گهر مروّف یی ب تنی
نه بت ، وته ناھی بیت نه گهر مروّف یی گوهدار نه بت ،
و قیان بیت نه گهر وه فاداری نه بت ، وباوهری بیت نه گهر
راستګویی نه بت .

● دبت خوارنه ک هه بت گه له ک خوارنان مه نعه که ت ،
وپه یقه ک هه بت گه له ک دوژمناتی یان په یدا که ت ،
وګونه هه ک هه بت گه له ک خیران مه نعه که ت ،
وبه ریخو دانه ک گه له ک که سه ران ل پاش خو به یلت .

● قیانا ته بلا ژ حه ددی دهرنه که فت ، ونه قیانا ته ژی
بلا یا ب ئیسراف نه بت ، وژیانا ته بلا ته ره ف نه بت ،

وبيرئینانا ته بلا كه سهر نه بت ، ومه به ستا ته بلا بلندی
نه بت .

● ههر كه سهك د مالا خو دا ئه مير ، نه كهس وی
دشکینت ، ونه كهس دهر گه‌هى لى دگرت ، ونه كهس
وی بيزار دكهت ، ونه چو به خيل وی دزقرینن (قيجا
هندی ژ ته بیت وی جهی نه هيله یی تو لى ئه مير) .

● باشتړین روژ ئه وه یا نه رم وحه لیمی یی ل ته زیده
بكهت ، وزانینه کی بگه هینته ته ، وگونه هه کی ژ ته دویر
بكهت ، وتیگه هشتنه کی بده ته ته وعه زیمه ته کی ل ته زیده
بكهت .

● ژیان دهلیقه‌یه كه ئه م بهایی وی نزانین هه تا
ژ دهست مه دهر دكهفت ، وسلامه تی تاجه ل سهر سه‌رى
ساخله مان مروّقین نساخ ب تنی دبینن .

● ئه‌وى كوره کی خراب ، وژنه كا نه گوهدار ،
وجیرانه کی نه خوښ ، وهه قاله کی گران ، ونه فسه كا
فه‌رمانی ب خرابی یی دكهت ، وهه وایه کی ئه‌و

گوهداری بی بۆ دکەت هەبت کەنگی دی دڤۆشی بی
ببنت ؟

• خودایی ته حەقی ل سەر ته هەی ، ونەفسا ته
حەقی ل سەر ته هەی ، وچاقی ته حەقی ل سەر ته هەی ،
وژنکا ته حەقی ل سەر ته هەی ، ومیقانی ته حەقی ل سەر
ته هەی ، فیجا تو حەقی هەر خودان حەقه کی بدی .

• خۆشی بی ب ئەلندی ببە دەمی رۆژ دەهلێت ،
چونکی وی جوانی وبها وگەشاتی هەیه ، ئەو دەرگەهی
هیقی وئومیدان دی ل بەر ته ڤە کەت .

• سپیدە زوی یان ژ دەست خۆ نه که ، کاری خۆ لی
بکه ، ژ زکری وخواندنا قورئانی ، وژبەرکرنی ،
وخواندنی ، ونقیسینی ، وسەڤەری .

• بی نافنجی به ، و ل لایه کی هەرە ، وخودایی خۆ
رازی بکه ، ورەحمی ب مروّقان ببە ، وفەرزان تمام
بکه ، وسوننه‌تان ژ ی بکه دی بی سەرراست بی .

• تەوڤیق : دویماهی یا باشە ، وگۆتنا راستە ، وکاری
چاکە ، وخۆدویر کرنا ژ زۆرداری بی ونە مروّقانی بی یه .

• دبت په یقه ك نعمة ته کی بیهت ، و ته حسین هك
خودانی ره زیل بكهت ، وچهنه (خه لوه) هه نه
دشرینن ، وئهو ی خو څه ده ر بكهت سه رفه رازی بی
ب ده ست خو څه دئیت .

• « المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده ،
والمؤمن من آمنه الناس على دمائهم وأموالهم - موسلمان
ئهوه یی موسلمان ژ ئه زمانی وی ودهستی وی
ب سلامهت بن ، و خودان باوهر ئهوه یی خه لك ژ ی
ئه مین بت ل سه ر خوینا خو و مالا خو » ، « والمهاجر من
هجر ما نهی الله عنه - وموهاجر ئهوه یی پشت بده ته وی
تشتی یی خودی ئه و ژ ی دایه پاش » .

• باشتړین مالی ته ئهوه یی مفای بگه هینته ته ،
و ب څه درترین علمی ته ئهوه یی ته بلند بكهت ،
و باشتړین مال ئه و یی تیرا ته بكهت ، و باشتړین هه څالی
ته ئهوه یی ته شیر هت بكهت .

• ئه گهر ته كهس نه بت هه سويدی یی ب ته بیهت
چو خیر د سه ری ته نینه ، وئه گهر ته چو هه څال نه بن ئه و

ته چو ئه خلاق نینه ، وئه گهر ته دین نه بت ته چو
(مهبدهء) نین .

• که یفا خو ب بیرئینانا قه نجی یین خو بینه ،
ودلی خو ب توبه کرنا ژ گونه هین خو رحهت بکه ،
و ب دهستین سپی یین قه نجی یا خو گهرده نین خه لکی
قه ردار بکه .

• قه له وی غه فله ته ، و تژیکرنا زکی فطنه تی
دبهت ، و گه له ک نفستن که فتنه ، و که نی یا زیده دلی
دمریت ، و وه سواس و دودلی عه زابه .

• میراتی یی شیردانه کا شرین و شیرقه کرنه کا ته عل
هه یه ، و که یفا گه هشتنا مه نصبان ب خه ما ئیخستنی
دچت ، و کورسیک یا زقرۆ که !

• سه فه را د گهل خوشتقی یان ، و دویر که فتنه
ژ نه یاران ، و سلامه تی یا ژ زیان گه هینان ، و بیرئینانا
سه رکه فتنی ، ژ خو شی یین دنیا یینه .

● باشیکرن مروّقی ئازاد بوّ ته دکه ته بهنی ، وقه نجی مروّقی گری ددهت ، ونهرم وحه لیمی هه ثر کی بیزار دکهت ، وصه بر په لان قه دمیرنت .

● دنیا هنگی خوش دبت ده می مروّف وی بی بها دبیت ، وهه وجه یی هنگی ئه رزان دبت ده می مروّف خوّ ژ ی بی منهت دکهت .

● ئه گهر رزقی سوباهی ته غه مگین بکهت کی دی که فاله تی ده ته ته تو بگه هی یه سوباهی ، وئه گهر تشتی دوهی چووی ته ب خه م بیخت کی دی دوهی بوّ ته زفرینه قه ؟

● ته و فیه کا کیم چیره ژ ماله کی گه له ک ، ودویر ئیخستنا ژ مه نصبان د گهل سه رفه رازی یی چیره ژ گه هشتنا مه نصبان د گهل ره زاله تی ، وخا قی یا د عیاده ته کی دا چیره ژ گشتی یا د گونه هه کی دا .

● مروّقی قانع بت مه لکه ، ویی موسرف وده سته ردای بت یی حینه ج ، ویی عه صه بی بت یی

دینه ، ویی لهزله زۆک بت ب ریکا خو ناکهفت ، ویی
حهسوید بت یی زۆرداره .

• زکر .. خودی رازی دکهت ، ومروّقی دلخۆش
دکهت ، وشهیتانی روی رهش دکهت ، وخهمان
قهدرهقینت ، وتهرازی یی گران دکهت .

• یی دلشاد ئهوه یی عهمری وی دریز بیت وکاری
وی یی باش بت ، ویی موهفهق ئهوه یی مالی وی بۆش
بووی وقهنجی یین وی زیده بووین ، ویی پیروژ ئهوه یی
علمی وی زیده بووی وتهقوایا وی زیده بووی .

• ئهوی پویتییه بدهته خهلکی جزایی وی ئهوه خهمین
خۆ ژ بیر بکهت ، وئهوی خزمهتا خودایی خو بکهت
حهقی وی ئهوه خهلك خزمهتا وی بکهت ، وئهوی دنیایی
بهیلت خهلاتی وی ئهوه رزقی وی تهنا ورحهت
بگههتی .

• چو قهنجی یان د گهل سلامهتی یی کیم نه بییه ، وچو
گونههان د گهل نه تۆبه کرنی سقک نه بییه ، وچو
عیبادهتان د گهل نه ئیخلاصی مهزن نه بییه .

• كهيف هاتنا ب دنيايى كهيف هاتنا
زاروكانه ، و كهيف هاتنا ب بهلاقبونا ناف ودهنگين باش
كهيف هاتنا زهلامانه ، و كهيف هاتنا ب تشتى ل نك
خودى ههى كهيف هاتنا وهلىيين باشه .

• راستى پشت راستىيه ، ودره و گومانه ، وشهرم
پاراستنه ، وزانين هيجهته ، وئزمان رههوانى جوانىيه ،
ونهئاخفتن كاربنهجهييه .

• شرينىيا سهركهفتنى تهعلىيا صهبرى ژى دبهت ،
وخوشىيا سهركهفتنى وهستيانا نهخوشىيى دبهت ، وكرنا
كارى ب تمامى زهحهتا وى رادكهت .

• خوشترين تشت د دنيايى دا قيانا خودىيه ،
وباشترين تشت د بهحهشتى دا ديتنا خودىيه ،
و ب مفاترين كتيب كتيبا خودىيه ، وقهئجترين مروّف
پيغهمبهرى خودىيه - سلاف لى بن - .

• يى دلشاد ئهوهيى وهجهك بو خوژ دوهيىيا خو
وهرگرى ، وبهري خو دايه كارى خو ، وكارى مرنا خو

کری ، ودهمی ل بهرچاف ونه ل بهرچاف ئاگهه ژ خودایی
خۆ مای .

• حرص شهرمزاری یه ، و ته مه عی روی ساری یه ،
وبه خیلی کیم بهایی یه ، وترس روی رهشی یه ، وغه فلهت
په رده یه .

• « احفظ الله يحفظك ، احفظ الله تجده أمامك ،
تعرف إلى الله في الرخاء يعرفك في الشدة ، إذا سألت
فاسأل الله ، وإذا استعنت فاستعن بالله - تو خودی
بپاریزه نهو ژ دی ته پاریزت ، خودی پپاریزه دی وی
ل به راهی یا خو بینی ، ل به رفره هی یی خودی بنیاسه
ل ته نگافی یی نهو دی ته نیاست ، نه گهر پسیارهك كر
ژ خودی بکه ، ونه گهر ته داخوازا هاریکاری یی بو
خۆ کر ژ خودی بکه » .

• تو دهمی به رفره هی یا خو بو خو بکه زه خیره بو
دهمی ته نگافی یا خو ، وتو مالی خو بو حالی خو
بکه پاراستن ، وتو عمری خو بکه طاعت بو خودایی
خۆ .

• بهلکی خوشی یهك كه سه ره کی بگه هینت ،
وته حسینهك ره زیلی یه کی ل پاش خو بهیلت ، وگونه ههك
نعمه ته کی ببهت ، وكه نی یهك گری یه کی بکیشت .

• شوکرا نعمه تان وان دهیلت ، وکوفرا وان وان
دبهت ، ودونیایی نه گهر که یفا مروّقی ئینا دی بورت
وچت ، وئه گهر جوان بوو دی مروّقی خاپینت .

• سلامه تی ئیک ژ دو دهسکه فتی یانه ، وساخله می یا
له شی کیم خوارنه ، وساخله می یا رحی کیم
گونه هکاری یه ، وساخله می یا ده می خو دویر کرنا
ژ نه فیانی یه .

• دهقیقه یه کا ئیشان ی روژه که ، وروژه کا خوشی یی
دهقیقه یه که ، وشه فا دلخوشی یی یا کورته ، وروژا خه می یا
دریژ وگرانه .

• بهخت ره شی بیرا ته ل نعمه تی دئینته قه ، وبرز
زادی ل بهر ته شرین دکهت ، وگریخانه بهایی ئازادی یی
نیشا ته ددهت ، ولساخنی دلی ته دبنه سلامه تی یی .

- فان هەر سی دختوران ژ دهست خو نه کهه :
- که یفخووشی ، وره تی ، وپاریژ ، وهشیاری فان هەر سی نه یاران به : ره شینی ، ووه هم ، وبی هیقیاتی .
- سه عاده ت نه وه نه فس بگه هته دهره جا که مالی ، وسهر که فتن نه وه نه فس به ره می کریارین خو بینت ، وبه ختیری نه وه دنیا لی بته یار وبو بگرنژت .
- ل سهری سحران روینه ودهستین خو دریژ بکه ، وچاقین خو بهرده ، وپیژه : نهی خودایي مهزن ! پهرتاله کی بی خیر مه یی ئینای بهایه کی مهزن پی بده .
- سلامه تی یا ژ نه خووشی و نساخی و پیراتی بی ژ نعمه تی یه ، وحه تا تیّه نی نه بی ئاقی فه نه خو ، وحه تا برسی نه بی خوارنی نه خو ، وحه تا نه وهستی یی نه نقه .
- هه چی یی له زی نه که ت دی گه هته هیقی یا خو ، وهه چی یی خو د ریکا خیرخوازی یی دا خو بوه ستینت دی خووشی یی ب سهر که فتنی بهت ، وله زی خرشه ، ودلخو شکرنا ب هیقی یان موفلسی یه .

• یی رازی به ژ خودی سهرای تشتی ئەو دئته
رپکا ته ، وهیقی یا نه مانا وی حالی نه که وی وی تو
کریه تیدا ، چونکی ئەو ژ ته ب خو چیتر ته دنیا ست ،
و ئەو ژ دهیکا ته ب ره حتره بو ته .

• تشتی خودی دای هەمی خیره ، خو کرنا گونه هی
ژی ب شهرته کی ئەگەر تۆبه و په شیمانی ، و خو شکاندن
و ئستغفار د گهل دا بت ، چونکی ئەو خۆمه زکرنی
د بهت .

• بهردهوام داخوازا گونه ژیرنی بو خو بکه ،
چونکی خودی ب شەف و رۆژ لیۆرین هه نه ، و بهلکی
لیۆرینه کا وی ژ ته بگرت تو یی دلشاد بیی هتا رۆژا
قیامه تی .

• خوزی یا وی کهسی یی ئەگەر خودی قهنجی د گهل
کر ئەو یی شو کردار بت ، و ئەگەر به لایهك هاته سهری
یی صهبر کیش بت ، و ئەگەر گونه ههك کر داخوازا گونه
ژیرنی بکهت ، و ئەگەر کهربین وی قه بوون یی بیفره
بت ، و ئەگەر حوکهك کر یی ب عه دالهت بت .

• ژ مفایین خواندنې نه زمان ره هوان دبت ، وعه قل
زیده دبت ، ودل صافی دبت ، وخه م رادبت ، ومفا
ژ سه ربوړان دئیته وهر گرتن ، وقه نجی ب دهست فه
دئین .

• خوارنا دلی د ئیخلاص وتوبه کرنی دایه ، ههر وهسا
خو هیلانا ب هیقی یا خودی فه ، وحه زکړنا تشتی ل نک
وی هدی ، وترسا ژ عه زابا وی ، وقیانا خودی .

• (یا ذا الجلال والإکرام) ههر بیژه ، ویی بهرده وام
به ل سهر (یا حی یا قیوم برحمتک استغیث) دا که یفی
وخوشی یی وره تی یی ببینی .

• نه گهر ئیکی نه خوشی گه هانده ته بیرا خو
ل قه ده ری بینه فه ، وقه نجی یا لیوړینی ، وخیرا نه رم
وحه لیمی یی ، وقه دری صه برکیشانې ، وههر وهسا بیرا
خو ل هندي بینه کوئو یی زالمه وتو یی مه زلوومی ، لهو
تو ژ وی به خته وه رتری .

• قه دهر دی جهی خو گرت ، ونه جهل نائیته
زفراندن ، ورزق یی ده سنی شان کریه ، فیجا خه مگینی

بوّچی یه ؟ و نساخی و فه قیری و موصیه تیّ خیرا خو هه یه
فیجا که سهر بوّچی یه ؟

● د دنیایی دا به حه شتهك هه یه هه چی یی نه چتیّ ئه و
ناچته به حه شتا ئاخره تیّ ، ئه و ژ ی زکریّ خودیّ
وطاعت و فیان و صه بر و هه داره اتنا ب وی یه .

● ﴿ رضي الله عنهم - خودی ژ وان رازی بوو ﴾
چونکی وان ئه مریّ وی ب جه ئینا ، و خو ژ نه هیا وی دا
پاش ، ﴿ ورضوا عنه - وئو ژ وی رازی بوون ﴾ چونکی
یا وان هیقی دکر وی داییّ ، و تشتیّ ئه و ژ ی دترسان وی
ئو و ژ ی ئیمن کرن .

● چاوا دیّ ب خه م که فت ئه ویّ خودایه کیّ و هسا
هه بت ته قدیریّ بکه ت و گونه هیّ ژ یّ بیه ت ، و خودانی
ستاره بکه ت ، و رزقی بده ت ، و بینت و گوھ لیّ بیت ،
و هه می کار د دهستیّ وی دابن ؟

● ره حم یا به رفره هه ، و ده رگه هیّ فه کری یه ،
و عه فی کرن یا دایی یه ، و دانا وی دئیّت و دچت ، و توبه
دئیته وهر گرتن ، و لیوړینا وی یا مه زنه .

• ب خەم نە کە قە چونکی تشتی خودی نقیسی یی
پیکهاتی ، وقەدەر هەر دی ئیت ، وقەلەم یین هشک
بووین ، وبەرپەر یین هاتینه پیچان ، وخیر دی گەهت ،
وگۆنەھ دی ئینه ژیرن .

• کاری باش بکە ، وهیقی یی کورت بکە ، و
ل هیقی یا ئەجەلی بە ، ورۆژا خو ببۆرینه ، وکاری خو
بکە ، وزەمانی خو بنیاسە ، وئەزمانی خو بیاریژە .

• چو تشت ژ کتییی ب مفاتر نینه ، وچو وه عز
ژ قەبری دمه زنتر نین ، وچو تشت وه کی گۆنەھی
مروّقی بیهن تەنگ ناکەت ، وچو تشت ژ زوهدی
شەریفتر نینه ، وچو زەنگینی وه کی قەناعەتی نینه .

• هندی مجدی وزیرە کی وهممه تا ته هەدی دیروکا ته
دی ئیتە نقیسین ، ومەجد ب هەروە نائیتە دان ، بەلکی
ئەو ب کاری وقوربانیدانی دئیتە ستاندن .

• مەسەلی سقک کە دی سقک بت ، وخەما خو
بکە خەما ئاخەرەتی ب تنی ، وخو بو ژقانا خودی بەرهەف
بکە ، وتشتی زیده ژ هەمی تشتان بهیله .

• کاري زیده ژ تشتين دورست ئيزعاجه ، وه کي
ئاخفتنا زیده و خوارن ونقستن وتيکه لي وکهنی يا زیده ،
نهون نه گهرين خه مان .

• ﴿لَكَيْلًا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ﴾ ﴿فَيَجَا دَا دَلِيْنَ هه وه
ژ خه م وکسه ران نه حه ليين ، ودا هوين ب گري
وکوفانان خو نه کوژن ، ودا قه هر ونالين هه وه تي
نه بهن .

• ﴿حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ﴿خودی
تيرا هه وه هه يه نهو دي هه وه سه رراست که ت
وچا فديري ي ل هه وه که ت ، وه وه پاريزت ، فيجا هوين
ناترسن .

• ﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا﴾ ﴿خودی د گهل
ته قوادارانه وان ژ دوژمنان دپاريژت ، و ژ به لايان
رزگار دکه ت ، و ژ ئيشان ساخه لم دکه ت ، ووان
ژ نه خوشي وته نگافي يان دپاريژت .

• ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ ﴿ب خه م نه که شه هندي
خودی يه د گهل مه يه نهو مه دينت ، گوهل ئاخفتنا مه

دبت ، و مه ب سهر دوژمنی مه دئیخت ، نهو وی تشتی
مه ب خهم دئیخت بو مه ب ساناهی دکهت ، و تشتی مه
کوژاندار دکهت نهو وی لاددهت .

• ﴿ اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴾ نه ری ما مه سنگی ته
به رفره وتهنا و رحهت و کهیفخوش و دلشاد و ناڤا
نه کری به ؟!

• ﴿ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴾ تو ژ پیلانین
وان یی بیهن تهنگ نه به ، نه م تی را ته ههینه پیلانین وان
پویچ بکهین ، و خرابی یا وان ژ ته دویر بکهین ،
ونه خوشی یا وان ژ ته لادهین .

• ﴿ وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزِنُوا ﴾ هوین لاواز نه بن و
ب خهم نه کهفن ویین بلندتر هوین ، باوه ری و شریعه تی
هه وه بلندتره ، ری یاز و م نه نه جی هه وه بلندتره ، وره وشت
وره فتاری هه وه بلندتره .

• ﴿ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ﴾ هندی خودایی هه وه به
گونه ژیرنا وی یا به رفره هه ، ل گونه هکاری دبورت ،
و توبی و هر دگرت ، شکه ستنی فه دگرت ، وته حسینی ژی

دبهت ، خه‌له‌تی‌یی ستاره دکهت ، وتوبا توبه‌داری
وهردگرت .

• ﴿وَلَا تَيْأَسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ﴾ ژ ره‌حما خودی‌بی
هیقی نه‌بن ، به‌رفره‌هی‌یا وی یا نیژیکه ، وره‌حما وی
یا ب له‌زه ، و ب سانا‌هی‌کرنا وی ب جه‌دئیت ،
وکه‌رهما وی یا به‌رفره‌هه ، وقه‌نجی‌یا وی یا گشتی‌یه .

• ﴿وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ ئه‌و ژ هه‌می دل‌و‌فانان
دل‌و‌فانتیره ، سلامه‌تی وشفای ددهت ، وه‌لبژارتنی
دکهت ، ومروّقی دپاریزت ، وستاره دکهت ، وگونه‌هی
ژی دبهت ، و ئارامی‌یی ددهت ، وکه‌رهمی دکهت .

• ﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا﴾ خودی باشت‌رین پاریزفانه ،
یی نه‌ئاماده دپاریزت ، ویی غه‌ریب دزقرینت ، یی‌ری
به‌رزه دئیتته سه‌ر ری ، ویی مو‌بته‌لا ساخ‌له‌م دکهت ،
وی‌ی نساخ‌ساخ دکهت ، وته‌نگافی‌یی لاددهت .

• ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا﴾ خو‌ به‌یلنه‌ب هیقی‌یا
خودی‌فه ، وکاری هلپ‌سیرنه‌وی ، وگازنده‌یا حالی

خو بؤ وی بکهن ، ب دانا وی رازی ببـن ، و
ب چاقدیری یا وی پشت راست بن .

• ﴿فعسى الله أن يأتي بالفتح﴾ بهلکی خودی
فه کرنی بدهت و کلیلان فه کهت ، وته نگافی بین گران
لاددت ، وشه قین دریژ ببته ، ودلی فرهه بکهت
و حالی خو ش بکهت .

• ﴿لا تدري لعل الله يحدث بعد ذلك أمرا﴾ تو
نرانی بهلکی خودی پشتی هنگی کاره کی ب جه بینت ،
فیجا خهم بچت ، و کو فاقان نه مینت ، وقه هر برییت ، و کار
ب ساناهی لی بیت ، ودویری نیزیک بکهت .

• ﴿كل يوم هو في شأن﴾ هر روژه کی ئه و
د کاره کی دایه : ته نگافی یه کی لاددهت ، و گونه هه کی
ژی دبته ، ورزقه کی ددهت ، ونه خو شه کی ساخ
دکهت ، و سلامه تی بی ددهته مو بته لایه کی ، وئیکسیره کی
به ردددهت ، وشکهستی یه کی فه دگرت .

• ﴿فإن مع العسر يسرا﴾ د گهل ته نگافی بی
به رفره هی هه یه ، د گهل فه قیری بی ده وله مه ندی ، و پشتی

نساخی یی سلامه تی ، وپشتی خه می دلخووشی ، وپشتی
ته نگافی یی به رفره هی ، وپشتی گرتنی بهردان ، وپشتی
برسی تیری .

● ﴿سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾ پشتی ته نگافی یی
خودی به رفره هی یی دی دوت ، قهیدی دی فه کهت ،
ووهریسی دی برت ، ودهر گه هی دی فه کهت ، وبارانی
دی دوت ، ومروّقی نه حازر دی گه هینت ، وحالی دی
چی کهت .

● ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ﴾ صهبر یا جوانه ، فیجا حال دی
ئیه گوهارتن ، ونه فس دی ته نا بت ، وسنگ دی فره
بت ، وکار دی ب ساناهی که فت ، وگری دی فه بت ،
وگرفتاری نامینت .

● ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ﴾ تو خو
بهیله ب هیقی یا وی خودایی زیندی یی نه مرت فه ، دا
ئهو حالی ته چاک بکهت ، ودلی ته فره بکهت ،
ومالی ته پیاریزت ، وچاقدیری یی ل عه یالی ته بکهت ،

وقه دری دویماهی یا ته بگرت ، وهیقایین ته ب جه
بینت .

• ﴿حسبنا الله ونعم الوكيل﴾ خودی تیرا مه هدیّه
ئهو ته نگافییی ژ سهر مه راکهت ، وگونههین مه ژى
بهت ، ودلین مه چاک بکهت ، وعهیین مه نه هیلت .

• ﴿إنا فتحنا لك فتحا مبينا﴾ مه تو هلبزارتی
وهیدایهت دا ته ، وتو پاراستی وشیان دا ته ، وتو
ب سهرئىخستی وقه دری ته گرت ، و ژ ههر جهرباننده کا
جوان مه تو جهربانندی .

• ﴿والله يعصمك من الناس﴾ خودی یه ته
ژ مروّقان دپاریزت فیجا چو دوژمن ناگههنه ته ، ودهستی
چو زوّرداران ناگههته ته ، وچو مروّقین دلرهش نه شینه
ته ، وچو دل ب کین ب سهر ته ناکهفن ، وتو کوته ککار
ب سهر ته دا ناگرن .

• ﴿وكان فضل الله عليك عظيما﴾ وقهنجی یا خودی
ل سهر ته یا مهزن بوویه ، وی تو ئافراندی ورزق دا ته ،
وی تو فیرکری وتو تیگه هاندی ، هیدایهت دا ته وتو

سهراست کری ، بهری ته دا ریکی وتو توره دای ، تو
ب سهر ئیخستی وپاراستی ، پشتهفانی یا ته کر وچاقدیری
ل ته کر .

● ﴿وما بکم من نعمة فمن الله﴾ هه نعمة ته کا
ل نک هه وه هه بت نهو ژ خودی یه ، نه وه ئافراندن کری
ورزق دای ، گوو وچاڤ وهیدا یهت و سلامه تی ، وئاف
وبا ، خوارن ودهرمان ، وئانه هی و جلک .. نهو هه می وی
بین داین .

● نه گهر ته داخوازهک کر تو ژ خودی بکه ، نهو تیرا
ته هه یه تو هاریکاری وراستی و دورستی وره حم
وبه رفره هی و پشتهفانی و سهر که فتنی بیینی .

● مه خو یی هیلایه ب هیقی یا خودی فه ، و مه
باوهری ب دینی وی ئینایه و دو یکه فتنا پیغه مبهری وی
کری یه ، و گوو دایه گو تننا وی ، و ب گازی یا وی نه م
کو م بووینه ، فیجا ب خه م نه که فه خودی یی د گه ل مه .
● و خودی دی وی ب سهر ئیخت یی وی ب سهر
بیخت ، فیجا نهو بهایی وی دی بلند که ت ، و کاری وی

ب ریقه بهت ، و دوژمنی وی شه رمزار کهت ،
وهه فکر کی وی شکینت ، ونه یاری وی روی رهش
کهت .

• (لا حول ولا قوة إلا بالله) چو ځیان وشیان
و پشته قانی و سه رکه فتن و بهر فره هی و هاریکاری و هیز نینه
نه گهر ب خودایی مه زن نه بت .

• ﴿ اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴾ ما مه دو چاڅ نه داینه
وی نه و پی بهری خوّ بده ته کتیا گهر دوونی ، و ده فته را
جوانی پی بخوینت ، و خوشی پی ب دیمه نین
خوشکو کی پی بیهت ، و بی ل مهره جانا ژینی بنیرت ؟

• ﴿ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴾ و ما مه نه زمانه ک و دو لیڅ
نه داینی نه و ره هوان پی باخفت ، گوته کا جوان بیژت ، و
ب په یقین کار تیکه ر دهر برینی ژ وی تشتی د دلی وی
دا بکهت .

• ﴿ لئن شکرتم لأزیدنکم ﴾ نه گهر هوین شو کری
بکهن نه ز دی قه نجی پی ل هه وه زیده کهم ، ځیجا علمی
هه وه دی مه زن بت ، و تیگه هشتنا هه وه دی زیده بت ،

وبه ره که تی دی ئیخته رزقی هه وه ، ودی هه وه
ب سه ر ئیخت ، وخیرا هه وه زیده که ت .

• ﴿وَأَسْبَغْ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً﴾ و ئاشکه را
وقه شارتی گشتی و تاییه ت د دین و دنیایی دا د مال و عه یال
وشیان و به ره ره و ئه ندامین له شی ورحی دا وی قه نجی بین
خۆ ب سه ر هه وه دا گر تینه .

• ﴿وَأَفْوضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ﴾ ئه ز دی خۆ هیلمه
ب هیقی یا خودی قه ، گازنده یا خۆ دی بو وی بلند
که م ، حالی خۆ دی ل بهر وی دانه ، هزره کا باش ئه ز
دی ژ وی که م ، ودی خۆ هیلمه ب هیقی یا وی قه ،
ب حوکه می وی دی رازی بم ، و ب دانا وی دی خۆ
پشت راست که م .

• ﴿اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ﴾ خودی دلۆقانی یی
ب به نی بین خۆ دبه ت ، رزقی دده ته وان ئه گهر ئه و
هه ژار بوون ، بارانی دده ته وان دی ل وان دبه
هشکاتی ، و گو هین وان ژی ددبه ت ئه گهر ئه و داخوازا
گونه ه ژیرنی بکه ن ، شفایی دده ته وان ده می ئه و نه خو ش

دبن ، و سلامه تی بی دده ته وان ئە گەر به لایه ك ب سەر وان
دا هات .

• ﴿ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ﴾ ژ رهحما خودی بی
هیقی نه بن ، ئەو دەرگه هی خو ناگرت ، و په رده ی
به رناده ت ، خزینه بین وی خلاس نابن ، وقه نجی یا وی
ب دویماهی نائیت ، ووه ریزی وی ناقه تیت .

• ﴿ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ﴾ ما خودی تیرا به نی بی
خو نینه خه ما وی قه ره قینت ، ووی ژ دوژمنی پیاریزت ،
ونه هیلت کهس نه خوشی بی بگه هینتی ؟

• ﴿ فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ ﴾ هوین رزقی ژ وی
بخوازن چونکی خزینه بین وینه ، و خیر د دهستی وی دایه
، بی مه رد ئەوه دەرگه هی خیری قه دکه ت ویی زانایه .

• ﴿ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ﴾ هه چی بی باوه ری بی
ب خودی بینت ئەو دی ته نگافی بی ژ سەر راکه ت ،
وگونه ها وی ژ ی به ت وکه ربا وی ناهیلت ، وریکا وی
روهن که ت ، وگافین وی موکم که ت .

• ﴿اذکروا نعمت الله علیکم﴾ هوین قهنجی یا

خودی بیننه بیرا خو ، هوین دمری بوون وی هوین زیندی
کرن ، وهوین د ری بهرزهبوون وی هوین ئینانه سهر
ری ، وهوین د فهقیر بوون وی هوین زهنگین کرن ،
وهوین دنه زان بوون وی هویت فیرکرن ، وهوین دبن
دهست بوون وی هوین ب سهر ئیخستن .

• چهند جاران ته خوازا ژی کری یه ووی دایه ته ؟

چهند جاران ته پسپار ژی کری یه وئهو د بهرسقا ته
هاتی یه ؟ وچهند جاران تو هلنگفتی ووی تو قه گرتی ؟
چهند جاران ل بهر ته ئاسی بوویه ووی ل سهر ته
ب ساناهی ئیخستی یه ؟ چهند جاران ته دوعا ژی کری یه
ووی دوعایا ته قه بویل کری یه ؟

• سه لات و سه لام ل سهر پیغه مبهری مه عصوم

خه مان قه دره قینت ، وکسه ران لاددهت ، ودلی ب کول
دهرمان دکهت ، وزانینان ل بهر مروّقی قه دکهت ،
ووی بارا بو هاتی یه لیکفه کرن دگه هینتی .

• ﴿ ادعوني أستجب لكم ﴾ دوعایی ژ من بکهن ئەز دی د بهرسقا هه وه ئیم ، دهستین خوۆ ب نك خودی قه بلند بکهن ، هه و جهیین خوۆ بگه هیننه وی ، مرادا خوۆ ژ وی بخوازن ، داخوازا رزقی خوۆ ژ وی بکهن ، گازندهیا حالی خوۆ بو وی بکهن .

• ﴿ امن یجیب المضطر إذا دعاه ﴾ یان ئەو کیه یی د بهرسقا مروّقی تهنگاف دچت ده می دوعایی ژی دکەت ، تهنگافی یا وی رادکەت ، ووی تشتی دبهت یی ئەو وهستاندی ، وهیقی یا وی ددهتی ، وئارمانجا وی ب جه دئینت ؟

• ئەوین ژ ئەخلاقی قه دفهقیر لی نه گره ده می ئەزمانی خوۆ د دهر حەقا ته دا بهرددهت ، وئە گەر وان گۆتته کا سهقهت گۆته ته یان تو ئیشانندی تو وی ب چو قه نه گره ، وبه دهلقه کرن ل نك خودی یه .

• ئە گەر کاپتنی گه می یی ترسیا دی گازی کەت : یا خودی ! ئە گەر ریبەر بهرزە بوو هه وار کەت : یا خودی ! ئە گەر گرتی ب خەم کەفت دی بیژت : یا

خودى ! نساخ نه گهر بين تهنگ بوو دى ييژت : يا
خودى !

• ﴿الله الصمد﴾ خودى يه يى ههمى چيكرى
ههوجهيى وي دبن وئهو ههوجهى كهسى نابت ، ههمى
چيكرييان پيتقى ب وي ههيه ، ومرؤف ههمى ب گهلهك
زمانان دوعايا گهلهك ههوجهيىيان ژ وي دكهن .

• ﴿ذلك بأن الله مولى الذين آمنوا﴾ خودى
سهركارى خودان باوهرانه ، ريكي ل بهر وان روهن
دكهت ، وهيجهتي بو وان ئاشكهرا دكهت ، ريكا
هيدايهتي بو وان ديار دكهت ، وان ژ سهرداچوونى
ونهزانيى دپاريزت .

• د گهل ژنكان دنهرم بن ، و د گهل دلان د نازك
بن ، و د گهل مرؤفان ددلوфан بن ، وهيدى هيدى د گهل
ههست وشعووران ، وقهنجيى د گهل خهلكى بكهت ،
و د گهل وان دباش بن .. گهلى مرؤفان .

• كه ربى داكه ، وچاقي خو ژ تهحسينى بگهه ، و
ل خهلهتيى ببوره ، وگههانده خووشى ب چو قه

نه گره ، وعه بیان قه شیره ، دی ژ هه می مروّقان خوشتفیتیر
بی ل نک مروّقان .

• دهر گه هه کی قه کری ، ومه زه له کا با بچته تیقه ،
ودله کی رحهت ، د گهل ته قوایی وچاکی بی ته هه بت ،
ئه و تو ب سه رکه فتی .

• ژیارا زیده بت موژیلاهی یه ، وتشتی ژ هه وجهی بی
زیده باری گرانه ، ودلپاکی یا د گهل کیمی بی ژ ئیسرافی
چیتیره .

• گریکا پیلانی د گهل خو هل نه گره ، وهزر نه که
خهلکی ل بهر ته قه نایه ، و ب ته قه د موژیلن ، ههر ئیک
ب خو قه بی موژیله .

• ﴿ فسیکفیکهم الله ﴾ خودی تیرا ته هه یه پیلانا
وان ژ ته دویر بکهت ، وفیلا وان پویچ بکهت ،
وله شکهری وان شه رمزار بکهت ، ودژواری یا وان
نه هیلت ، وهیزا وان بیهت ، وکوّما وان بژاله بکهت .

• ﴿ فأنزل السکینه علیهم ﴾ خودی رحه تی ب سه
وان دا ئینا خواری ، دهردی وان دهرمان کر ، وگهرمی یا

سنگی وان سار کر، ووژدانا وان تهنا کر ودلی وان پاقر کر .

• (الكلمة الطيبة صدقة - په یفا باش خیره) چونکی

ئهو نهفسی قه دکهت ، ودلی خوښ دکهت ، وبرینی دده ته ئیک ، وکه ربی دبهت ، وناشتی بی رادگه هینت .

• (تبسمک فی وجه أخیک صدقة - گر نژینا ته

د روی بی برایی ته دا خیره) چونکی روی ناف و نیشانین کتیینه ، وئهو قوډیکا دلی یه ، وقاصدی وژدانی یه ، وده سپیکا فالا باشه .

• ﴿ ادفع بالتي هي أحسن ﴾ توب یا باشتر

خرابی بی پاده ، ب هیلانا تۆلقه کرنی ، و ب گوټنا نازک ، وسهره ده ری یا نه رم ، وژبیر کرنا خرابی بی .

• ﴿ ما أنزلنا عليك القرآن لتشقى ﴾ مه قورئان بو ته

نه هنار تی یه دا تو پی بهخت رهش بی ، بهلکی دا رحا ته بی خوښ بیت ، ودلی ته پی ب که یف بکه فت ، ونه فسا ته پی رحهت بیت ، وتو پی بچی بهحه شتا ئیفله حی وفرده وسا دلشادی بی .

• ﴿وما جعل علیکم فی الدین من حرج﴾ وی چو

تهنگافی د دینی دا نه دانایه سهر هده ، بهلکی نه ویی
ب ساناهی یه ، ویی دویره ژ زهحه تی ونه خوشی یی ، ویی
ساخلمه ژ وهستیانی .

• ﴿ویضع عنهم إصرهم والأغلال التي كانت

عليهم﴾ وئهو وی باری گرانی ل سهر ملین وان دی
دانت ، فیجا نهو دی دلخوش بن پشته بهخت رهشی یی ،
ودی رحهت بن پشته وهستیانی ، ودی تهنا بن پشته
ترسی ، ودی که یفخوش بن پشته خه مگینی یی .

• ﴿رب اشرح لي صدري . ويسر لي أمري﴾

گوت : یا ره بی سنگی من به رفره بکه ، وکاری من
بو من ب ساناهی بیخه ، دا نه ز روّناهی یی ل به راهی یا
خو بینم ، و ب دلی خو ب هیدایه تی بهه سییم ،
ووه رسی ب دهستی خو بگرم ، و ژینا خو دا
ب سهر که قم ، وپشته نه ز دمرم ژی .

• ﴿ونيسرك لیسری﴾ ده می کارین ته دا نه

دی بهری ته دهینه تشتی ب ساناهی ، فیجا تو ب فیان

دى پەرستنا خودى كهى ، و ب هه‌ژيكرن دى
گوهدارى يا وى كهى ، و ب راستگوئى دى خوډ ريكا
وى دا وهستينى ، لهو نه‌خوڅى د ريكا وى دا دى بته
خوڅى ، و ته‌عليشك دى بته هنگځين .

• ﴿ لا يكلف الله نفسا إلا وسعها ﴾ خودى باره‌كى
زيده‌ى شيانا نه‌فسى لى ناكهت ، بهلكى هه‌ر ئيكى
ل دويڤ شيان وبه‌هره وهيزا وى ته‌كليڤى لى دكهت .

• ﴿ ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ﴾ يا ره‌بى ئه‌گه‌ر
جاره‌كى مه‌ژبيركر تول مه‌نه‌گه‌ره ، چونكى هندهك
جاران ئهم خوڅ ژبيرقه دكهين ، وهزرا مه‌بژاله دبته ،
وئهم حيبه‌تى دبين ، فيجا تول مه‌بيوره .

• ﴿ أو أخطأنا ﴾ وئه‌گه‌ر جاره‌كى ئهم خه‌له‌ت
بووين ژى تول مه‌نه‌گه‌ره ، چونكى ئهم ژگونه‌هى
د مه‌عصوم نينين ، بهلى ئهم دلى خوڅ دبهينه قه‌نجى يا ته
وچاقى مه‌يى ل ره‌حما ته .

• ﴿ ربنا ولا تحمل علينا إصرا ﴾ يا ره‌بى تو باره‌كى
گران ل مه‌نه‌كهى ئهم هندهك به‌نى‌بين لاوازين ، وهندهك

مروّقیّن هه ژارین ، وتویی ته ئەم فیڕ کرین چاوا دو عایی
ژ ته بکهین ، فیجا تو د بهرسقا مه وه ره وه کی مه دو عا
ژ ته کری .

• ﴿ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ﴾ یا ره بی وئهو

تشتی زیدهی هیژا مه بت تو نه دانه سهر ملین مه ، ئە گهر
نه ئەم دی بیزار بین ، دلین مه ونه فسین مه دی وهستیین ،
تو کارئ مه بو مه ب سانا هی بیخه وه کی ته ب سانا هی
ئیخستی ، و ل سهر مه سقک بکه وه کی ته کری .

• ﴿ وَاَعْفِ عَنَّا ﴾ وتو مه عه فی بکه ، ئەمین

خودانین خه له تی بی ، و خرابی ژ مه پهیدا بت ، و کیماسی
و ته خسیری ژ مه یه ، وتو خودایی مه رد و دلوقانی .

• ﴿ وَاغْفِرْ لَنَا ﴾ وتو گونه هین مه ژ ی به ، ژ ته

پیقه تر کهس نینه گونه هان ژ ی بهت ، و ژ ته پیقه تر کهس
نینه عه بیان قه شیرت ، و ژ ته پیقه تر کهس نینه ل خودانی
ته خسیری بی بوّرت ، و ژ ته پیقه تر کهس نینه
قه نجی بی ل خرابکاری بکهت .

• ﴿وارحمن﴾ وتو ره می ب مه بیه ، ب ره حما ته
ئه م دی دلشاد بین ، و ب دلوفانی یا ته هیقی یین مه دی
ژین ، و ب ره حما ته کارین مه دئینه قه بویلکرن ، و
ب ره حما ته حالی مه چی دبت .

• (بعثت بالحنيفية السمحة - ئەز ب دینی ته و حیدی
یی ب ساناھی هاتیمه هنارتن) فیجا فی دینی چو زه حمت
ووهستیان وشداندن تیدا نینه ، به لکی ئەو یی ب ساناھی یه
ل دویش خورستی یا مروّقی یه وئابۆر تیدا هه یه .

• (إياکم والغلو - هشیاری شداندنا د دینی دا بن)
ل دویش سوننه تی هه رن ، پیگیری یی پی بکه ن ویدعه یان
نه که ن ، ب ساناھی بیخن و ب زه حمت نه ئیخن ،
د ناقنجی بن ودتوندکار نه بن ، وچویی لی زیده
نه که ن .

• (أمّتی أمة مرحومة - ئومه تا من ره حم یا پی هاتی یه
برن) خودایی وی خودانی وی یه ، ویغه مبه ری وی
سه روه ری پیغه مبه رانه ، و دینی وی باشتیرینی دینانه ،

وئەو چیتیرینی ئومەتانه ، و شریعەتی وی جوانتیرینی
شریعتانه .

• (ذاق طعم الإيمان من رضي بالله ربا ، وبالإسلام
دينا ، وبمحمد رسولا - وی تام کره باوەری یی
ب خودی رازی ببت خودا ، و ب ئیسلامی دین ،
و ب موحەممەدی پیغمبەر) .

• هشیاری خوۆ نەرازیکرنی بە چونکی ئەو دەرگەهی
خەم و کۆفانانە ، دلی بژاله دکەت ، و حالی تیک ددەت
ونەخۆش دکەت ، و عەمری بەرزە دکەت .

• رازیوون رحەتی و تەنایی و خوۆشی و پشت راستی
و کەیفخوۆشی دگەهینتە دلی .

• رازیوون دلی ژ دەغەل و حیلەبازی و کەرب و نەقیان
و بینتەنگی و شراتی یی پاقر دکەت .

• هەچی یی ژ خودی رازی ببت ئەو دلی وی دی
تژی روّناهی و باوەری و قیان و قەناعەت و رازیوون کەت ،
دی وی دەولەمەند و تەنا کەت ، و دی بەری وی دەتە
تۆبی .

● ئه‌ی فه‌قير ! صه‌بره‌کا جوان بکيشه ، تو ژ خه‌ما
مالی و خولامینی‌یا سامانی ، ووه‌ستیانا کوّمکرنی ،
وزیره‌قانی‌یا مالییه‌تی یی ب سلامه‌تی ، وروژا قیامه‌تی ژ ی
حسییا ته ل نک خودی یا دریژ نابت .

● ئه‌ی ئه‌و که‌سی صه‌بر نه‌مای ! مزگینی‌یا
ب به‌حه‌شتی سه‌را صه‌برا ته ل ته بت ، و تو بزانه پیش
صه‌برا ته فه‌دلی ته دی تژی روّناهی بوویه ، و تو ژ دیتنا
تشتین بو ته نه‌خۆش یی هاتی‌یه پاراستن .

● ئه‌ی نه‌خۆش ! ئیشا ته ئه‌گه‌ر خودی هه‌ز بکه‌ت
بو ته پاقرژی‌یه ، گونده‌یین ته دی پی وه‌ریین ، و دی ژ ی
پاقرژی بی ، وئیشی خوّمه‌زنکرنا ته نه‌هیلایه و دلی ته
جه‌لاکری‌یه .

● بوچی تو هه‌زرا تشتی نه‌هه‌ی دکه‌ی وشوگری سه‌را
تشتی هه‌ی ناکه‌ی ؟ و تو نعمه‌تا حازر ژ بیر دکه‌ی
وخه‌می سه‌را نعمه‌تا نه‌حازر دخۆی ، تو حه‌سویدی‌یی
ب خه‌لکی دبه‌ی و تو ژ وی یا ل نک ته هه‌ی بی ئاگه‌ه
دبی .

• (کن في الدنيا كأنك غریب - د دنیایی دا یی وهسا

به ههر وه کی تو مروّقه کی غریب) پرته کا نانی ،
وقورچه کا نافی ، وکراسه ک ، وهنده ک شف ورۆژین کیم
وده سنی شانکری .. پاشی جیهان ب دویماهی دئیت ،
وقه شارتن مروّقی ژ ههمی یان دهوله مه ندر ویی ژ ههمی یان
هه ژارتر د قهبری دا وه کی ئیکه .

• مهلك ب رهخ خولامی قه دئیته قه شارتن ،
وسه روک ب رهخ ههره سی قه ، وشاعری ناقدار ب رهخ
فه قیری کهس نه نیاس قه ، وزهنگین ب رهخ هه ژاری قه ،
به لی د نیقا قهبری دا کریار دژیک جودانه ، وده رجه
وه کی ئیک نینن .

• نه گهر روژه کا نوی گه هشته ته بیژی : ب خیر
بیت میقانه کی ب قه در ، پاشی ب کرنا فهرزه کی ، و
ب جهئینانا واجبه کی ، وتوبه یه کا نوی پیشوازی یی لی
بکه ، وتو وی ب گونه ه وخه مان شیلی نه که ، چونکی
نه گهر نهو چوو نازقرته قه .

• ئە گەر تە بىرا خۆ ل دەمى بۆرى ئىناقە تو دىروکا
خۆ يا گەش ل بىرا خۆ بىنەقە دا کەيفا تە بىت ، وئە گەر
تە روژا خۆ ل بىرا خۆ ئىناقە تو وى کارى ل بىرا خۆ
بىنەقە بى تە ب جەئىناى دا دلى تە خوش بىت ، وئە گەر
تە بىرا خۆ ل سوباهى ئىناقە بىرا خۆ ل خەون وهىقى بىن
خۆ بىن جوان بىنەقە دا گەش بىن بى .

• ژى بى درىژ سامانە کە ژ سەربۆران ، وکۆمکەرە کە
بۆ زانىنان ، وکۆمگەهە بۆ پىزانىنان ، وەر جارە کا
روژەك ب سەر تە دا دبۆرت دەرسە کى د هۆنەرى ژىنى
دا ددەتە تە ، هندی ژى بى درىژە بەرە کەتە بۆ کەسین تى
بگەهن .

• دقیت هندەك ترس هەبت بىرا تە ل تەناهى بى
بىنتەقە ، و بەرى تە بدەتە دوعا بى ، وتە ژ خەلەتى بى بدەتە
پاش ، وتە ل ترسە کا مەزنتەر هشیار بکەت .

• و دىسا دقیت هندەك نساخى ژى هەبت بىرا تە
ل ساخلەمى بى بىنتەقە ، و دارا خۆمەزنکرنى ژ رەه

وریشالان بینته ده ری ، دا دلی ته ژ خهوا غافلان هشیار
بت .

• ژین یا کورته ، فیجا تو وی ب نه خویشی
کورتر لی نه که ، وهه قال دکیمن تو وان
ب لومه لیکرنی ژ دهست خو نه ده ، ودوژمن گه له کن
فیجا تو وان ب نه خلاقی خو یی نه خو زیده تر لی
نه که .

• د خه مخوارنا ژ کاری دا تو وه کی میری یی به ، سه د
جاران نهو دکه فت حه تا ب سهر داری دکه فت ، به لی
نهو دچت وناوه ستییت .

• وتو وه کی میشا هنگفینی به شرینی یی دخوت ،
وشرینی یی ددانت ، ونه گهر دادا سهر طایه کی نهو وی
ناشکینت ، ونه گهر چوو سهر گوله کی نهو وی بریندار
ناکهت .

• ملیاکهت ناچنه د وی مالی فه یا صیه ک لی
بت ، پا چاوا ته ناهی دی چته د وی دلی دا یی صهین
شه هوات وشوبوهاتان تیدا ؟

• هشیاری وان دیوانان به بین هه‌فرکی لی هه‌ی ،
چونکی دین ل وان جهان ب بهایه‌کی ئه‌رزان دئیه
فرۆتن ، و مرووت دکه‌فته ته‌نگافی بی ، و بیخیر پی
ل نامووسی ددان .

• ﴿ و ساقوا - هوین له‌زی بکه‌ن ﴾ وهه‌وه
ژ له‌زکرنی پیقه‌تر چو ددی نینه ، چونکی زه‌مان یی
دبۆرت ، ورۆژ یا دچت ، وهه‌یف ل جهی خو
راناوه‌ستت ، وبا رادبت ، قیجا تو رانه‌وه‌سته کاروانی
ژینی خو ل ته‌ناگرت .

• ﴿ و سارعوا - بکه‌نه غار ﴾ به‌ر ب بلندی‌یی قه
هه‌ره و مه‌جدی وه‌ستیانا خو هه‌یه ، و سه‌رکه‌فتن ل سه‌ر
سینیکه‌کا زیری نائیه پیشکیشکرن ، به‌لکی ئه‌و د گهل
روڤندک و خوین و نه‌نقستن و وه‌ستیان و برس و زه‌حمه‌تی
دئیت .

• بیهنا خواها پاله‌ی ژ مسکی وی که‌سی یی کاری
نه‌که‌ت خوشت‌ره ، و ئاخ و ئوفین وی یی
زه‌حمه‌تی ب کاری قه‌دبه‌ت ژ سترانین بیخیره‌تی

جوانترن ، ونانی ب ترسی یی که سی برسی خوشتره
ژ پهزا یی تیر .

● ئەو خەبەرین هەسۆید دبیرنە مروّقین سەرکەفتی
و هەکی وان توپانە بین ل دەمی سەرکەفتنی دئینە هافیتن دا
سەرکەفتن پی بیتە راگەهاندن ، و ئەو دیعایەتە کا بی
پارەیه بو سەرکەفتنی .

● سەرکەفتن ئعترافی ب نەسەب و ناسناقان و ئاستی
زانین و پارە وەرگرتنی ناکەت ، بەلکی هەر کەسەکی
هەممەت و نەفسە کا بەر ل بلندی یی هەبت و صەبرە کا
جوان ل نک بت ، ئەو دی گەهتە بلندی یی .

● خوژ کارین ب زەحمەت نەترسینە شیر بی ترس
بەرهنگاری کەری حیشتەران دبت ، و گازندەیی
ژ وەستیانی نە کە کەر بی نالین باری هەل دگرت ، و
ژ داخوازا خو بیزار نەبە صە رادەهیلته فەریسەیا خو
ئەگەر خو بچتە د ناڤ ئاگری ژ ی دا .

● د کارین خو دا ب رهئیا خو ب تنی نە کە وپسیارا
خو ب هەڤالان بکە ، چونکی رهئیا دووان ژ رهئیا ئیکی

ب تنی ب هیزتره ، وه کی وه ریزی چهند داقه کا زیده تر
د گهل بت دی ب هیزتر وشدیا یتر لی ئیت .

● هه چی ره خنه یا ل ته دئیه گرتن تو حسیب نه که
دوژمناتی ، به لکی تو مفای بوّ خو ژ ی وه ربگره بی به ری
خوّ بدیه مه خسه دا خودانی ره خنه بی ، چونکی تو پتری
هه وجهی هه لسه نگانندی بی ژ مه دحان .

● هه چی یی خه لکی بنیاست دی رحه ت بت ،
گه له ك كه یفا وی ب مه دحکرنا وان نائیت ، و ب هاقیتنا
وان ژ ی تیک ناچت ، چونکی ئه و زوی رازی دبت
و که ربین وان ژ ی زوی قه دبن ، وهه وایی نه فسی وان
ب ریقه دبه ت .

● تو هزر نه که ئه گهر ئه ندامه ك ژ له شی ته یی کیم
بت ئه و دی بته ئاسته نگ د ریکا ته دا بوّ گه هشتنا
ئارمانجان ، چهند مروّقین بهر که فتی مه جد ب ده ست خو
قه ئینایه وئو دکوره نه ، یان دکهرن ، یان دسه قه تن ، یان
دشه له لینه ، مه سه له مه سه لا هممه تی یه نه مه سه لا
له شی یه .

• دوير نينه ده می خودی تشته کی ژ ته مه نعه دکهت ، یان ده می ئەو تشته کی ته دقیت نه ده ته ته ، یان ته نه گه هیته مراده کی ، ئەو قهنجی یهك بت وی ل ته کری ، چونکی ئەو ژ ته پتر فایدی ته دزانت .

• ئە گهر ته نگافی یهك گه هشته ته تو بزانه ئەو عه وره کی هاقینی یه زوی دی بۆرت ، وتو خو نه ژ دهنگی وی ونه ژ برویسی یا وی نه ترسینه ، چونکی بهلکی وی عه وری بارانهك د گهل هه بت .

• ههر هه فتی یی جاره کی عه یالی خو ده ریخه گه ریانه کی دا ئەو عه یالی ته پتر ب ته بده ته نیاسینی ، وژینا ته نوی بکهت ، ومه له لی ل نك ته نه هیلت .

• ئەو یی ل مالا خو دلخۆش نه بت ل چو جهین دی دلخۆش نابت ، وتو بزانه کو باشتترین جه نه فسا ته لی رحهت وته نابت و ژ (ته که للوفی) دوير بیت مالا ته یه .

• زانین و ره وشه نبیری یی مه جدا وی دمینت ب تایبه تی بۆ وی یی ب کاری فیرو کرن ودانانا کتیبان رابووی ،

به لیّ مه جدا شوهره تیّ ومه نصیبی وه کی سیبه ریّ یه
نامینت ، ووه کی که سکه سوّریّ یه چو راستی بوّ نینه .

• هزر نه گهر بیته هیلان دیّ چته د خانا ئاتافان دا ،
ودیّ خهم وکوفانان کیشت ، قیجا تو نه هیله هزرا ته
ل دویف سه ریّ خوّ بچت ، بهلکی تو ویّ ب وی تشتی
گریده ییّ مفا تیّدا هه بت .

• تیّکه لیّ یا مروّقان ، وگوهدانا ئاخفتنیّ وان ییّ بیّ
فایده ، ومانا دریژ ل نک وان ، هزریّ بژاله دکهت ودلی
رهق دکهت ، وچو ژ هندیّ باشتر نینه مروّف خوّ ژ وان
قهدهر بکهت و د گهل عیاده تیّ وعلمی بمینت .

• پیروّزترین ریّک ریّکا ته یه بوّ مزگهفتیّ ، وته ناترین
ریّک ریّکا ته یه بوّ مالا ته ، و ب زه حمه تترین
راوهستیان راوهستیانا ته یه بهرانبهر سولتانی ، ومه زنتترین
سه روبه ریّ ته نهو ده مه ییّ تو تیّدا دچیّه سوجدیّ .

• گوهدانا قورئانیّ ب دهنگه کیّ خوش ، وزکر
ب دله کیّ ئاماده ، وخهر جکرن ژ مالیّ حه لال ، ووه عظ

ب ئە زمانه کي رههوان ، ئەڤه سفرين نه فسینه و بیستانين
دلینه .

• ئە خلاقى جوان و سالوڤه تين بلند ، ژ خشکوکى يا
دیمى وره شاتى يا چاقان و نازکى يا روئيان دجوانترن ،
چونكى جوانى يا مه عنایى ژ جوانى يا شکلى مه زنتره .

• کرنا قه نجىيان مروّقى ژ دویماهى يا خراب
دپارېژت ، و دیوارى عه قلى مروّقى ژ كهفتا هه وایی
نه فسى مهنه دکهت ، وچه کوچين سه ربوران ژ هزار
وه عطان ب مفاترن .

• ئە گهر ته مروّف ب هزاران ديتن ژىيى خو
ژ د بېخیرى و موژيلاهى و یارى و بهرزه بوونى دا
بوړاندىيه تو همدا خودى بکه سه را وى خیرى يا
ل نک ته هه ، چونكى ديتنا مروّقى موبته لا دلى كهسى
ب سه لامهت خوښ دکهت .

• ئە گهر ته کافرهك ديت تو همدا خودى سه را
ئیسلامى بکه ، وئه گهر ته مروّقه کي بى ئە خلاق ديت تو
همدا خودى سه را ته قوايى بکه ، وئه گهر ته مروّقه کي

نهزان ديت تو همدا خودي سهره زانيني بکه ، وئه گهر
ته مروّقه كي موبته لا ديت تو همدا خودي سهره
سلامه تي يي بکه .

• رۆژ بو ته يا هاتي يه چيكرن قيچا تو خو
ب روناھي يا وي بشو ، وبا بو ته يي هاتي يه چيكرن قيچا
تو خوشي يي پي به ، ورويار بو ته يين هاتينه چيكرن
قيچا تو تامي ژ ئاڤا وان وهربگره ، وفيقي بو ته يي هاتي يه
دان قيچا تو خوشي يي ب خوارنا وان به ، وتو همدا
وي بکه يي كه ره م داي .

• يي چاف نه بن هيقي يا وي ئه وه دنيايي بينت ،
وئه وي كه ر خوزي يا وي ئه وه گوھ ل دهنگان بيت ،
وئه وي گاف نه بن ههز دكهت ب ريڤه بچت ، وي لال
ئوميدا وي ئه وه بشيت باخفت ، وتو يي ديني وته گوھ
لي دبت ، وتو ب ريڤه دچي وتو دئاخفي (قيچا
ما ئه ف نعمه ته دهيزاي شوكري نين ؟) .

• هزر نه كه زين بو ئيكي تمام بوويه ، ئه وي خاني
ههبت تورمييل نينه ، وئه وي ژن ههبت و كار نينه بكهت ،

وئەوی دلی وی دچته خوارنی خوارن نینه ، وئەوی
خوارن هە ی خوارن یا ژێ هاتی یه مەنعە کرن .

● مزگەفت بازارا ئاخەرەتی یه ، وکتیب هەقالا
عەمری یه ، وکار صەبرئینه د قەبری دا ، وئەخلاقێ باش
تاجا نامووسی یه ، ومەردینی جوانترین کراسه .

● هشیاری کتیبێ بی دینان به پیساتی یه کا وەسا
د وان دا هەیه دلی پیس دکەت ، وژەهرەکا وەسا تیدا
هەیه نەفسی دکوژت ، وقڕێژەکا وەسا تیدا هەیه وژدانێ
دبەت ، وتشتەك ژ وەحیی بۆ ته باشتەر نینه ، ئەو
رحا ته پاقر دکەت ، و دەردی ته دەرمان دکەت .

● چو بریاران نەدە دەمی کەربێن ته قەدبن دا
پەشیمان نەبی ، چونکی ئەوی کەربێن وی قەدبن های
ژ خو نامینت ، نە هشین وی د سەری دانه ، ونە دشیت
هزرین خو بکەت .

● خەم وی تشتی نازقپینت یی چووی ، وترس
پاشەرۆژی باش ناکەت ، ودودی سەرکەفتنی ناگەهینته

خودانى ، بهلكى نه فسا راست و دلى رازى نه ون ههردو
چه ننگين به خته وه رى يى .

● داخوازي ژ خهلكى نه كه نهو ريزى ل ته بگرن
حهتا تو ريزى ل وان نه گرى ، وسه را شكه ستنه كا
گه هشتى يه ته تو لومه ي وان نه كه ، بهلى لومه ي خو
بكه ، وئه گهر ته فيا خهلك قه درى ته بگرن تو قه درى
خو بگره .

● دقيت خودانى زنجى ب زجا خو رازى بيت ده مى
ل بيرا خو دئنته فقه كو قه سر دى كاقل بن ، و خودانى
كراسى درپاي دقيت ب كراسى خو قانع بيت ده مى پشت
راست دبت كو ئا فرميش دى رزت .

● ههر كه سى وان هه مى تشتان بكهت بين نه فسا وى
دخوازت دلى وى دى بژاله بت ، و كارى وى دى
به رزه بت ، و خه ما وى دى مشه بت ، چونكى چو
توخويب بو داخوازين نه فسى نين ، نهو گه لهك فه رمانان
دكهت و گه لهك خودانى دخا پينت .

• ئه ی ئه وی کوری وی نه مای ! قه سرا همدی
بو ته د به حه شتی دا هه یه ، وئه ی ئه وی بارا وی ژ دنیایی
نه گه هشتی یی ! بارا ته ل به حه شتی خوشی یی ل هیقی یا
ته یه .

• رزقی طه یری د هیلینا وی دا ناگه هتی ، وخورنا
شیری د بیه سیا وی دا بو نایته پیشکیش کرن ، ومیری یی
خورنا وی د کونی دا نایته دان ، به لکی نه و هه می رزقی
خو دخوازن ولی دگه ریین ، فیجا تو ژ ی وه کی وان لی
بگه ریی دی وی بینی یا وان دیتی .

• ﴿ یحسبون کل صیحة علیهم ﴾ نه و هزر دکه ن هه ر
گازی یه کا دئیه راهیلان دژی وانه ، به ری مرنی دمرن ،
وچاقی وان یی ل هه ر موصیه ته کا هه بت ، وئه و هزرا هه ر
ئاتافه کا هه ی دکه ن ، و ژ هه ر ده نگ وخه یال و لقینه کا
هه ی دترسن ، چونکی دلین وان دقالانه ، ونه فسین وان
دپه ریشانن .

• نه گه ر خودی تو ئیخستی یه د حاله کی دا حاله کی
دی ژ وی نه خوازه چونکی نه و ب ته زاناتره ، نه گه ر وی

تو فقیر کری نه بیژه : خوزی وی ئەز زهنگین کربام ،
وئه گەر وی تو نساخ کری نه بیژه : خوزی وی ئەز
ساخ کربام .

• بهلکی گیرۆبونا ته ژ سه فهره کی خیر تیدا بت ،
ونه گه هشتنا ته بو ژنکه کی بهره کهت تیدا بت ، وز قرا ندنا
ته ژ کاره کی مه صلحت تیدا بت ، چونکی ئەو دزانت
وتو نرانی .

• کهفر ژ داری ب هیژتره ، وئاسن و کهفری
ب هیژتره ، وئاگر ژ ئاسنی ب هیژتره ، وبا ژ ئاگری
ب هیژتره ، وباوهری ژ بای ب هیژتره .

• هەر موصییه ته کا دگه هته ته ئەو دهرسه که نائیته
ژیبر کرن ، وهەر به لایه کا دگه هته ته د هزرا ته دا
دئیته کۆلان ، له ورا ئەو ژ وان دهقانه یین د هزری دا
هەر دمین .

• سه رکه فتن هندهک چپکن ژ نه خوشی وته علاتی
وبرین وئاخ وئوخان ، وکه فتن هندهک چپکن ژ بی خه می
وکسلانی و بیزاری و سه رشوړی و سستی یی .

• ئەوئ بەرئ وی ل ناڤ و دەنگین بەروەخت بت ،
و ب بەحسئ قەنج و علمه کئ ب مفا و کاره کئ چاک
ل هەرمانئ نه گه‌رپیت ئەو زه‌لامه‌کئ ساده‌یه و چو ههمه‌ت
وی نینه .

• ﴿ یا بلال ، اقم الصلاة ، ارحنا بها - ئەی ییلال
قامه‌تی بگره ، مه‌ پئ رحه‌ت بکه‌ ﴾ چونکی نڤیژ
فه‌یضه‌که‌ ژ رحه‌تی یئ ، ورووباره‌که‌ ژ ته‌ناهی یئ ، وبایه‌کئ
ه‌وین و خوۆشه‌ ب سه‌ر نه‌فسئ دا دئیت وئاگری ترسئ
وخه‌می قه‌دمرینت .

• ئە‌گه‌ر تو بی ئەمری یا خودئ نه‌که‌ی ،
وزۆرداری یئ ل که‌سئ نه‌که‌ی ، چاف روهن بنڤه ،
وخوزی یین ته‌ تالعی ته‌ بلند بوو و کاری ته‌ باش بوو ، وته
چو دوژمن نین .

• خوزی یین وی یئ ب شه‌ف بنڤت وخه‌لك دوعایان
بۆ بکه‌ن ، وه‌یلاك بۆ وی بت یئ بنڤت وخه‌لك نفرینا
لی بکه‌ن ، ومزگینی بۆ وی بت یئ دل هه‌ز ژئ دکه‌ن ،
وخوساره‌تی بۆ وی بت یئ ئەزمان له‌عنه‌تان لی دکه‌ن .

• ئە گەر تو دادی یی ل مه حكه ما دنیا یی نه بینى باده كا
خۆ بلند بكه مه حكه ما ئاخره تی ، ل ویری شاهد
ملیا كه تن ، وده عوا یا پاراستی یه ، وقازی (احكم
الحاكمین) ه .

• ﴿ فاذكروني اذكرکم - هوين من ل بيرا خو بینن
ئەز دی هه وه ل بيرا خو ئینم ﴾ ئە گەر زکری چو فایده
نه بن ژ قی پیقه تر ئەو به سه ، وئه گەر وی چو مفا نه بن
ژبلی هندی کو خودایی ته ته ل بيرا خو بینته قه ئەو مفا
تیرا ته هه یه ، قیجا ئەو چ خوش بلندی ومه زنی ونیزیکی
وشه ره فه .

• مزگینی بو ته بت .. ده سنقیژ نیقا باوه ری یی یه ،
ئەو گونه هان ژى دبه ت و خرابی یا دشۆت ، ودلی ته
پاقژ دكه ت دا ل به رانه ر شاهى شاهان راوه ستی .

• خوزی یین ته .. نقیژ گونه هین به ری خو ژى
دبه ت ، وین ل به را خو ناهیل ت ، وتشتی پشتی خو چاك
دكه ت ، وئى خسیری یا خودانی خو قه دكه ت ، وئه وه
بیناهی یا چافان .

• ئەو زەلامى دخوازت هەردەم ريزگرتنا خەلكى
ب دەست خوۆ قە بينت وچو جارەن رەخنە لى
نەئىتەگرتن ، ئەو گەلەك دى يى دل نەخۆش و هەزارەت ،
وگەريانا ل نەف و دەنگ و خوۆ دياركەرنى دوژمنا
دلشادى يى يە .

• نەظەريات و دەرس د هۆنەرى دلشادى يى دا نەس
نين ، بەلكى لقين و كار و بزاڤ پى دقن ، وەكى
رىقەچوونا سەعەتەكى هەر رۆژ ، يان چوونا
سيرانگەهان .

• گەلەك جارەن پيشى بەرهنگارى شيرى دبت ،
ولى دگەرييت نەخۆشى يى بگەهينى ، بەلى ئەو پويتهى
پى ناكەت ، چونكى ئەو ب كارى خوۆ قە يى موژيله .

• هشيرى مروّقى رەش بين بە ، تو دى گولى نيشا
وى دەى ئەو دى بەرى تە دەتە ستىرىيا وى ، وتو دى
ئاقى دەيه قى ئەو دى گليشى بۆ تە ژى ئىتە دەر ، وتو
دى مەدحين رۆژى بۆ كەى ئەو دى گازندەيان بۆ تە
ژ گەرما وى كەت .

● ئه‌ری راسته ته دلشادی دڤیت ؟ تو دویر لی
نه‌گه‌ریی ، ئه‌و تا د ته ب خو دا ، د هزرا ته یا داهینه‌ر
دا ، د خه‌یالا ته یا جوان دا ، د ڤیانا ته یا گه‌ش بین دا ،
د دلی ته یی ئاڤا ب خیری دا .

● دلشادی بیهنه‌کا خوشه تو نه‌شیی ل وان که‌سین
دۆر وره‌خین خو بکه‌ی بیی هنده‌ک چیک ژی ب ته
بکه‌فن .

● گرفتاری یا مه ئه‌وه روژی سه‌د جاران ئه‌م ژ غه‌یری
خودی دترسین : ئه‌م دترسین زوی نه‌گه‌هینه ده‌وامی ، ئه‌م
دترسین خه‌له‌ت بین ، ئه‌م دترسین له‌زی بکه‌ین ، ئه‌م
دترسین که‌ربین فلان که‌سی ڤه‌بین ، ئه‌م دترسین فلان
که‌س د مه دا بکه‌فته شکی .

● گه‌له‌ک مروّڤ هزر دکه‌ن خو‌شی هه‌می نامینن
به‌لی ئه‌و هزر دکه‌ن خه‌م هه‌می دمینن ، ئه‌و باوه‌ری‌یی
ب مرنا خو‌شی‌یی دئینن ، وکوفری ب مرنا نه‌خو‌شی‌یی
دکه‌ن .

● هندەك ژ مە وه کی ماسی یا کۆره نه هزر دکهن
دهمی ئەو د دهريایی دا ئەو یین د پەرداغەمی بچویک دا ،
ئەم د جیهانا باوهری یی دا یین هاتینه ئافراندن بەلی ئەم
چیا یین نه فیان و ترس و دوژمنی وخەمی ل دوور خو
دئالینن .

● ژین یا ب بهایه ، بەلی دیاری یی ههوجهی
ب وی ههیه یی ژ ههژی بت ، وئەوین ژین بو وان
دکهنت وئەو دگرین ، و بو وان دگرنرت وئەو ناف چاقین
خو دکهنه گری ، ئەو هیژای مانی نین .

● نیچیرفانه کی کۆترەك دکره درکههه کی دا ، وی
دهست ب خواندنا ئاوازان کر ، ئینا نیچیرفانی گۆتی : ما
فی کافی دهمی سترانانه ؟ وی گۆت : دەم بو دهمی
تهنگافی رادبن .

● گۆتنه مروّقه کی کاربنه جه : بوچی تو ناچیه نك
سولتانی ئەو تیرکین زیری ددهت ؟ وی گۆت : ئەز
دترسم ئە گەر ئەو ژ من عیجز بوو ئەو سهههه من ببرت

وبكه ته د تيركه كي ژ وان تيركان دا وبو ژنكا من
بهنيرت .

• بوچی تو گوهي خو ددهيه ر هوبنا سهيان وتو
گوهداري يا خواندنا بلبلان ناکه ي ؟ بوچی ژ شهقي تو
ره شاتي يا وي ديني وتو بهري خو نادهيه جواني يا هه يقی
وستيران ؟ بوچی تو گازندهيان ژ پيښه دانا ميسا هنگفيني
دكه ي وتو شريني يا هنگفيني ژ بير دكه ي ؟

• بابي ته ئاده مي توبه كر ژ گونه هي ئينا خودايي وي
ئهو هلبزارت وبهري وي دا هدايه تي ، و ژ دوونده ها وي
پيغه مبه ر وشه هيد وزانا وو هلي ئينانه دهر ، فيجا ئهو پشتي
گونه هي بلندتر لي هات ژ دهمي بهري گونه هي .

• نروح ل دهمي تووفاني نالي وكره ههوار : ئه ي
خودايي پر دلوقاني منه تكار ، د گافي دا ههوار گه هشتي
وئهو ب سهركه فت ، بهلي ئه وي كوفر كرى خوشاره ت
بوو وپاش كه فت .

• يوونس دهمي مايه د بني دهريايي دا وي د ناڅ سي
تاريان دا نامه يه كاب لهز هنارت تيدا ئعتراف

ب گونه‌هی کر ، وداخوازا لیبۆرینی ژ ته‌خسیری بی
کر ، ئینا د گافی دا هه‌وار وه‌کی برویسی بی قیرا
گه‌هشت ، چونکی نامه‌یه‌کا راستگۆ بوو .

• داوودی ب روّندکین خوّ گونه‌هین خوّ شویشتن ،
ئینا کراسی تۆبا وی سپی بوو ، چونکی قوماش د محرابی
دا هاتبوو فه‌هاندن ، وخه‌یات که‌سه‌کی ئەمین بوو ،
و کراس ل سحاری هاتبوو شویشتن .

• ئە‌گەر مه‌سه‌له‌ ل ته‌ شدیا ، وته‌نگافی ل ته‌ دژوار
بوو ، وبی هیقی بوون گه‌هشته‌ ته‌ ، تول هیقی‌یا
به‌رفره‌هی بی به .

• ئە‌گەر ته‌ بقیته‌ خودی خه‌ما ته‌ فه‌ره‌قینت تو هیقی‌یا
خوّ ژ هه‌ر که‌سه‌کی ببه‌ر بی بچویک بت یان یی مه‌زن ،
وژبلی خودی تو ئومیدا خوّ ب که‌سی فه‌ گری نه‌ده ،
وتو ژ هه‌می مروّقان بی هیقی ببه .

• نه‌فسا ته‌ وه‌کی وی ئافا ب ره‌نگه‌ یا ره‌نگی ئامانی
وه‌کی ره‌نگی خوّ لی دکه‌ت ، قیجا ئە‌گەر نه‌فسا ته‌ یا
رازی وکه‌یفخۆش بت تو که‌یفخۆشی وخیری وجوانی‌یی

دی بینى ، وئه گهر ئه و یا تهنگ وره شین بت تو نه خوشی و خرابی و کریتی یی دی بینى .

● ئه گهر ته گوهرداری یا خودی کر وتو ب تشتی ته هه ی رازی بووی ، و تشتی ژ دهست ته دهر کهفتی ته ژبیرا خو بر ، ئه و تو گه هشتی یه مرادی وههر تشته کی باشی هه ی تو فیرا گه هشتی .

● هه چیی بیستانه ک ژ باوهری یی وز کری د سنگی دا هه بت ، و باغچه ک ژ زانین و سه ربووران د سه ری دا هه بت ، ئه و د خه ما وی تشتی نابت یی ژ دنیایی نه گه هشتی یی .

● ئه و کهسی دلشادی یی پاش بیخت هه تا کوری وی یی نه ئاماده دزقرت ، و خانیی خو ئاڤا دکهت و کاره کی ژ هه ژی ب دهست خو دئیخت ، هه ما ئه و وه کی وی کهسی یه یی ب له یلانی دئیخته خاپاندن ، و ب خه ون روژکان د سه ر دا دچت .

● دلشادی : ئه وه مروّڤ خه مان نه خوّت ، و پشت بدهته ته و قعاتان ، و ترسان لادهت .

● گرنژین : سحرا حهلاله ، وئەو ئابۆنا ڤیانی وراگه‌هاندنا براینی یی یه ، وئەو نامه‌یه‌کا ب له‌زه ناشتی‌یی وحه‌ژیکرنی د گهل خو هل دگرت ، وئەو خیره‌کا قه‌بویلکری‌یه هندی دگه‌هینت کو خودانی وی یی رازی وپشت راست ومو‌کمه .

● ئەز ته ژ دودلی وهژه‌ژۆکی وبی سه‌روبه‌ری‌یی دده‌مه پاش ، وئەگه‌را ڤی چه‌ندی نه‌ریک وپیکي وخه‌مساری‌یه ، وچاره ئەوه مروّقی جه‌دوله‌کی ب سه‌روبه‌ر هه‌بت واقعیه‌ت ونه‌رمی تیدا هه‌بت .

● ئەگه‌ر مو‌صیبه‌ته‌ک یان ته‌نگاڤی‌یه‌ک ب سه‌ر ته‌دا هات بلا ته‌که‌یف ب هه‌ر رۆژه‌کا دچت بیت ، چونکی ئەو وی سڤک دکه‌ت وژی‌یی وی کورت دکه‌ت ، چونکی ته‌نگاڤی‌یی ژی وه‌کی مروّقی ژیی خو هه‌یه زیده‌تر نامینت .

● دڤیت داخوا‌زین ته‌بین دنیا‌یی تو‌خویه‌ک بو هه‌بت ل نک راوه‌ستن ، بو نموونه‌تو دخوا‌زی ته‌ماله‌ک هه‌بت لی بژی ، وکاره‌کی ژ هه‌ژی ، وتورمیله‌ک لی سویار

ببی ، به لی ل تا قکرنا دهر گه هی تهمه عی نه فیه دل
نه خوْشی یه .

● ﴿لقد خلقنا الإنسان فی کبد﴾ مروّف د نه خوْشی
وزه همتی دا مه ئافرانندی یه ، ریبازه که بوْ فی مروّقی نائیته
گوهارتن ، نهو هدر دی مینته د نه خوْشی ووهستیانی دا ،
فیجا دقیت نهو ئعترافی ب واقعی خوْ بکهت ،
وسهره دهری بی د گل ژینا خوْ بکهت .

● نهوی روژا خوْ ههمی بی د یاری یان نیچیر یان
موژیلاهی بی دا دبه ته سهری هزر دکهت نهو دی دلی
خوْ خوْش کهت ، و نهو نزانن کو بهایی فی چهندی نهو
خهم ونه خوْشی یه کا بهردهوام دی دهت ، چونکی وی
هه قسه نگیی دا ناقبه را ئه رک و موژیلاهی یان دا ب پشت
گوهر فه لیدایه .

● نهو تشتی د ژینا ته دا ژ ته زیده دبت نه هیله ل نک
خوْ ، خوْ کاغه زین زیده د بهریکا خوْ دا یان ل سهر میزا
خوْ نه هیله ، چونکی هدر تشته کی ژ هه وجهیی یا مروّقی
زیده دبت بی ب زیانه .

● صه حابی دلشادترین مروّث بوون چونکی ئەو گەلەك کویرد ناف هزرین دلی وهویراتی یین رهفتاری ووه سهو هسین نه فسی دا نه دچوون ، بهلکی وان خه م ژ بناخه یان دخوار و ب مه خسه دان فه موژیل دبوون .

● پیتقی یه تو خه می ژ ته رکیزی وئاماده بوونا دلی ل ده می کرنا عیاده تی بخۆی ، چونکی چو خیر د علمی بی تیگه هشتن ونقیژا بی خشووع وخواندنا بی هزرکرن دا نینه .

● ﴿ والطیبات للطیبین ﴾ پاقر بو پاقرانه ، گۆتن وکریار وتۆره وئه خلاق وژنین پاقر بو چاک وباشانه ، دا دلشادی یا وان ب قی گه هشتنی تمام بیت ، و صه بر وهه دار وئیفله حی بو وان ب جه بیت .

● ﴿ والکاظمین الغیظ ﴾ ئەوین که ربی د سنگین خو دا داد که ن قیجا به رهه می وی ژ خه به ربیژی و گه هاندنا نه خوشی بی و دوژمنی بی ئاشکه را نابت ، بهلکی ئەو نه فسا خو زه بت دکه ن وتۆلفه کرنی دهیلن .

● ﴿والعافین عن الناس﴾ و ل مروّقان دبۆرن وئه ځه
ئه ون یین لیبۆرین ناشکه را کړی ، و د لفره هی را ګه هان دی ،
وئه وین نه خوځشی ګه هان دی یی ژ تولفه کړنی ئازا کړین ،
ځیجا وان نه ب تنی که ربا خو ډا کړی یه به للی ل وان
بۆرینه و للی نه گرتی یه ژی .

● ﴿والله یحب المحسنین﴾ خودی حه ز ژ ځه نجیکاران
د که ت ئه وین ل وان نه گرتی یین زوړداری للی کړی ،
و ځه نجی ژی د ګه ل کړی ، و ب مال و مه نصب و مه ردینی یا
خو هاریکاری یا وان کړی ، ئه و خرابی یی د که ن وئه ځه
ځه نجی یی د ګه ل د که ن ، وئه ځی بلندترین مه رته به
و مه زنترین جه بو هه یه .

● ئه و تو ب دورستی وی تشتی ده سنی شان بکه یی
که یفا ته خوځ د که ت ، ولیسته یه کی ب خوځترین
حالین خو بنفیسه : ئه ری که نگی دلی ته خوځ دبت ؟
ده می تو که سه کی تاییه ت دینی ، یان دچی ه جهه کی
ده سنی شان کړی ، یان پشتی تو کاره کی د که ی ؟ ئه ګر تو
ل دو یف رووتینه کی باش دچی وی بکه د لیسته یا

خو دا ، پشتی حهفتی یه کی دی هند بینى ته لیسته یه کا
ناشکه را ب وان هزاران هه یه یین ته دلخوش دکهن .

• خو فیړی کرنا تشتین دلخوشکه ر بکه : پشتی
ده سنی شانکرنا وان کارین ته دل خوش دکهن ، تو هه می
کارین دی ژ سهری خو بینه دهر ، نهو کارین دلی ته
خوش دکهن ته نکیدی ل سهر بکه ، و کارین دی ژیرا
خو ببه ، و برپارا ته کو تو بگه هی یه دلشادی یی بلا نهو
ب خو ژى سهر پوره کا خوش بت بو ته .

• ژ نه فسا خو یی رازی به ووی قه بویل بکه : گه له ک
یا گرنگه تو بگه هی یه برپارا رازیوونا ژ خو ، و باوهری
ئینانا ب کارى خو ، ونه پوښته پیکرنا ب وی ره خنه یی یا
بو ته دئینه ناراسته کرن ، هندی تول سهر ریکا راست
بی ، چونکی دلشادی د وی جهی را درهفت یی گومان
یان ژى هه سترکنا ب گونه هی تپرا دئیت .

• قه نجی یی بکه وخزمه تا خه لکی بکه : یی ب تنی
وقه دهر کری نه به ، قه دهر کرن ژیده ری هه می
نه خوشی یانه ، که ئابهت ونه خوشی و دودلی هنگی دئینه

فه شارتن ده می تو د ناف خیزانا خو دا یان د گهل مروّقان ، یان هندهك خزمه تان پیشکیش دکه ی ، ویا هاتی یه ده سنی شانکرن کو خزمه تکرنا خه لکی ل دو حه فتیان چاره سه ری یه بو ئی شا که ئابه تی .

● هه می ده مان خو موژیل بکه : ب هشیاری وئیراده ت دقیت تو بهر گه ریانی بکه ی پتر شیانین خو بدیه کاری ، تو دی پتر که یفخوش بی نه گه ر ته خو ب هندهك کارین جوان فه موژیل کر ، چونکی کسلانی که ئابه تی ب خودان دکه ت .

● شه ری تی کچوون و که ئابه تی بکه : نه گه ر تشته کی تو عیجز کری ب کاره کی له شی یی تو حه ز ژی بکه ی رابه تو دی بینی حاله تی ته یی نه فسی وه زری دی باشر لی ئیت ، وتو دشی تشته کی وه سا بکه ی به ری تو پی دلخوش دبووی وه کی کرنا رهنگه کی وهرزشی یان چوونا سیړانه کی د گهل هه فالان .

● ب خه م نه که فه سه را کاری ته تمام نه کری : دقیت تو بزانی کو کاری مه زنان ب دویماهی نایت ، هندهك

مروّق هه‌نه هه‌ست دکه‌ن کو ئه‌و دلخۆش نابن و ژ خو
درازی نابن هه‌تا هه‌می کارین خو ب دویماهی نه‌ئین ،
وکه‌سی به‌رپرس ئه‌وه یی بشیت هندی مومکن بت
ژ کاری خو بی سستی بکه‌ت ، وه‌ر د وی ده‌می دا
خۆشی‌یی ژ یی بیه‌ت ، چونکی وی ته‌خسیری
نه‌گریه .

● گه‌له‌ك زیده قه‌بخوازی وکیپرکانی نه‌که : فی‌ری
هندی به‌ د گه‌ل خو یی زفر نه‌بی ، ب تاییه‌تی ده‌می تو
مونافه‌سا که‌سه‌کی د کاره‌کی دا دکه‌ی ، وتو دلخۆشی‌یا
خو هنگی ب هندی فه‌ گری نه‌ده کو تو ژ وی بیه‌ی .

● هه‌ست وشعوورا خو گری نه‌ده : گر‌تنا شعور‌ان
دبته ئه‌گه‌را دودلی یی ، وری ل هه‌ستکرنا ب دلشادی‌یی
دگرت ، مه‌شاعرین خو نه‌فه‌شی‌ره ، ب ره‌نگه‌کی ژ هه‌ژی
ده‌ربرینی ژ یی بکه‌ ، دا پی‌به‌ستا وان ل سه‌ر نه‌فسا خو
نه‌هی‌لی .

● گونه‌ها که‌سه‌کی دی ژبلی خو هل نه‌گه‌ره :
گه‌له‌ك جار‌ان مروّق هه‌ستی ب به‌خت ره‌شی‌یی ،

وبه پرپرسی سیّ ، وگونه هیّ دکهن ، ژ بهر که ئابه تا ئیکئی
دی ، ههر چهنده چو گونه ها وان د ویّ چهندی دا نینه
ژی . ل بیرا خوّ بینه فه کو ههر مروّقه ک ژ خوئیّ
به پرپرسه ، وهاریکاری ودلیّقه بوونیّ توخویب بوّ
هه نه ، وکو مروّف ب خوّ هیّجه ته کا ئاشکه رایه ل سهر
کاریّ خوّ ﴿ ولا تزر وازرة وزر اخرى ﴾ وکس گونه ها
که سیّ هل ناگرت .

● د گاقئی دا برپارا خوّ بده : ده میّ تو ده ست
ب کرنا کاره کی دکهی بیرا خوّل ویّ گوّتنیّ بینه فه ئه وا
دبیژت : (رهحما خودیّ ل ویّ بت ییّ بهاییّ خوّ
بزانت) ، ئه گهر تو گه هشتیّیه پینجی سالیّیّ وته قیا
رهنگه کیّ وهرزشی بکه ی هزرا خوّ د ریّقه چوونیّ دا یان
مهله قانی یان یان ته نسیّ - بوّ نموونه - بکه ، وهزرا خوّ
د ته پا پیّی دا نه که ، وبه رگه ریانیّ بکه کو ههر دهم به هره
وشیانینّ خوّ ب خودان بکه ی .

● گونه ها فیّر بیه چاوا دیّ خوّ نیاسی : وخوّ هاقیتنا
د ناف پیلین ژینیّ دا بیّی ده لیقه هیّ بدیه نه فسیّ کو

سه روبه ر و بهر پرسی یین ته د ژینی دا هلسه نگینت ، نهو
نه حه قی یه کا مه زنه ، نهوین هه یین خو نه نیاسن شیانیځ خو
نانیاسن .

• د ژینا خو یا عه مه لی دا یی نا فنجی به : نه گهر
تو بشی پشکه کی ژ ده می کاری بکه ، چونکی ئغریق یان
باوهری دینا کو زه لام نه گهر ژ ده می به تالی یی و بینقه دانئ
هاته بی بارکرن نه شیّت مروّقی نی یا خو پپاریژت .

• یی به ره هف به کو ب (موغامه راتان) رابی :
رپکا ئیکانه بو ژینه کا خوش نه وه ب ناف مه ترسی یین وی
یین به ره زرقه بچی ، چونکی تو فیّر نابی نه گهر تو یی
به ره هف نه بی به رسنگی مه ترسی یان بگری ، بو نمونه :
خو فیّری مه له قانی یان بکه دا به رسنگی مه ترسی یا
خندقاندنی بکه ی .

• چو قفل نینن نه گهر قه نه بن ، وچو قه ید نینن نه گهر
نه شکین ، وچو دویر نینن نه گهر نیژیک نه بن ، وچو
نه ئاماده نینن نه گهر نه گه نن .. به لی هه ر تشته ک
ب وه ختی خو یه .

• ﴿استعینوا بالصبر والصلاة﴾ هوین ب نقیژی
وصه بری داخو ازا هاریکاری بی بکن ، چونکی نهو
ههردو پهلکری بین ژبنینه ، وزادی ریکنینه ، ودهر گه هی
هیقی یینه ، وکلیلا به رفره هی یینه ، وهه چی بی د گهل
صه بری بت ، ونقیژی بیاریژت ، تو مزگینی بی
ب سپیده یه کا راست وفه کر نه کا ئاشکه را وسهر که فتنه کا
نیزیک بده .

• بیلال هاته جهلده دان وقوتان وعه زابدان ، وهاته
راخشاندن وده ریخستن ، ووی ههردو دگوت : (أحد أحد)
چونکی وی ﴿قل هو الله أحد﴾ ژ بهر کر بوو ، وده می
نهو چوو یه به حه شتی وی ب چافه کی کیم بهری خو دا
وی تشتی بی وی دای ، ونهو تشتی وی پیشکیش کری
ب کیم زانی ، چونکی په رتال گهله ک وگهله ک ب بهاتر
بوو ژ وی بهایی وی پی دای .

• دنیا چیه ؟ نه ری نهو نهو کراسی گران بهایه بی تو
خز مه تی بو دکه ی ونهو خز مه تا ته ناکه ت ، یان نهو ژنا
جوانه یا ب قیانا خو دلی ته دئیشینت ، یان نهو مالی

بۆشه یی تو زیره قانی یی لی دکه ی .. ئەقەیه خوژی یا
ژینی پا خه ما وی دی یا چاوا بت ؟

• هه می عه قلدار لی دگه ریڤن سه عاده تی ب زانیی
یان مالی یان مه نصیبی ب دهست خو بیخن ، ودلشادترینی
وان خودانی باوهری یه ، چونکی باوهری یا وی دهه می
حالان دا یا بهرده وامه ههتا دگه هته خودایی خو .

• ژ دلشادی یی یه دل ژ ئیشین باوهری یی یین وه کی
گومانی ونه رازیوونی وشوبهه تی وشه هوه تی یی پاراستی
بوو .

• مروّقی ژ هه می یان عه قلدار تر ئه وه یی ژ هه می
که سان پتر ل مروّقان دبۆرت ، ئه وهزرا باشی یی ژ کار
وگۆتین وان دکهت ، له وه رحهت دبت وخه لکی ژ
رحهت دکهت .

• ﴿ فخذ ما آتیک وکن من الشاکرین ﴾ تشتی من
دایه ته تو بگه وه ژ شوکر داران به ، ب وی تشتی قانع به
یی ل نک ته هه ی ، ب بارا خو یی رازی به ، ئه وه به هره یا
ته هه ی تو ب خودان بکه ، شیانیڤن خو د کاری ب مفا دا

ب جه بينه ، وحه مدا خودی دا بکه سهرا تشتی وی دایه ته .

● گونه ها روژا ته هه می بلا خواندن یان هنر کرن یان نفیسین یان ژبه ر کرن نه بت ، به لکی ژ هه ر کاره کی تو هنده کی بگره ، وگه لهك رهنگه کاران تیدا بکه ، نه فه نه فسی پتر چه له نگ دکهت .

● نفیژ ده می ته رتیب دکهت ، فیجا تو پشتی هه ر نفیژه کی کاره کی ب مفا بکه .

● خیرا عهبدی د وی تشتی دایه یی خودی بو هلبژارتی ، چونکی نهو ب وی ژ وی شاره زاتره ، ونه و بو وی ژ دهیکا وی دلوفانتره ، فیجا عهبدی چو ری نینن ژبلی هندی کو نهو ب حو کمی خودایی خو رازی بیت ، وکاری خو بهیلته ب هیقی یا وی فه ، و بزانت کو خودایی وی تیرا وی ههیه .

● وعهبد ژ بهر لاوازی و بیژاری یا خو نرانت کانی چو تشت ل پشت پهردی غهیی ههیه ، و ژبلی لایین ب سه ر فه یین کاران نهو تشته کی نابینت ، ولایین فه شارتی

خودایی من پیّ دزانت ، وچه ند تهنگافی هه نه بوو برونه
خه لات وچه ند به لا هه نه بوو برونه دیاری ، خیر د ناف
نه خوشی پیّ دا هه یه .

● بابی مه ئاده می ژ داری خوار و گوهداری یا خودایی
خو نه کر ئینا خودایی وی ئه و دانا عه ردی ، مه سه له
ب سه ر فه وه سا بوو کو ئاده می تشتی باشتر وراستر
هیلا و ب ناف کاری نه دورست فه چوو ، به لی
دویماهی یا کاری وی خیر وقه نجی یه کا مه زن بوو ، چونکی
خودی توبا وی قه بویل کر وئو هلبژارت و به ری وی دا
هیدایه تی ، وئو کره پیغه مبه ر ، و ژ دوونده ها وی
پیغه مبه ر وزانا وشه هید ووه لی و جهاد که ر و په رستخان
وخیر که ر ئینانه ده ر ، فیجایی پاک بت خودی ! چه ند
د ناقبه را فان هه ردو گوئنین وی دا هه یه : ﴿أسکن أنت
وزوجك الجنة وكلا منها رغدا﴾ و ﴿ثم اجتباها ربه فتاب
عليه وهدي﴾ حالی وی بی ئیکی قه حه ویان و خوارن
وقه خوارن بوو ، وئو قه حالی پتری یا مروّقانه ئه وین چو
خه م ووهیقی نه هه ین ، و حالی وی پشتی هنگی بوو

هلبژارتن وییغه مبه رینی وهیدایهت ، وئهو حاله کی مهزن
وجهه کی ب قه در وشهره فه کا بلنده .

• وئه فه داووده گون ههك كر ئینا کره گری
وپه شیمان بوو ، وئهو د دهر حه قا وی دا قه نجی یه کا مهزن
بوو ، چونکی وی خودایی خو وهسا نیاسی وه کی نیاسینا
عهده کی گوهدار وشکهستی و دل ب ترس ، وئه فه یه
مه خسه دا په رستنی ، چونکی ژ ستوینین په رستنی یه مروّف
ب تمامی خو بو خودی بشکینت . وپس یار ژ (شیخ
الإسلام ابن تیمیه) ی هاته کرن : ئه ری گوتنا پیغه مبه ری
- سلاف لی بن - : ﴿عجبا للمؤمن لا يقضي الله له شيئا
إلا كان خيرا له﴾ ئه ری وئه فه ژ هندی ژی دگرت ده می
ئهو کرنا گونه هی ل سهر عهبدی دنقیست ؟ وی گوت :
به لی ، ب وی شهرتی ئه و په شیمان بیت وتوبه بکهت
وداخوازا گونه ه ژیرنی بکهت ، وخو بشکینت . ولایی
ب سهر فه ژ تهقدیرا گونه هی ل سهر عهبدی یی خرابه ،
به لی لایی فه شارتی - ئه گهر شهرتی وی د گهل دا بت -
یی باشه .

● وهلبژارتنا خودی بوّ موحه مده پیغه مبهری - سلاف
 لی بن - یا روهن وئاشکه رایه ، هه ر تشته کی نه خوښ یی
 ب سهری هاتی بوّ وی بوو تشته کی خوښ ، دره وین
 ده ریخستنا ملله تی وی بوّ وی وشه ری وان د گهل وی
 بوو نه گه را قه بوونا بازارا جیهادی ، وپشته قانی یا خودی
 بوّ وی ، وخوگوری کرنا د ریکا خودی دا ، قیجا نهو
 غه زاین چیووین یین خودی پیغه مبهری خو تیدا ب سهر
 ئیخستی قه کرن بوون بوّ وی ، وخودی هندهك شه هید
 تیدا ژ خودان باوه ران بوّ خو هلبژارتن ، وکر نه
 ژ میراتگرین به حه شتا خوښی یی ، وئه گه ر نهو روی
 ب رویوونه د گهل کافران نه با ئه ف خیرا بوښ
 وسه رکه فتنه مه زن چی نه دبوو ، وده می پیغه مبهر - سلاف
 لی بن - ژ مه که هی هاتی یه ده ریخستن مه سه له ب سهر
 قه یا نه خوښ بوو ، به لی خیر وئیفله ح ومننه ته کا مه زن
 تیدا هه بوو ، چونکی نهو ب فی مشه ختیبوونی شیا ده وله تا
 ئیسلامی دانت ، ووی هندهك پشته قان بوّ خو دیتن ،
 وخه لکی باوه ری یی ژ خودانین کوفری جودا بوون ،

وئەوی راستگۆ د باوەری و مەشەختبوون و جیهادا خو دا
ژی درەوین هاتە قافارتن ، و دەمی ل روژا ئو خودی
پیغمبەر - سلاف لی بن - وەحابی بین وی هاتینە
شکاندن مەسەلە ب سەر قە یا نەخۆش بوو ، و ل سەر
نەفسی یا گران بوو ، بەلی هند خیر وەلبژارتنا باش بو
وی دیار بوو یا نەئیت سالۆخدان ، ئەو خۆمەزنکرن
و ئەعجاب و گەلەك د خو گەهشتنا ل روژا بەدری
گەهشتی بە هەندەك نەفسان نەما ، و خودی هەندەك شەهید
ژ ناڤ موسلمانان بو خو هەلبژارتن و ب کوشتنی کەرەم
د گەل کر وەکی حەمزە ی سەر وەری شەهیدان ،
و موصەبی سەفیری ئیسلامی ، و عەبدللاهی کوری
عەمری بابی جابری ئەوی خودی د گەل ئاخفتی
و گەلە کین دی ، و ب شەری ئو خودی منافق و دوروی
ئاشکەرا بوون و مەسەلا وان بەرچاڤ بوو و خودی پەردە
ژ سەر وان را کر .. و هەمی حالین پیغمبەری - سلاف
لی بن - بین ب سەر قە د نەخۆش ، و ئەو ب خو
خیرەکا مەزن بو وی و موسلمانان ل سەر قیاس بکە .

● وههچی یی بزانت کو تشتی خودی بوّ عهبدی خو
هل دبژیرت یی باشه موصیبهت دی ل سهر سقک بن ،
وکارین ب زهحهت دی ل بهر وی ب ساناهی لی ئین ،
ودی بهری وی ل هندی بت خودی باشی یی د گهل
بکته ، ودی که یفا وی ب وی ئیت یا دگههتی ، ژ بهر
باوهری یا وی ب که ره م وهلبژارتنا خودی یا باش ، هنگی
خه م ونه خوۆشی ویهن تهنگی یا وی نامینت ، ودی کاری
خوۆ هیلته ب هیقی یا خودی فه ، نه عیجز دبت ونه
خوۆنه رازی دکته ، بهلکی دی یی شوکردار بت
وصهبری دی کیشته ، ههتا دویماهی بوّ وی دیار دبت
وعه ورین موصیبهتان دقه شیین .

● هزار کیم پینجی سالان نه خوۆشی گههشته نووحی
د ریکا گازی یا وی دا ، ووی صهبر دکیشا وبوۆ خوۆ
ب خیر حسیب دکر ، و ب شفاف ورؤژ بهرده وامی
ب گازی یا خوۆ بوۆ تهو حیدی ددا ، ئاشکه را وقه شارتی ،
ههتا خودی ئه و رزگار کری ونه یاری وی ب تووفانی
تیری .

• ئىبراهيم هاته هافيتن د ئاگرى دا ئينا خودى ئەو
ل سەر وى کره هوينکاتى وسلامهتى ، وئەو ژ نەمروودى
پاراست ، و ژ پيلانا مللهتى وى رزگار کر ، وئەو
ب سەر وان ئىخست ، و دىنى وى هەر وهەر هيل
ل عەردى .

• فیرعهونى ل بهر مووسای دانا ، وپیلان دژى وى
گیران و گەلهك رهنگین نهخۆشىی گههاندنى ودا
ب دویف قه ، ئينا خودى ئەو ب سەر وى ئىخست وئەو
گۆپال دایى یى پیلانین وان داعویرت ، ودهریا بو وى
کهلاشت ، و ب رهنگهكى پەردهدر ئەو ژ دهريایی
دهرکهفت ، و دوژمنى شهرمزار کر وتیر .

• عيسا پیغه مبهرى - سلاف لى بن - ئسرائیلیان
شهرى وى کر ، وگوٲنن نهخۆش د دهر حهقا وى ودهیکا
وى وپهياما وى دا گوٲن ، ووان قیا وى بکوژن ، ئينا
خودى ئەو بلندکر ، و ب سەرکهفتنه کا مهزن ئەو
ب سەر ئىخست ، و دوژمنین وى خوسارهتکرن .

● پیغمبه‌ری مه موحه‌مه‌د - سلاف لی بن -
 بوته‌ریس وجوهی وفه‌لان گه‌له‌ك نه‌خوشی گه‌هاندنی ،
 ووی گه‌له‌ك به‌لا ژ وان دیتن ، وه‌کی دره‌وین ده‌ریخستنی
 وبه‌رسنگ گرتنی وترانه پیکرنی وگوّتنا خه‌به‌ران
 وتاوانبار کرنا وی ب دیناتی وخیفرانکی وشعر
 وسیره‌به‌ندی وبی به‌ختی‌یی ، ئه‌و هاته ده‌ریخستن وشه‌ری
 وی هاته‌کرن وه‌ه‌قالین وی هاته‌کوشتن ودویکه‌فتی‌یین
 وی هاته‌نازاردان ، وبی به‌ختی د ده‌ر حه‌قا کابانی‌یا وی
 دا هاته‌کرن ، وگه‌ف ب گه‌له‌ك ره‌نگین نه‌خوشی‌یان
 لی هاته‌کرن ، وئهو د گه‌له‌ك ته‌نگافی‌یان را بوّری ،
 هاته‌برسیکرن ، فه‌قیر بوو ، هاته‌بریندارکرن ، ددانی وی
 هاته‌شکاندن ، وسه‌ری وی هاته‌سه‌لخاندن ، مامی وی یی
 پشته‌قان مر ، ژنکا وی خه‌دیجا ئه‌وا دله‌ی دله‌ی وی ددا
 چوو ، و د نه‌الان دا هاته‌دوْریپچکرن حه‌تا وی وی
 هه‌قالین وی ژ به‌لگین داران خواری ، وکچین وی د ژینا
 وی دا مرن ، و د ناف ده‌ستین وی دا رحا کوری وی
 هاته‌هلکیشان ، و د ئوحدی دا هاته‌شکاندن ، ویاری

ب کله‌خی مامی وی حه‌مزهی هاته‌کرن ، و گه‌له‌ک
جاران به‌رگه‌ریانا کوشتنا وی هاته‌کرن ، و ژ برسان دا
وی به‌ر ب زکی خوّقه دشداند ، وهنده‌ک جاران نانی
جه‌هی وقه‌سپین بی خیر ژی ب ده‌ست نه‌دکه‌فتن بخوّت ،
ووی هه‌می ره‌نگین نه‌خوّشی وته‌علاتی بی داعویرا بوون ،
وه‌ژیانه‌کا مه‌زن ب وی وصه‌حابی‌یین وی که‌فت ، ودلین
وان گه‌هشتنه ستوکوری ، وهنده‌ک جاران مه‌به‌ستین وی
ب جه‌نه‌دهاتن ، و ب زقرا‌تی ودفن بلندی‌یا زرته‌کان
ئه‌و هاته‌جه‌رباندن ، و ب بی ئه‌ده‌بی‌یا ئه‌عرابان ،
و ب خوّمه‌زنکرنا ده‌وله‌مه‌ندان ، و ب کینا جو‌هی‌یان ،
و ب پیلانین منافقان ، و ب نه‌گوهداری‌یا مروّقان ..
پاشی دویم‌اهی یا وی بوو ، وسه‌رکه‌فتن بوّ وی بوو
و د گه‌ل وی بوو ، خودی دینی خوّ بلند کر ، وعه‌بدی
خوّ ب سه‌رئ‌یخست ، وپارتین دژی وی شکاندن ،
ودوژمین وی شه‌رمزارکرن ، وخودی کاری خوّ هه‌ر دی
ب جه‌ئینت به‌لی بارا پتر ژ مروّقان نزانن .

- وئه ڤه ئه بوو به کره ته حه مولا گه له ک نه خوښی یان کر ، وکارین ب زه حه مت د ریکا دینی دا وی ل بهر خو ب سانا هیکن ، ومالی خو د ریکی دا خه رجکر ، وتشتی ب بها وی بها د ریکا خودی دا خه رجکر ، هه تا ناسناقی (الصدیق - راستگو) ب ده ست خو ڤه ئینای .
- وعومه ری کوری خه ططابی د محرابی دا خوین پیدا هاته خوار ، پشتی ژینه کا تژی جیهاد ودان وقوربانی وزوهد و ب جهئینانا دادی یی د ناقبه را خه لکی دا .
- وعوثماني کوری عه ففانی هاته سه رژیکن ل وی ده می وی قورئان دخواند ، ورحا وی بوو بهایی بیر و باوهر و نامه یا وی .
- وعه لی یی کوری ئه بوو طالبی د مزگه فتی ڤه هاته هنگا فتن ، پشتی گه له ک راوه ستان وهه لویستین مه زن ژ خو گوژیکن وسه رکه فتن ووه فاداری وراستگو یی یی .
- وحوسه نینی کوری عه لی خودی شه هاده ت ب رزقی وی کر وئه و ب شیري زوړداری وته عدایی یی هاته کوشتن .

• وسه عیدی کورې جوبه پری زانایې زاهد هه ججاجی
نهو کوشتن و خوینا وی کره ستویې خو .

• و کورې زوبه پری ل هره می و ب ده سستی
هه ججاجی کورې یووسفی زالم خودی ب شه هید بوونی
قه دری وی گرت .

• و ئیمام نه همد د ریکا هقی یې دا هاته گرتن ، وهاته
جهلده دان ووی صهر کیشا ئینا نهو بوو (ئیمامی
سونی یان) .

• و (واثقی) ئیمام نه همدی کورې نه صری خوزاعی
نه وی بهری خه لکی ددا سوننه تی کوشت ، چونکی وی
هقی دگوت .

• و (شیخ الإسلام ابن تیمیه) هاته گرتن و مروّف
وهه فال و کتیبین وی ژی هاتنه مهنه کرن ، ئینا خودی
ناقی وی د ناف خه لکی دا بلند کر .

• و ئیمام (نه بوو هنیفه) ژ لایې (نه بوو جه عفری
مه نصور) فه هاته جهلده دان .

• وسه عیدی کورې موسه یی هاته جهلده دان ژ لایي والیې مه دینی څه .

• وئیمام مالک ژي ئیمامی مه دینی ژ لایي والیې مه دینی څه هاته جهلده دان .

• وئیمام عه بدلاهی کورې عه ونی زانایي هه دیسی ژ لایي بیلالی کورې نه بوو بورده ی څه هاته قوتان .

• وئه گهر نه ز وان به ژمیرم یین ب عه زلکرن یان گرتن یان جهلده دان یان کوشتن یان نه خوشی یی هاتینه جهرباندن گوئن دی دریژ بت ، وئوا من گوئی به سه .

پاشگوتن

ئەز وتو .. وەرە دا قەستا خودايی دەوله مەند وئی کانه
ومەزن بکەین ، ئەوی خەلک هەمی هەوجە دبنی وئەو
هەوجەیی کەسی نابت ، یی زیندی ، ئەوی ب کاری
بەنیان رادبت ، خودانی مەزنی وکەرەمی ، دا خو
بهاقینە بەر دەر ازینکا خودینی یا وی ، وەوارین خو
بگەهینە دەر گەهی ئیکینی یا وی ، ژ دل پساراً خو ژ
بکەین وداخوازا خو بگەهینینی و ل هیفی یا بەرسقی بین ،
ئەو یی سلامەتی یی وشفایی ددەت وئەو تیرا مە هەیه ،
وئەو نافراندەری رزق دەه یی ژینی و مرنی ددەت .

﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ﴾ .

﴿ اللَّهُ إِنَّا نَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمَعَاوَةَ الدَّائِمَةَ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ﴾ .

﴿اللهم إنا نسألك من خير ما سألك منه نبيك محمد
صلى الله عليه وسلم ، ونعوذ بك من شر ما استعاذك منه
نبيك محمد صلى الله عليه وسلم﴾ .

﴿اللهم إنا نعوذ بك من الهم والحزن ، ونعوذ بك من
العجز والكسل ، ونعوذ بك من البخل والجبن ، ونعوذ بك
من غلبة الدين وقهر الرجال﴾ .

سبحان ربك رب العزة عما يصفون ، وسلام على
المرسلين ، والحمد لله رب العالمين .